

शिलङ लाजोडले हत्यायो ४२औं गभर्नर्स गोल्ड कपको उपाधि

❖ शिलङ लाजोडले सिक्किम आक्रमणमाथि ५-२ गोल अन्तरले जीत हासिल गरेको छ

❖ शिलङ लाजोडका कप्तान केन्टर खासै बने 'म्यान अफ द टुर्नामेन्ट'

❖ शिलङ लाजोडका रनितले जिते 'गोल्डन ग्लोब' पुरस्कार

● लाक्पा तेजिङ शेर्पा

गान्तोक, १६ अक्टोबर:

४२औं अल भारतीय गभर्नर्स गोल्ड कप फुटबल प्रतियोगिताको उपाधि शिलङ लाजोड एफसीले हत्याउन सफल भएको छ। शुक्रवार गान्तोकस्थित पाल्जर स्टेडियममा सम्पन्न फाइनल खेलमा शिलङ लाजोड एफसीले घरेलु टोली सिक्किम आक्रमण एफसीलाई ५-२ गोल अन्तरले पराजित गर्दै प्रतिष्ठित उपाधि आफ्नो पोल्टोमा हाल्न सफल भएको छ।

फाइनल खेलमा शिलङ लाजोड एफसीले शुरुदेखि आक्रामक खेल प्रदर्शन गर्दै विपक्षी टोलीमाथि दबाउ सिर्जना गरेको थियो। खेलको प्रथमार्द्धमा पहिलो गोल गरेको शिलङ लाजोडले त्यसपछि लगातार दोस्रो र तेस्रो गोल गर्दै ३-० गोल अन्तरको अग्रता बनाएको थियो। तीन गोलले पछि परेको सिक्किम आक्रमण एफसीले खेलमा लय समाल्ने प्रयास गर्दै पहिलो गोल गर्न

'म्यान अफ द टुर्नामेन्ट' पुरस्कार ग्रहण गर्दै शिलङ लाजोडका कप्तान केन्टर खासै।

सफल भयो। यससँगै खेल ३-१ मा पुगेको थियो।

त्यसपछि शिलङ लाजोड एफसीले पुनः अर्को गोल थप्दै ४-१ गोल अन्तरले अग्रता कायम बनायो। घरेलु समर्थकहरूको

उत्साहबीच सिक्किम आक्रमण एफसीले आफ्नो लय नडगमगाइ दोस्रो गोल गर्न सफल भयो। यस गोलसँगै खेल ४-२ गोल अन्तरमा पुगेको थियो र खेल थप रोमाञ्चक बनेको थियो।

'गोल्डन ग्लोब' पुरस्कार ग्रहण गर्दै शिलङ लाजोडका गोलकिपर रनित।

तर, शिलङ लाजोड एफसीले आफ्नो आक्रामक खेललाई निरन्तरता दिँदै थप एक गोल गऱ्यो। यससँगै खेलको अन्तिम स्कोर ५-२ गोल अन्तरमा पुगेको थियो। निर्धारित खेलमा उक्त प्रदर्शन गरेको शिलङ लाजोड एफसीले

सिक्किम आक्रमण एफसीलाई पराजित गर्दै ४२औं गभर्नर्स गोल्ड कपको उपाधि उचाल्न सफल भयो। शिलङ लाजोडका कप्तान केन्टर खासैलाई म्यान अफ द टुर्नामेन्टको रूपमा घोषित गरिएको छ भने

➔**रहल पृष्ठ ७ मा**

याङ्गाडमा ५० परिवारले दर्शैमा पाए एसजीएवाई अन्तर्गत आफ्ना नयाँ घरको चाबी

याङ्गाड, १६ अक्टोबर: खुशी, समृद्धि र नयाँ शुरुआतको प्रतीक मानिने दर्शैको अवसरमा याङ्गाड क्षेत्रका ५० परिवारका लागि खुशी मनाउने एउटा विशेष कारण थपिएको छ। यी परिवारहरूका लागि यो चाडपर्वको समय उत्सव मनाउने अवसर मात्र नभई उनीहरूको जीवनमा एउटा नयाँ अध्यायको शुरुआत बनेछ; किनकि उनीहरूले सिक्किम गरीब आवास योजना (एसजीएवाई) अन्तर्गत आफ्ना नयाँ घरका चाबी प्राप्त गर्दैछन्।

याङ्गाडस्थित खण्ड प्रशासन केन्द्र (बीएसी)-ले एसजीएवाई अन्तर्गत निर्माण गरिएका ५० वटा घरको उद्घाटन कार्यक्रम आयोजन गर्दैछ, जसमा लाभार्थीहरूलाई घरका चाबीहरू हस्तान्तरण गरिनेछ। यो पहलले आर्थिक रूपमा कमजोर परिवारहरूलाई सहयोग गर्ने र उनीहरूलाई अझ सुरक्षित, मर्यादित तथा आरामदायक जीवनतर्फ अघि बढ्न मद्दत गर्ने सिक्किम सरकारको निरन्तर प्रतिबद्धतालाई झल्काउँछ। सिक्किमका मुख्यमन्त्री पीएस गोल्लेको दूरदर्शी नेतृत्व र क्षेत्र विधायक तथा सिक्किम विधानसभाको उपाध्यक्ष राजकुमारी थापाको मार्गदर्शनमा अघि बढाइएको यो पहलले जन-केन्द्रित शासनको महत्त्वलाई उजागर गर्दछ। साथै, यसले विकासका लाभहरू जमिनी स्तरसम्मका वास्तविक हकदार परिवारहरूसम्म पुऱ्याउने प्रतिबद्धतालाई पनि पुष्टि गर्दछ।

कुनै पनि परिवारका लागि घर भनेको केवल चार भित्ता र छानो होइन; यो त त्यो ठाउँ हो जहाँ बालक-बालिकाहरू हुर्कन्छन्, परिवारले आफ्ना सुख-दुःख साटुन्छन् र उज्ज्वल भविष्यका लागि सपनाहरू बुनिन्छन्। घरका चाबीहरू प्राप्त गर्नु भनेको लाभार्थी परिवारहरूको

लामो समयदेखिको प्रतीक्षा र आशा पूरा हुनु हो, जसले उनीहरूलाई 'यो मेरो आफ्नै घर हो' भन्न सक्ने सन्तुष्टि र सहजता प्रदान गर्दछ।

दर्शैको समयमा जब घरहरू प्रार्थना, आशीर्वाद र पारिवारिक मिलनको न्यानोपनले भरिएका हुन्छन्, त्यतिबेला प्राप्त हुने यो बहुमूल्य उपहारले यस अवसरलाई अझ अर्थपूर्ण बनाएको छ। नयाँ घरका चाबीहरूले ढोकाहरू मात्र खोल्ने छैनन्, बरु यसले नयाँ यात्रा शुरु गर्न लागेका परिवारहरूमा नयाँ आशा, आत्मविश्वास र सुरक्षाको भावना पनि भरिन्छन्। यस कार्यक्रममा क्षेत्रीय विधायक तथा उपाध्यक्ष राजकुमारी थापा, रामाङ्लाका एडीसी डीपी दाहाल, क्षेत्र विधायककी ओएसडी डेङ्किला भोटिया, याङ्गाडका एसडीएम केएल दाहाल, याङ्गाडका बीडीओ निदे भोटिया, सीएलसी अध्यक्ष तेङ्ग्याला नाम्वा भोटिया, पञ्चायत सभापति तथा सदस्य, सीएलसी पदाधिकारी, विभिन्न विभागका प्रमुख, बीएसी कर्मचारी र एसजीएवाई योजनाका ५० जना लाभार्थीहरूको उपस्थिति रहनेछ।

यो पहल स्थानीय समुदायको कल्याण र भलाईलाई सुदृढ पार्ने दिशामा एक अर्थपूर्ण कदम हो, जसले योग्य परिवारहरूलाई सम्मान र सुरक्षाका साथ बाँच्ने अवसर सुनिश्चित गर्दछ। यसले पूर्वाधार विकासभन्दा पर पुग्ने विकासको त्यो भावनालाई प्रतिबिम्बित गर्दछ, जसले आम मानिसहरूको जीवनलाई छुन्छ र उज्ज्वल भोलिको प्रतीक्षामा रहेका परिवारहरूको अनुहारमा खुशी ल्याउँछ।

यस दर्शैमा ५० परिवार आफ्नो नयाँ घरमा प्रवेश गर्न तयार भइरहँदा यो अवसरले विकासको वास्तविक अर्थ मानिसहरूको जीवनमा ➔**रहल पृष्ठ ७ मा**

नयाँ राज्यपालको रूपमा गौतमको नियुक्तिले सिक्किमको नाम बदनाम भइरहेको छ: बस्नेत

पत्रकार सम्मेलनलाई सम्बोधन गर्दै वरिष्ठ राजनीतिज्ञ भरत बस्नेत।

गान्तोक, १६ अक्टोबर: राजनीतिक तथा सामाजिक अभियन्ता भरत बस्नेतले सिक्किमका नयाँ राज्यपालका रूपमा दुष्यन्तकुमार गौतमको नियुक्तिप्रति कडा आपत्ति जनाएका छन्। अङ्किता भण्डारी हत्या प्रकरणमा गौतमको नाम जोडिएकाले यो नियुक्ति विवादमा परेको छ।

“सिक्किमका नागरिक तथा छोरीका पिताका हैसियतले हामी आफ्नो भूमि र राज्यको गरिमालाई कुनै गल्ती वा संलग्नता बिना नै विवादमा तानिने दिने छैनौं। नयाँ राज्यपालका रूपमा गौतमको नियुक्तिले राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा सिक्किमको नाम बदनाम भइरहेको छ। यसै कारण, सर्वसाधारण र विभिन्न राजनीतिक दलहरूले उनको नियुक्ति खारेज गर्न माग गर्दै विरोध प्रदर्शन गरिरहेका छन्”-शुक्रवार आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा बस्नेतले भने।

बस्नेतले भारतकी राष्ट्रपति द्रौपदी मुर्मूलाई ➔**रहल पृष्ठ ७ मा**

गेजिडमा जिल्ला कार्यदल खोप तथा जिल्लास्तरीय क्षयरोग मञ्चको बैठक सम्पन्न

गेजिड, १६ अक्टोबर (आईपीआर): जिल्ला क्षयरोग केन्द्र (डीटीसी), गेजिडद्वारा आयोजित जिल्ला कार्यदल खोप तथा जिल्लास्तरीय क्षयरोग (टीबी) मञ्चको बैठक शुक्रवार जिल्ला प्रशासनिक केन्द्र (डीएसी), गेजिडको सम्मेलन हलमा राष्ट्रिय क्षयरोग उन्मूलन कार्यक्रम (एनटीडीपी)-को प्रगति समीक्षा गर्न र प्रमुख जनस्वास्थ्य पहलहरूबारे चर्चा गर्न आयोजना गरिएको थियो।

बैठकको अध्यक्षता जिल्लापाल तथा जिल्लास्तरीय क्षयरोग मञ्चका अध्यक्ष तेजिङ डी डेञ्जोङ्गले गरेका थिए। शुक्रमा, अतिरिक्त निर्देशक तथा मुख्य चिकित्सा

अधिकारी (सीएमओ), जिल्ला अस्पताल, गेजिड, डा. नामगे भोटियाले स्वागत सम्बोधन राखे र कार्यक्रमको सिंहावलोकन प्रदान गरे। उनले कार्यक्रमको उद्देश्य प्राप्त गर्न अन्तरविभागीय समन्वय र सबै लाइन विभागको सक्रिय संलग्नताको महत्त्वमा जोड दिए।

१५,००० रुपियाँको योगदानमार्फत निरन्तर सहयोग गरेको स्वीकार गरे र अधिकारीगण, समुदायका सदस्य र गैरसरकारी संस्था (एनजीओ)-बाट बढी सहभागितालाई प्रोत्साहित गरे। उनले गैरसरकारी संस्थाहरूलाई व्यापक समुदाय पहुँच सुनिश्चित गर्न सूचना, शिक्षा र सञ्चार (आईसीसी) गतिविधिहरू तीव्र पार्न पनि आग्रह गरे।

गेजिड जिल्लाका डीआरसीएचओ डा. एङेन भोटियाले सहभागीहरूलाई खोपका लागि जिल्ला कार्यदलबारे जानकारी गराए र खोपअन्तर्गत दोस्रो त्रैमासिक उपलब्धिहरू प्रस्तुत गरे। उनले आरएमएनसीएचए+एन डिभिजनअन्तर्गत आगामी सामान्य

कार्यक्रममबारे पनि सदनलाई जानकारी गराए। उनले मातृ मृत्यु समीक्षा (एमडीआर) प्रक्रियाको सिंहावलोकन पनि प्रदान गरे। यद्यपि, जिल्लामा रिपोर्ट गरिएको त्रैमासिकमा कुनै पनि मातृ मृत्यु नभएको बताउँदै उनले आगामी दिनमा यो स्थिति कायम राख्न अन्तरविभागीय समन्वयका लागि सबै हितधारकलाई अनुरोध गरे।

जिल्ला क्षयरोग अधिकारी (डीटीओ) डा. सुमन गुरुङले एनटीडीपीअन्तर्गत जिल्लामा क्षयरोग नियन्त्रण गतिविधिको स्थिति र प्रगतिको विस्तृत सिंहावलोकन प्रस्तुत गरे। प्रस्तुतिमा मुद्दा चिन्हित ➔**रहल पृष्ठ ७ मा**

नवनियुक्त राज्यपालको विरोधमा कङ्ग्रेसद्वारा गान्तोकमा विरोध प्रदर्शन

● **इजाबेला गुरुङ**

गान्तोक, १६ अक्टोबर:

सिक्किम प्रदेश कङ्ग्रेस कमिटी (एसपीसीसी)-ले शुक्रवार गान्तोकस्थित डीसी कार्यालय परिसरमा विरोध प्रदर्शन गरेको छ। उनीहरूले 'दागी राज्यपाल फिर्ता जाऊ' र 'अङ्किता भण्डारीलाई न्याय देऊ!' जस्ता नारा लगाउँदै दुष्यन्तकुमार गौतमलाई सिक्किमका नयाँ राज्यपालका रूपमा नियुक्त गरिएकोमा विरोध गरेका हुन्। गौतमको नाम जोडिएको विवादका कारण उनको नियुक्तिले राष्ट्रिय तथा स्थानीय स्तरमा राजनीतिक हलचल मच्चाएको छ।

एसपीसीसी अध्यक्ष गोपाल छेत्रीले पत्रकारहरूलाई सम्बोधन गर्दै भने, “१२ अक्टोबरमा राष्ट्रपति द्रौपदी मुर्मूले दुष्यन्त गौतमलाई सिक्किमका नयाँ राज्यपाल नियुक्त गरेकी छन्। यसको विरोधमा राष्ट्रिय तथा स्थानीय स्तरमा प्रदर्शनहरू भइरहेका छन्। समाचार रिपोर्टअनुसार २०२२ मा अङ्किता भण्डारी

उत्तराखण्डको एउटा रिसोर्टमा काम गर्थिन्। रिसोर्टका मालिक पुलकित आर्यले अङ्कितालाई एक भीआईपी पाहुनाका लागि यौन सेवा जस्तो विशेष सुविधा दिन दबाउ दिएको आरोप छ। उनले अस्वीकार गरेपछि उनी बेपत्ता भइन् र चार दिनपछि एउटा ढलमा मृत अवस्थामा फेला परिन्। पुलिस अनुसन्धानपछि २०२५ मा रिसोर्टका मालिक र दुई कर्मचारीलाई आजीवन कारावासको सजाय सुनाइयो। उनीहरूको धरौटीमा छुट पाउने निवेदन पनि अस्वीकृत भयो। तर, एउटा प्रश्न अनुत्तरित नै रह्यो: रिसोर्टमा एक 'भीआईपी' पाहुना आउने अपेक्षा गरिएको थियो। आखिर ती 'भीआईपी' को थिए? यो प्रश्न उठिरह्यो। जब अङ्किता भण्डारीका परिवार र सामाजिक अभियन्ताहरूले एक विशेष नेताको नाम अघि सारे, तब उत्तराखण्ड सरकारमाथि सीबीआई अनुसन्धानको माग गर्दै दबाउ बढ्यो। अन्ततः, सरकार दबाउमा परेर सीबीआई अनुसन्धानका लागि सहमत भयो, जुन फरवरी, २०२६

मा शुरु भयो। अनुसन्धान जारी रहँदा, गौतमको नाम राष्ट्रिय स्तरमै चर्चाको विषय बनेको छ। यस विवादमा उनको नाम जोडिएकाले उनलाई राज्यको सर्वोच्च संवैधानिक पद-राज्यपालमा नियुक्त गर्नुले गम्भीर चिन्ता खडा गरेको छ। राज्यपालबाट राज्य सरकारको कामकाजको निगरानी गर्ने र संविधानको रक्षा गर्ने अपेक्षा गरिन्छ। तैरपनि, यति गम्भीर आरोपहरूको सामना गरिरहेका व्यक्तिलाई यति ठूलो जिम्मेवारी सुम्पिएको छ।”

अनुसन्धान चलिरहेकै बेला गौतमलाई सिक्किमको राज्यपाल नियुक्त गर्ने भारतीय जनता पार्टी (भाजपा)-को निर्णयमाथि एसपीसीसी (एसपीसीसी)-ले प्रश्न उठाएको छ। “गौतमलाई १२ अक्टोबरमा सिक्किमको राज्यपाल नियुक्त गरियो र १४ अक्टोबरमा अङ्किताका आमाबाबाले इण्डिया गेटमा धर्ना दिए। उनीहरूले दुष्यन्त कुमारको कथित संलग्नतामाथि सीबीआईको अनुसन्धान पूरा नभएसम्म उनलाई राज्यपालको पद सम्हाल्न दिनु नहुने र उनलाई उक्त पदबाट हटाउनुपर्ने जायज माग राखेका थिए। उनीहरूले यो माग राख्दा, उनीहरूलाई राति विरोधस्थलबाटै नियन्त्रणमा लिइयो र अन्यत्र लगियो”-एसपीसीसीका अध्यक्षले भने।

दुष्यन्तमाथि लागेका आरोपहरूको छानबिन गर्नुको साटो भाजपा सरकारले पीडित परिवारलाई नै किन हिरासतमा लिइरहेको छ भनी एसपीसीसीले प्रश्न गरेको छ।

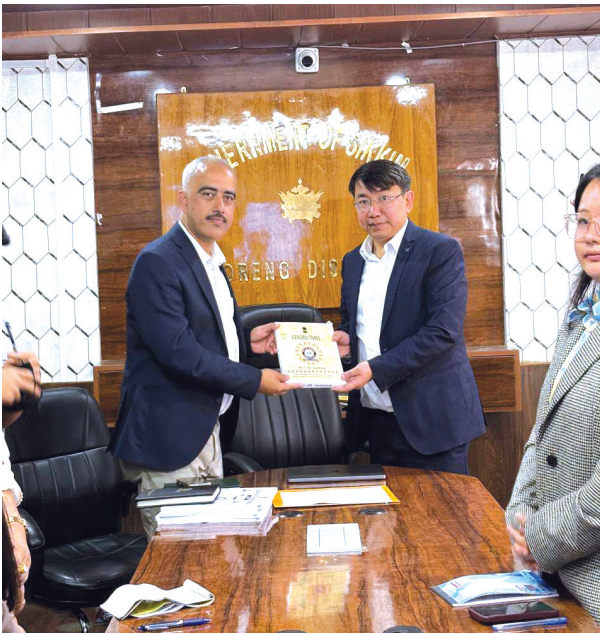
दाग लागेको छवि भएका ➔**रहल पृष्ठ ७ मा**

सोरेडमा जनगणनाको दोस्रो चरणका विधि, प्रक्रिया र प्रमुख हितधारकहरूको भूमिकामाथि बैठक सम्पन्न

सोरेड, १६ अक्टोबर (आईपीआर):

जनगणना २०२७ को दोस्रो चरणका विधि, प्रक्रिया र यसमा प्रमुख हितधारकहरूको भूमिकामा जानकारी दिने उद्देश्यले सोरेडस्थित जिल्ला प्रशासनिक केन्द्र (डीएसी)-मा एक बैठक सम्पन्न भएको छ। जनगणना सञ्चालन निर्देशक कर्मा आर बन्पोको अध्यक्षतामा आयोजित यस बैठकको मुख्य उद्देश्य जिल्ला तथा प्रभागीस्तरका अधिकारीहरूलाई आगामी जनगणना कार्यसँग सम्बन्धित प्रक्रिया, विधि र जिम्मेवारीबारे अवगत गराउनु रहेको थियो। यसमा विशेषगरी जनगणकहरूको तालिम तथा सही, विश्वसनीय र गोप्य तथ्याङ्क सङ्कलन सुनिश्चित गर्ने विषयमा जोड दिइएको थियो।

बैठकको क्रममा बन्पोले सहभागीहरूलाई जनगणना २०२७ को दोस्रो चरण सञ्चालन गर्ने तरिका, तथ्याङ्क सङ्कलन (गणना) प्रक्रिया र पालना गर्नुपर्ने निर्धारित

कार्यविधिहरूबारे जानकारी दिए। उनले गणनाका बेला सोधिने ४० वटा प्रश्नबारे संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्दै सङ्कलन गरिने जानकारीको प्रकृति र परिवारसम्बन्धी विवरणहरूबारे प्रस्ट पारे। उनले जनगणनाको विश्वसनीयता र पूर्णता

सुनिश्चित गर्न व्यवस्थित अभिलेखीकरण र तथ्याङ्कको सही रेकर्डिङको महत्त्वमाथि जोड दिए। जनगणना सञ्चालन निर्देशक बन्पोले बताएअनुसार जनगणकर्ताहरूलाई निर्धारित विधि ➔**रहल पृष्ठ ७ मा**

प्रधानमन्त्री मोदी ११–१२ दिसम्बरमा क्यानडा भ्रमणमा जाने

नयाँ दिल्ली, १६ अक्टोबर (हिस): प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी ११ र १२ दिसम्बरमा क्यानडा भ्रमणमा जाने भएका छन्। क्यानडा स्थित भारतीय उच्चायोगले शुक्रवार सामाजिक सञ्जाल ‘एक्स’ मार्फत यसवारे जानकारी दिएको हो। उच्चायोगले आफ्नो पोस्टमा प्रधानमन्त्री मोदीले ११ र १२ दिसम्बरमा क्यानडाको भ्रमण गर्ने जनाएको छ। यसअघि प्रधानमन्त्री मोदी र क्यानडाका प्रधानमन्त्री मार्क कार्नीबीच भएको कुराकानीमा दुवै नेताले द्विपक्षीय सम्बन्धमा सकारात्मक गतिलाई निम्नतरता दिने तथा व्यापार, ऊर्जा, प्रविधि, सुरक्षा र दुवै देशका जनताबीचको सम्पर्कका क्षेत्रमा ठोस परिणाम हासिल गर्न काम गर्ने सहमति जनाएका थिए।

प्रधानमन्त्रीको यस भ्रमणलाई दुवै देशबीच विभिन्न क्षेत्रमा सहकार्यलाई अगाडी बढाउने र द्विपक्षीय सम्बन्धलाई सुदृढ बनाउने प्रयासका दृष्टिले महत्त्वपूर्ण मानिएको छ।

विश्वव्यापी प्रवासन र आवागमनका प्रवृत्तिवारे भारत र आईओएमबीच छलफल

नयाँ दिल्ली, १६ अक्टोबर (हिस): विदेश मन्त्रालयकी सचिव (वाणिज्य, दूतावास, पासपोर्ट एवं भिसा र प्रवासी भारतीय मामिला) श्रीप्रिया रङ्गनाथन र अन्तरराष्ट्रिय प्रवासन सङ्गठन (आईओएम) की महानिर्देशक एमी पोपबीच विश्वव्यापी प्रवासन र मानिसहरूको आवागमनसँग सम्बन्धित वर्तमान प्रवृत्तिवारे छलफल भएको छ। दुवै पक्षले बदलिँदो विश्वव्यापी परिस्थितिमा भारतका लागि उपलब्ध अवसरहरू बढाउने उपायहरूवारे पनि विचारविमर्श गरेका छन्। विदेश मन्त्रालयका प्रवक्ता रणभिर जैसवालले बुधवार सामाजिक सञ्जाल ‘एक्स’ मार्फत यसवारे जानकारी दिएका हुन्। उनले बैठकमा विश्वव्यापी स्तरमा प्रवासन र आवागमनका उदीयमान प्रवृत्ति तथा तीसँग सम्बन्धित अवसरहरूवारे विस्तृत छलफल भएको बताए। बदलिँदो विश्वव्यापी परिस्थितिमा भारतका नागरिक र पेशाकर्मीहरूका लागि थप अवसर सुनिश्चित गर्ने तथा प्रवासन सम्बन्धी सहकार्यलाई अझ सुदृढ बनाउने विषयमा पनि बैठकमा कुराकानी भएको उनले जानकारी दिए। उल्लेखनीय छ, अन्तरराष्ट्रिय प्रवासन सङ्गठन संयुक्त राष्ट्रसङ्घसँग सम्बद्ध संस्था हो, जसले प्रवासन सम्बन्धी विषयमा सदस्य राष्ट्रहरूसँग मिलेर काम गर्छ। भारतले पनि यस सङ्गठनसँग प्रवासन तथा मानव आवागमनसँग सम्बन्धित विभिन्न विषयमा सहकार्य गर्दै आएको छ।

राहुल गान्धी र खड्गेको प्रदर्शन लज्जारुपदः राजेश श्रीवास्तव

जौनपुर, १६ अक्टोबर (हिस): उत्तर प्रदेशको जौनपुरमा वरिष्ठ अधिवक्ता तथा भाजपाको उत्तर प्रदेश कार्यसमितिका सदस्य राजेश श्रीवास्तव बच्चा भैयाले शुक्रवार “हिन्दुस्तान समाचार” –का प्रतिनिधिसँग कुराकानी गर्दै लोकसभामा विपक्षका नेता राहुल गान्धी र कङ्ग्रेस अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खड्गेले सर्वोच्च अदालत समक्ष गरेका विरोधको निन्दा गर्दै यसलाई लज्जाजनक बताए। उनले भने, “सर्वोच्च अदालत देशकै सर्वोच्च न्यायिक संस्था हो जहाँ हरेक नागरिकलाई न्यायको अपेक्षा हुन्छ। यस्तो संवैधानिक संस्थाको गरिमा र मर्यादालाई कायम राख्नु सबै राजनीतिक दलहरूको दायित्व हो। लोकतन्त्रमा विरोध गर्नु राजनीतिक दलहरूको अधिकार हो, तर योसँगसँगै संवैधानिक संस्थाहरू प्रतिको सम्मानलाई कायम राख्नु पनि आवश्यक छ। कङ्ग्रेसको राजनीतिक गतिविधिहरूले जनताको विश्वासलाई कमजोर बनाएको आरोप राजेश श्रीवास्तवले लगाए।

पञ्जाबमा लागुऔषध र गुण्डागर्दीको विषयमा अमित शाहले मान सरकारसँग मागे जवाब

नयाँ दिल्ली, १६ अक्टोबर (हिस): केन्द्रिय गृहमन्त्री अमित शाहले पञ्जाबमा लागुऔषधको कारोवार, गुण्डागर्दी र सङ्गठित अपराधको बढ्दो खतरालाई लिएर शुक्रवार भगवन्त मान नेतृत्वको सरकारमाथि निशाना साध्दै राज्यको कानून–व्यवस्था स्थितिमाथि प्रश्न उठाएका छन्। शाहले सामाजिक सञ्जाल ‘एक्स’ मा गरेको पोस्टमा पञ्जाब अहिले लागुऔषध, गुण्डागर्दी र सङ्गठित अपराधको बढ्दो खतरासँग जुधिरहेको बताएका छन्। उनले मान सरकारसामु सबैभन्दा ठूलो चुनौती पञ्जाबका जनताको सुरक्षाको जिम्मेवारी आखिर कसले लिने भन्ने रहेको प्रश्न गरेका छन्। गृहमन्त्रीले दिरबामा एक जना पिताले दबाउका कारण विष सेवन गरेको र मानसामा लागुऔषधविरुद्ध आवाज उठाउने

परविन्दर सिंह झोटाको दिउँसे हत्या भएको घटनाको उल्लेख गर्दै यी घटनाले पञ्जाबको कानून–व्यवस्थामाथि गम्भीर प्रश्न खडा गरेको बताएका छन्। उनले परविन्दरका पिताले आम आदमी पार्टी (आप) सरकार र त्यसका एक विधायकमाथि गम्भीर आरोप

लगाएको दाबी गरेका छन्। शाहले यी दुवै घटनाका विषयमा गृह मन्त्रालयले पनि पञ्जाब सरकारसँग जवाफ माग्ने बताएका छन्। उनले राज्यमा लागुऔषधको कारोवार फस्टाइरहेको, सङ्गठित अपराधको खतरा बढिरहेको र लागुऔषधविरुद्ध आवाज उठाउनेहरूको सुरक्षामाथि

ओम बिरला, शाह र अन्यले एनएसजीको स्थापना दिवसमा जवानहरूलाई बधाई दिए

नयाँ दिल्ली, १६ अक्टोबर (हिस): लोकसभाका अध्यक्ष ओम बिरला र केन्द्रिय गृह तथा सहकारिता मन्त्री अमित शाहसहित धेरै नेताहरूले शुक्रवार राष्ट्रिय सुरक्षा गार्ड (एनएसजी) का जवानहरूलाई यसको स्थापना दिवसमा बधाई दिए। ओम बिरलाले एक्समा लेखेका छन्, “राष्ट्रिय सुरक्षा गार्डको स्थापना दिवसमा देशको रक्षा गर्न सधैं तयार रहने बहादुर कमाण्डोहरूलाई बधाई। आतङ्कवाद र गम्भीर सुरक्षा चुनौतिहरूको सामना गर्न गठन गरिएको विशिष्ट बलले अदम्य साहस, उच्च–स्तरीय प्रशिक्षण र असाधारण दक्षताले आफूलाई प्रतिष्ठित गरेको छ। आतङ्कवाद विरोधी अपरेसनदेखि लिएर उच्च जोगिम सुरक्षा कार्यहरूसम्म, तिनीहरूको तयारी, सटीक रणनीति र टीमवर्कले उनीहरूलाई देशको सुरक्षा क्षमताको महत्त्वपूर्ण हिस्सा बनाउँछ। सबै एनएसजी कर्मीहरू र उनीहरूका परिवारहरूलाई हार्दिक बधाई, जो ‘सबै ठाउँमा उत्तम सुरक्षा’ को आदर्श वाक्यका साथ राष्ट्रको रक्षामा संलग्न छन्।’

कपासको फसलबीच लहलहाइरहेको ४.४३ करोड़ रुपियाँ मूल्यको गाँजाको ३,३४५ बोट जफत

धार, १६ अक्टोबर (हिस): मध्य प्रदेशको धार जिल्ला स्थित राजगढको एक गाउँमा खेतमा लगाइएको कपास खेतीबीच लुकाएर भइरहेको अवैध गाँजा खेतीको पुलिसले पर्दाफास गरेको छ। गोप्य सूचनाका आधारमा राजगढ थाना पुलिसले चोबारा गाउँमा छापामार ४ करोड़ ४३ लाख रुपियाँ मूल्यको हरियो गाँजा जफत गर्न सफल भएको छ। राजगढ थाना प्रभारी समीर पाटीदरले शुक्रवार यस घटनाको खुलासा गर्दै क्षेत्रको चोबारा गाँउ निवासी डुङ्गरसिंह भुरियाका छोरा राजुले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको खेतमा कपासका बोटबीच अवैध रूपमा गाँजाका बोट उगाएको जानकारी दिए। पुलिस टोलीले १३ अक्टोबरको साँझदेखि १५ अक्टोबरको राति ८ बजीसम्म

सञ्चालन गरेको सघन अभियानका क्रममा घटनास्थलबाट कुल ३,३४५ वटा गाँजाका बोट जफत गर्‍यो। जफत गरिएका बोटहरूको कुल तौल ३,६९५.१५ किलोग्राम अर्थात लगभग ३७ किन्टल अनाकलन गरिएको छ। यसको अनुमानित बजार मूल्य ४ करोड़ ४३ लाख ४१ हजार ८०० रुपियाँ रहेको छ। कारबाहीपछि राजगढ पुलिसले १६ अक्टोबर अर्थात् बिहीवार र

शिमला, १६ अक्टोबर (हिस):

शारदीय नवरात्रका बेला हिमाचल प्रदेशको चम्बा जिल्लामा गाईको हत्या गरेको आशङ्कापछि उत्पन्न तनावका बीच पुलिसले चार जना आरोपीलाई पक्राउ गरेको छ। सिल्लाप्राट क्षेत्रको जलेदा जङ्गलमा गाईका अवशेष फेला परेपछि यो घटना सार्वजनिक भएको हो। घटनाको विरोधमा चम्बा बजार बन्द गरिएको थियो भने विभिन्न हिन्दु सङ्गठनहरूले प्रदर्शन गर्दै आरोपीहरूलाई पक्राउ गर्न माग गरेका थिए। चम्बाका अतिरिक्त पुलिस अधीक्षक (एएसपी) दिनेश शर्माले चार जना आरोपी पक्राउ परेको पुष्टि गरेका छन्। शुक्रवार उनले सबै

प्रश्न खडा भइरहेको बताएका छन्। शाहले मुख्यमन्त्री भगवन्त मानलाई पञ्जाबका जनतालाई प्रचार होइन, जवाफ चाहिएको र घोषणा होइन, परिणाम चाहिएको बताएका छन्। उनले लागुऔषधको सञ्चालविरुद्ध निर्णायक कारबाही गर्न अपराधीहरूले प्राप्त गरिरहेको कुनै पनि राजनीतिक संरक्षणवारे निष्पक्ष छानबिन गर्न माग गरेका छन्। गृहमन्त्रीले पञ्जाबमा भाजपाको सरकार बने राज्यलाई लागुऔषधमुक्त, गुण्डागर्दीमुक्त र सुरक्षित बनाउने सङ्कल्प दोहोर्‍याएका छन्। उनले आफ्नो पार्टीको लक्ष्य लागुऔषधको कारोवारमाथि प्रहार गर्नु, युवाहरूको भविष्यको रक्षा गर्नु, अपराधीविरुद्ध कडा कारबाही गर्नु र यस्तो कानूनको शासन स्थापित गर्नु रहेको बताए, जहाँ कुनै पनि नागरिकलाई डरको छायामा बाँच्न बाध्य हुन नपरोस्।

वस्त्र मन्त्रालयद्वारा साइबर सुरक्षा र ई–फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी विशेष कार्यशाला आयोजना

नयाँ दिल्ली, १६ अक्टोबर (हिस): कार्यस्थलमा सुरक्षित डिजिटल अभ्यास र पर्यावरण

संरक्षणलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले वस्त्र मन्त्रालयले साइबर सुरक्षा तथा ई फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी विशेष कार्यशाला आयोजना गरेको छ। ‘विशेष अभियान ६’ अन्तर्गत आयोजित यो पहल स्वच्छ, सुरक्षित र दिगो कार्य वातावरण निर्माण गर्ने राष्ट्रिय लक्ष्यतर्फको महत्त्वपूर्ण कदम हो।

मन्त्रालय अनुसार, यस महत्त्वपूर्ण कार्यक्रममा बिहीवार ८५ भन्दा बढी अधिकारीहरू सहभागी भएका थिए। उनीहरूलाई बढ्दो साइबर जोखिमबाट बच्ने उपाय तथा ई फोहोरको जिम्मेवार व्यवस्थापनवारे सचेत गराइयो। कार्यशालाको उद्देश्य ई फोहोरको जिम्मेवार व्यवस्थापनलाई प्रोत्साहन गर्नु, साइबर सुरक्षा सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गर्नु तथा कार्यस्थलमा

किश्तवाडमा हराएका एसपीओ बशीर अहमद घरनजिक मृत भेटिए

किश्तवाड, १६ अक्टोबर (हिस): जम्मु–कश्मीरको किश्तवाड जिल्लामा हराएका विशेष पुलिस अधिकारी (एसपीओ) बशीर अहमद शुक्रवार बिहान आफ्नो घरनजिक मृत अवस्थामा फेला परेका छन्। यस क्रममा उनको सेवामा प्रयोग हुने एसएलआर राइफल पनि बरामद गरिएको छ। अधिकारीहरूले यसको पुष्टि गरेका छन्। अधिकारीहरूका अनुसार, ५५ वर्षीय बशीर अहमद बिहीवार राति आफ्नो सेवाको राइफल र एउटा म्यागजिनसहित हराएका थिए। वनीपोरा त्रिगामको मूसाधर निवासी बशीर २०२५ देखि पेटिल चौकीमा तैनाथ थिए।उनी हराएको सूचना प्राप्त भएपछि पुलिसले उक्त कक्षालाई उत्पादन भइरहेको अवैध लागुऔषध कुन सञ्जाल र तस्कर मार्फत आपूर्ति गर्ने योजना आरोपीले बनाएको थियो भन्ने विषयमा अनुसन्धान गरिरहेको छ।

हिमाचलको चम्बामा नवरात्रमा गौहत्या गरेको आरोप

आरोपी सिल्लाप्राट क्षेत्रका बासिन्दा रहेको र उनीहरूलाई आज अदालतमा पेश गरिने जानकारी दिइ। उनले घटनामा नियमानुसार थप कारबाही भइरहेको बताए। सदर चम्बा थाना प्रभारी निरीक्षक रमन चौधरीको नेतृत्वमा एनएसजी पक्राउ गरेको हो। पुलिसमा दिइएको उजुरीअनुसार, १२ अक्टोबरमा छपरी गाउँका निवासी टेक चन्दले जलेदा जङ्गलमा गाईका अवशेष देखेका थिए। उनले यसवारे घरेला पञ्चायतका उपप्रधान अमरोलाई जानकारी गराए। त्यसपछि उपप्रधान टेक चन्दसँगै साँझ घटनास्थल पुगे। उपप्रधानको बयानअनुसार, घटनास्थलमा गाईको उजुरी शरीरबाट अलग भएको अवस्थामा थियो भने शरीरमा मासु पनि पूरा थिएन। त्यहाँ काट्न काट्ने एउटा

औजारसमेत फेला परेको थियो। रातको अँध्यारोका कारण गाईलाई कसैले मारेको हो वा जङ्गली जनावरले सिकार गरेको हो भन्ने कुरा उनीहरूले स्पष्ट गर्न सकेनन्। त्यसपछि दुवै जना घर फर्किए।१३ अक्टोबर मा उपप्रधान र टेक चन्द केही अन्य

उच्च न्यायालयद्वारा सीजेपीको प्रदर्शनमा रोक लगाउन अस्वीकार

नयाँ दिल्ली, १६ अक्टोबर (हिस): उच्चतम अदालतले दिल्लीको कनाट प्लेसमा ककरोच जनता पार्टी (सीजेपी) ले गर्न लागेको प्रदर्शनमा रोक लगाउन अस्वीकार गरेको छ। चीफ जस्टिस सूर्यकान्तको अध्यक्षतामा रहेको पीठले यस मामिलामा दिल्ली उच्च अदालतले यसअघि नै आदेश दिइसकेको बताएको छ। अधिवक्ता अनन्त देहादरायले चीफ जस्टिसको अध्यक्षतामा रहेको पीठसमक्ष यस मामिलालाई उठाउँदै सीजेपीको प्रदर्शनमा रोक लगाउन माग गरेका थिए। उनले उक्त प्रदर्शनका कारण दोकान सञ्चालकहरूलाई ठूलो नोक्सानी हुने बताए। त्यसपछि चीफ जस्टिसले सबैले समझदारीपूर्वक काम गर्ने भनी आशा व्यक्त गरे। उनले साना दोकान सञ्चालन गर्ने मानिसहरूले यतिबेला आफ्नो जीविकोपार्जन गर्ने गरेको बताए।

यस्तो परिस्थितिमा सम्पूर्ण परिवारले कति समस्या र कठिनाइको सामना गर्नुपर्ने हुन सक्छ भन्ने कुरा उच्चतम अदालतलाई थाहा रहेको उनले बताए।

मामिलाको सुनुवाइका क्रममा न्यायाधीश जयमाल्य बागचिले कसैलाई प्रदर्शन गर्नुपर्ने, कसैलाई बदाम बेच्नुपर्ने र कसैलाई कानून–

व्यवस्था कायम राख्नुपर्ने अवस्था रहेको बताए। यी सबै कुरा एकअर्कासँग जोडिएका छन्। उनले यसै कारण व्यापारमा नोक्सानी भएमा उच्चतम अदालतले आफ्नो संवैधानिक अधिकार प्रयोग गर्ने बताए। उनले हालका लागि पहिले अगाडि कस्तो परिस्थिति सिर्जना हुन्छ भन्ने हेर्नुपर्ने उल्लेख गरे।

सुरक्षित डिजिटल अभ्यासलाई बढावा दिनु थियो।

यस क्रममा आयोजित सचेतना सत्रमा अधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई साइबर सुरक्षा सम्बन्धी बढ्दो जोखिमवारे जानकारी गराइयो। सहभागीहरूलाई डिजिटल सञ्चारको प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउन सल्लाह दिइयो।

यसका साथै, ई फोहोरको अनुचित व्यवस्थापनबाट पर्यावरणमा पर्ने प्रतिकूल प्रभाववारे अधिकारीहरूलाई थप सचेत गराउन ई फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी चेतना सत्र पनि आयोजना गरियो। यी सत्रहरूले दिगो कार्यालय अभ्यासहरू अपनाउन प्रोत्साहित गरे। जिम्मेवार ई फोहोर

महिला कार्यकर्तासित कुटपिट हुँदा कारबाही भएन आवाज उठाउनेहरू हिरासतमा: युवा कङ्ग्रेस

नयाँ दिल्ली, १६ अक्टोबर (हिस): भारतीय युवा कङ्ग्रेसका राष्ट्रिय अध्यक्ष उदय भानु चिब र भारतीय राष्ट्रिय छात्र सङ्गठन (एनएसयूआई) का राष्ट्रिय अध्यक्ष विनोद जाखडले एनएसयूआईका महिला कार्यकर्तासित कथित कुटपिट भएको घटनामा पुलिसको कार्यशैलीमाथि प्रश्न उठाएका छन्। दुवै नेताले महिला कार्यकर्तासित कथित दुर्व्यवहारका लागि जिम्मेवार व्यक्तिहरू विरुद्ध कारबाही गर्नुको सट्टा न्यायको माग गर्नेहरूलाई हिरासतमा लिइरहेको आरोप लगाएका छन्।

युवा कङ्ग्रेसका अध्यक्ष उदय भानु चिबले भीडियो जारी गर्दै एनएसयूआईका महिला कार्यकर्तामाथि निर्ममतापूर्वक कुटपिट गरिएको र त्यसका भीडियो देशभरिका मानिसले देखिसकेको बताएका छन्। यसका बाबजुद सम्बन्धित पुलिसकर्मीहरू विरुद्ध

अहिलेसम्म प्रथम सूचना प्रतिवेदन (एफआईआर) दर्ता नगरिएको उनले बताए। उनले दोषीहरू विरुद्ध कारबाहीको माग गर्दै आफूहरू संसद माग्न पुलिस थानामा पुग्दा पुलिसले उनीहरूलाई नै पक्राउ गरेको बताए। जिम्मेवार व्यक्तिहरू विरुद्ध एफआईआर दर्ता गरी घटनाको निष्पक्ष अनुसन्धान नभएसम्म विरोध जारी रहने उनले बताएका छन्।

उल्लेखनीय छ, कङ्ग्रेसले निर्वाचनमा आयुक्त ज्ञानेश कुमारको राजीनामाको माग गर्दै मङ्गलवार आयोजित एनएसयूआईको प्रदर्शनका क्रममा महिला कार्यकर्ता रितु बराला र अथिरा विजयनमाथि कुटपिट गरिएको आरोप लगाएको थियो। पार्टी अनुसार, घटनाका भीडियो सार्वजनिक भएको र दुई दिन बितिसकेको भए पनि सम्बन्धित पुलिसकर्मीहरू विरुद्ध कुनै एफआईआर दर्ता गरिएको छैन।

यसै घटनामा कारबाहीको माग गर्दै बिहीवार अबेर राति संसद मार्ग पुलिस थानाबाहिर प्रदर्शन गरिरहेका युवा कङ्ग्रेस अध्यक्ष उदय भानु चिबलाई ई शुक्रवार बिहान सबेरै पक्राउ गरियो भने एनएसयूआई अध्यक्ष विनोद जाखडलाई द्वरका सेक्टर २३ पुलिस थानामा हिरासतमा राखियो।एनएसयूआईका राष्ट्रिय अध्यक्ष विनोद जाखडले शुक्र वार सामाजिक सञ्जाल ‘एक्स’ मा भीडियो जारी गर्दै पुलिसको कारबाहीमाथि प्रश्न उठाएका छन्। हिरासतमा राख्दैमा आफ्नो आवाज दबाउन नसकिने उनले बताएका छन्। महिला कार्यकर्तामाथि कुटपिट भएको घटनाको निष्पक्ष अनुसन्धान गर्नुपर्ने र दोषी ठहरिने व्यक्तिहरू विरुद्ध कडा कारबाही गरिनुपर्ने उनको माग छ। आफूले प्रश्न उठाइरहने र न्याय प्राप्त नभएसम्म सङ्घर्ष जारी राख्ने उनले बताएका छन्।

बजारका अन्य पसलहरू बन्द रहेका थिए। बजरङ्ग दलका कार्यकर्ताहरू जिल्ला मुख्यालयको प्रमुख चोकमा भेला भएर नाराबाजी गर्नुका साथै सामूहिक रूपमा हनुमान चालिसा पाठ गरेका थिए। प्रदर्शनकारीहरूले घटनामा संलग्न व्यक्तिहरूको पहिचान गरी

पक्राउ गर्न प्रहरीसँग माग गरेका थिए। गाउँले तथा प्रदर्शनकारीहरूले नवरात्रका बेला धार्मिक भावनामा चोट पुर्‍याउने उद्देश्यले घटना गराइएको आरोप लगाएका थिए। यद्यपि, यस आरोपको पुष्टि जाँचबाट मात्र हुने पुलिसले जनाएको छ। पुलिसले घटनाको जाँचपछि चार जना आरोपीलाई पक्राउ गरेको छ। एएसपी दिनेश शर्माका अनुसार, पक्राउ परेका उनीहरूलाई अब अदालतमा पेश गरिन्छ।

अभिजीत दीपके-नेहा बोरा हिरासतमा

यो कुनै अघोषित आपातकालभन्दा कम होइन: ममता

सीजेपी संस्थापक ६ दिनमा दोस्रोचोटि हिरासतमा

नयाँ दिल्ली, १६ अक्टोबर: ककरोच जनता पार्टी (सीजेपी)–ले दिल्लीको कनट प्लेसमा सेण्ट्रल पार्कमा ‘लहरा दो तिरंगा’ न्याली डाकेको थियो। यद्यपि, छेउछाउको क्षेत्रमा धारा १६३ लागू गरिएको थियो। त्यसले गर्दा सीजेपी संस्थापक अभिजीत दीपकेलाई त्यहाँ जान दिइएन।

दीपके दिल्लीमा एनसीपी–एसपीका एक प्रवक्ताको घरमा बसेका थिए। उनी त्यहाँबाट निस्कने बित्तिकै पुलिसले उनलाई हिरासतमा लियो। त्यहीँ एआईएसए अध्यक्ष नेहा बोरालाई मण्डी हाउसबाट हिरासतमा लिइयो।

छः दिनमा दीपकेलाई दोस्रोचोटि हिरासतमा लिइएको छ। यसअघि १० अक्टोबरमा जन्तर–मन्तर प्रदर्शन अघि दीपकेलाई विमानबाट हिरासतमा लिइएको थियो, अर्को दिन छोड्नेको थियो।

पश्चिम बङ्गालकी पूर्व मुख्यमन्त्री ममता ब्यानर्जीले भनिन्, “अभिजीत दीपकेलाई भारतीय राष्ट्रीय ध्वज हातमा राखेकोमा हिरासतमा लिइयो। सोच्नुहोस्, स्वतन्त्र भारतमा हाम्रा युवाहरूलाई आफ्नो लोकतान्त्रिक अधिकार शान्तिपूर्ण ढङ्गमा प्रयोग गरेकोमा हिरासतमा लिइएको छ।”

“यो कुनै अघोषित

आपातकालभन्दा कम होइन। असहमतिबाट डराउने सरकार अब पूरै पिढीलाई मौन राख्न प्रयासरत छ”–उनले भनिन्। सरकारलाई लोकतान्त्रिक तागतसँग डर छः सीजेपी

ककरोच जनता पार्टीले अभिजीत दीपकेलाई राष्ट्रिय ध्वजलाई लिएर निर्धारित स्थानतर्फ गएकोले हिरासतमा लिएको दाबी गरेको छ। ककरोच जनता

पार्टीअनुसार यो कारबाहीले प्रशासनलाई कुनै अव्यवस्थार्सँग नभएर आम नागरिकका हातमा तिरङ्गाको शान्तिपूर्ण र लोकतान्त्रिक तागतसँग डर छ।

बन्द चिया बगानका श्रमिकलाई आर्थिक सहायता र चामल दिने निर्णयको भाजपाद्वारा स्वागत

खरसाड, १६ अक्टोबर (हिस्): खरसाडको फाटकर्डाँडा सोशल वेलफेयर सोसाइटीद्वारा आयोजित ऐतिहासिक ८२औँ दुर्गा पूजा समारोहमा खरसाडका विधायक सोनाम लामाले पूजा मण्डनको भ्रमण गरेका छन्। उनको आगमनमा गाउँवासीले स्वागत जनाउँदै खुशी व्यक्त गरे।

भ्रमणका क्रममा विधायक लामाले पूजा मण्डपमा लामो समय बिताउँदै पूजा समारोहको अवलोकन गरे। उनको उपस्थितिले गाउँवासी तथा छिमेकी क्षेत्रमा हर्ष र उल्लासको वातावरण सिर्जना गरेको थियो।

विधायक लामाको स्वागतका लागि सोसाइटीका संरक्षकहरू दुर्गा प्रधान, विनोद प्रकाश शर्मा तथा पूर्व विधायक डा. रोहित शर्मा उपस्थित थिए। यस अवसरमा सोसाइटीका अध्यक्ष किरण छेत्रीको पनि विशेष उपस्थिति रहेको थियो।

योग्य परिवारलाई हाल उपलब्ध गरिँदै आएको ३५ किलो चामलबाहेक थप ५० किलो चामल उपलब्ध गराइनेछ। उनले यस निर्णयलाई जनसेवाप्रति सरकारको प्रतिबद्धताको उदाहरण बताएका छन्।

चन्दन प्रसादले चिया बगान बन्द हुँदा श्रमिक परिवारको नियमित रोजगारी र आयमा गम्भीर असर पर्ने उल्लेख गर्दै यस्तो अवस्थामा दर्श लगायतका चाडपर्व मनाउनु उनीहरूका लागि चुनौतीपूर्ण हुने बताएका छन्। आर्थिक सङ्कटमा रहेका श्रमिक परिवारलाई सम्मानपूर्वक चाडपर्व मनाउने अवसर प्रदान गर्नु मानवीय दृष्टिकोणले महत्त्वपूर्ण रहेको उनको भनाइ छ। आर्थिक सहायता सम्बन्धित श्रमिकको ब्याङ्क खातामा प्रत्यक्ष हस्तान्तरण गरिने व्यवस्थाले पारदर्शिता कायम राख्न र

राज्य सरकारले बन्द चिया बगानका १९ हजार ५२४ जना योग्य श्रमिकलाई लक्षित गर्दै प्रत्येक श्रमिकलाई ५,००० रुपियाँ आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने निर्णय गरेको छ।

लाभग्राहीसम्म सहयोग पुर्‍याउन सहयोग गर्ने उनले बताएका छन्। उनले सरकारले जनताको वास्तविक समस्या बुझेर आवश्यकताअनुसार निर्णय लिनु नै असल शासनको परिचय भएको उल्लेख गरेका छन्। चिया बगान बन्द भए पनि श्रमिकहरूको चाडपर्व मनाउने अधिकार, परिवारप्रतिको जिम्मेवारी र सम्मानपूर्वक जीवनयापन गर्ने चाहना समाप्त नहुने बताउँदै कठिन परिस्थितिमा सरकारले राहत उपलब्ध गराउनु सराहनीय कदम भएको उनले जनाएका छन्।

बाङ्ग्लादेशको शैलीमा सत्ता परिवर्तन गर्ने प्रयास गरिँदैछः राजनाथ

नयाँ दिल्ली/लखनऊ, १६ अक्टोबर: रक्षामन्त्री राजनाथ सिंह अहिले तीनदिने लखनऊ भ्रमणमा रहेका छन्। शुक्रवार लखनऊ भ्रमणको दोस्रो दिनमा उनले पत्रकार सम्मेलन डाकेर कङ्ग्रेसमाथि कटाक्ष गरे।

उनले राहुल गान्धीसित भोट चोरीको कुनै पनि प्रमाण नरहेको बताए। भोट चोरीमा कङ्ग्रेसको आरोप आधारहीन रहेको उनले बताए। “कङ्ग्रेसले बाङ्ग्लादेशको शैलीमा शासन परिवर्तन गर्न चाहन्छ, उनीहरू केवल अराजकता फैलाउन चाहन्छन्”–उनले भने।

रक्षामन्त्री राजनाथ सिंहले भने, “दिल्लीमा केही दिनदेखि जुन घटनाक्रम भएका छन्, त्यसले कैयौँ गम्भीर प्रश्न खडा गर्दछ। यस्तो लाग्छ, कङ्ग्रेस र उसका राजनीतिक सहयोगी प्रत्यक्ष रूपमा र आफ्ना समर्थक सङ्गठनको माध्यमले युवाहरूको ऊर्जालाई रचनात्मक कार्य र राष्ट्रनिर्माणको दिशामा ल्याउनुको सट्टा राजनीतिक मतभेद र अराजकता फैलाउने प्रयास गर्दैछ। देशका युवालाई अराजकताको राजनीतिक मोहरा बनाउने प्रयास गरिँदैछ।”

“उनीहरू बाङ्ग्लादेशको

शैलीमा शासन परिवर्तन गर्न चाहन्छन् र प्रेस वार्तामा खुलेर शासन परिवर्तन गर्ने प्रेरणा बाङ्ग्लादेशबाट लिएका छन्। अरूको भरमा सरकार ढाल्ने कुरा गर्दैनन्। उनीहरूको एकमात्र एजेन्डा लोकतान्त्रिक संस्थालाई लडाईँ चुनाव सुधार एसआईआर, ज्ञानेश कुमार, देशका नौजवानको उज्ज्वल भविष्यका लागि हो। उनको लडाईँ देशमा अराजकता पैदा गरेर सत्ता हासिल गर्ने उनको प्रयास हो।”

लोकसभा सीट बढाउने र परिसीमन बिल पेश गर्ने सम्भावना

नयाँ दिल्ली, १६ अक्टोबर: एनडीएको केन्द्र सरकारले यही महिना संसदको विशेष सत्र डाक्न सक्छ। यसमा लोकसभा सीट बढाउन संविधान (१३१औँ संशोधन) बिल, परिसीमन (संशोधन) बिल र केन्द्र शासित प्रदेश कानून (संशोधन) बिल पारित गराइनेछ। यसमार्फत महिला आरक्षण लागू गरिनेछ।

छः महिना (१६ र १७ अप्रेल) पहिला सरकार पहिलो प्रयासमा सफल हुन सकेको थिएन र लोकसभामा दुई–तिहाई बहुमत जुटाउन सकेको थिएन। तर, अहिले सरकारले सङ्ख्याबल जुटाएको बताएको छ।

विशेष सत्र डाक्न लगभग एक साताअघि यसको सूचना दिइन सक्छ। संसदको मनसून सत्र १३ अगस्तमा समाप्त हुने

आईसीएआर-एनआरसीओ पाकिमद्वारा महिला किसान दिवस पालन

पाकिम, १६ अक्टोबर: सिक्किमको पाकिमस्थित आईसीएआर–राष्ट्रिय अर्किड अनुसन्धान केन्द्र (आईसीएआर–एनआरसीओ) ले १५ अक्टोबरमा महिला किसान दिवसको अवसर पारेर विभिन्न कार्यक्रम आयोजन गरेको छ।

यी कार्यक्रमहरूमा आईसीएआर–राष्ट्रिय अर्किड अनुसन्धान केन्द्र, पाकिमका कर्मचारीका साथै विभिन्न स्वयं सहायता समूहहरू (एसएचजी) – जस्तै जागृति, एकता, प्रगति, दुर्गा, सुनहरी र कस्तुरीका महिला किसानहरूको उत्साहजनक सहभागिता रहेको थियो। यसका साथै, चेरी ब्लसम एफपीओ, कार्थोक्का महिला सदस्य तथा सिक्किमको पाकिम जिल्लाअन्तर्गतका गान्चुङ र लोसिङ–डिकलिङ ग्राम पञ्चायतका महिला किसानहरूको पनि सहभागिता थियो।

संस्थानले कृषक समुदायका लागि सञ्चालन गरेका प्रमुख प्रसार पहलहरूबारे पनि प्रकाश पार्यो। २०२३–२४ को अवधिमा संस्थानद्वारा आयोजित २० वटा सचेतना कार्यक्रम, तालिम, अवलोकन भ्रमण र अन्तरक्रिया सत्रहरूमा कुल १४१० जना सहभागी भएका थिए, जसमध्ये ५३१ (३७.६%) महिला किसानहरू थिए।

प्रधानमन्त्रीको ल्याब टु ल्याण्ड (प्रयोगशालाबाट खेतसम्म) को परिकल्पनालाई साकार पार्ने उद्देश्यले २९ मईदेखि १२ जून, २०२५ सम्म विकसित कृषि सङ्कल्प अभियान – खरिफ अभियान सञ्चालन गरिएको थियो। यसका लागि पाकिम जिल्लामा आईसीएआर संस्थान, कृषि विज्ञान केन्द्र (केभीके), राज्य कृषि विश्वविद्यालय (एसएयू) र सम्बन्धित सरकारी विभागका अधिकारीहरू सम्मिलित दुईवटा टोली गठन गरिएका थिए। सिक्किम राज्यस्तरमा सञ्चालित यस अभियानमा ६३५ गाउँका कुल ३१,३७० किसानहरू सहभागी भए, जसमध्ये ११,५४१ (३६.७८%) महिला किसानहरू थिए। यो अभियान उन्नत खरिफ प्रविधि, सरकारी योजना, मृदा स्वास्थ्य कार्डको प्रयोग, असल

लोअर लाङ्गाडमा दशहरा कप फुटसल प्रतियोगिता शुरु

गेजिङ, १६ अक्टोबर: गेजिङ जिल्लाको याङथाङ समष्टिअन्तर्गत लोअर लाङ्गाडमा सोमहाङ लिम्बू स्मृति फुटसल खेल प्रतियोगिता विशेष दशहरा कपका रूपमा शुरु भएको छ। बडादर्शनको पावन अवसरमा स्थानीय खेलकुद गतिविधिलाई प्रोत्साहन गर्ने तथा युवाहरूमा खेलकुदप्रति रुचि अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले आयोजन गरिएको उक्त प्रतियोगिता गत १५ अक्टोबरदेखि शुरु भएको हो।

आयोजक समितिका अनुसार प्रतियोगिताको समापन आगामी २५ अक्टोबरको दिन हुनेछ। दशैँको अवसरमा आयोजन गरिएको यस प्रतियोगिताले स्थानीय खेलाडीहरूलाई आफ्नो खेल प्रतिभा प्रदर्शन गर्ने अवसर प्रदान गर्नुका साथै युवाहरूबीच आपसी सदभाव, एकता र भाइचाराको भावना विकास गर्न महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने बताइएको छ।

प्रतियोगितामा विजेता तथा उपविजेता टोलीका लागि आकर्षक नगद पुरस्कारको व्यवस्था गरिएको छ। प्रतियोगिताको विजेता टोलीलाई नगद ५० हजार रुपियाँसहित ट्रफी प्रदान गरिनेछ भने उपविजेता टोलीलाई नगद ३० हजार रुपियाँसहित ट्रफी प्रदान गरिने आयोजक समितिका अध्यक्ष वीरेन्द्रहाङ सुब्बाले जानकारी दिएका छन्।

फुटसल खेल पछिल्लो समय युवा पुस्तामाझ लोकप्रिय बन्दै गएको खेलमध्ये एक हो। सीमित

स्थानमा पनि खेलन सकिने यस खेलले खेलाडीहरूमा शारीरिक स्फूर्ति, अनुशासन, सहकार्य तथा प्रतिस्पर्धात्मक भावनाको विकास गर्न सहयोग पुर्‍याउँछ। यसैलाई ध्यानमा राख्दै स्थानीय स्तरमा फुटसल प्रतियोगिता आयोजन गरिनुले नयाँ प्रतिभाहरूलाई अगाडि आउने अवसर मिल्ने आयोजक समितिले विश्वास व्यक्त गरेको छ।

विशेष दशहरा कपका रूपमा आयोजन गरिएको यस प्रतियोगिताले दशैँको उत्सवलाई थप उत्साहपूर्ण बनाउनुका साथै स्थानीय समुदायलाई खेलकुदमार्फत एकताबद्ध गर्ने

कृषि अभ्यासबारे सचेतना जगाउन तथा स्थानीय स्तरका नवीन आविष्कारहरू पहिचान गर्न केन्द्रित थियो। मेरो गाउँ मेरो गौरव कार्यक्रम अन्तर्गत, २० अप्रेलदेखि ३१ मई, २०२६ सम्म पाकिम जिल्लाका २४ वटा गाउँमा मलको सन्तुलित प्रयोग, दिगो अभ्यास, फसल योजना, कम्पोस्ट मल निर्माण र एकीकृत बिर्वा पोषक तत्व आपूर्ति प्रणाली सम्बन्धी तालिम तथा प्रदर्शन सञ्चालन गरिए। यसमा ३२० पुरुष र ३४९ महिला किसानहरू (५२.१६%) को सहभागिता थियो।

६ देखि ३० जूनसम्म सञ्चालित खेत बचाउ अभियानको क्रममा पाकिमका २१ वटा गाउँमा जैविक खेती, मलको सन्तुलित प्रयोग र फसल योजनासम्बन्धी २१ वटा तालिम तथा १४१ वटा प्रदर्शन आयोजन गरिए। यस अवसरमा सब्जीका बीउ, एभोकाडो र सुन्तला जातका फलका कलमी बिर्वा, कीरा समाल्ने पासो, मेथानोट्रोफ्स र इकोलाइम जस्ता सामग्रीहरू १७६८ जना किसानहरूलाई वितरण गरियो, जसमध्ये ८९१ (५०%) महिला किसानहरू थिए।

५ अक्टोबरमा आयोजित यस संस्थाको ३०औँ स्थापना दिवसका अवसरमा तालिम तथा सामग्री वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गरियो। उक्त कार्यक्रममा ३५९ जना किसानहरूलाई स्प्रेयर (छर्कने यन्त्र), एग्रोनेट, पोलिशिट र उष्णकटिबन्धीय अर्किडका बिर्वाहरू वितरण गरिए; जसमा १२५ जना (३५%) महिला किसानहरू समावेश थिए।

यी कार्यक्रमहरू आईसीएआर–एनआरसीओका निर्देशक डा. एसपी दासको नेतृत्वमा र नोडल अफिसर डा. एलसी डेको समन्वयमा आयोजन गरिएका थिए। यस कार्यमा वैज्ञानिकहरू डा. एसएस विश्वास, डा. एनएस कलाईभानन, डा. सुमन न्डा, डा. चन्दन गौडा एच, डा. निखिला वादेवी अनुमाला र डा. टी रिहनेका साथै आईसीएआर–एनआरसीओ, पाकिमका प्रशासनिक, प्राविधिक र सहयोगी कर्मचारीहरूको सहयोग रहेको थियो।

हिमाली बेला

वर्ष-२०; अङ्क-२८२; वि.सं. २०८३, असोज ३१ गते; गान्तोक शनिवार, १७ अक्टोबर, २०२६

तिमीले आफ्नो भविष्य बदल्न सक्दैनौँ, तर प्रवृत्ति बदल्न सक्छौँ। जब प्रवृत्ति बदल्छौँ, भविष्य आफै बदल्न्छ।

□ अज्ञात

सम्पादकीय

अङ्किता भण्डारीको लागि न्यायको माग

बेटी बचाउ नारा दिने प्रधानमन्त्रीले छोरीहरूबाट अपमानजनक भाषा सुनेर सांस्कृतिक झट्का महसुस गरे तथा नवरात्रिमा शक्तिको पूजा गर्न नौ दिनको उपवास बस्ने दाबी गरे, तर आफ्नी छोरीको क्रूर हत्याको लागि न्याय माग गर्ने १९ वर्षीय छोरीका आमाबाबुमाथि क्रूरता थोपर्नु न्यायसङ्गत होइन। सेप्टेम्बर २०२२ मा उत्तराखण्डको कृषिकेश नजिकै रहेको वनन्तरा रिसोर्टमा रिसेपनिस्टको रूपमा काम गर्ने अङ्किता भण्डारीको हत्या गरियो। अङ्किता १८ सेप्टेम्बरबाट बेपत्ता भइन् र उनको शव छः दिनपछि २४ सेप्टेम्बरमा चिल्ला नहरबाट बरामद भयो। रिसोर्ट मालिकहरूले उनलाई केही व्यक्तिको सेवा गर्न दबाउ दिइरहेका थिए भन्ने कुरा खुलासा भयो। छोटकरीमा, उनलाई यौन उत्पीडनको लागि आफूलाई समर्पण गर्न भनिएको थियो। अङ्किताले अस्वीकार गरिन् र आफ्नो गरिबीलाई शारीरिक शोषणको माध्यम बन्न दिन अस्वीकार गरिन्। यद्यपि, शक्ति र सम्पत्ति भएकाहरूले यो अस्वीकारको कदर गरेनन् र अङ्किताको हत्या गरियो। यी सबै फिल्मको पटकथा जस्ता लाग्छन्। धेरै चलचित्रमा त्यस्ता दृश्यहरू देखिन्छ, जहाँ खलनायकहरूले गरीब, असहाय केटीहरूमाथि यस्तै अत्याचार गर्छन्। फरक यति मात्र हो कि यी चलचित्रहरूको प्रायः सुखद अन्त्य हुन्छ, खलनायकहरूले आफ्नो कार्यको लागि सजाय पाउँछन्। यद्यपि, देशमा सिर्जना गरेको राम्रो समयको फिल्ममा पीडितहरूलाई सजाय दिइन्छ, जबकि अपराधीहरूलाई पुरस्कृत गरिन्छ।

अङ्किता भण्डारीको न्यायको लागि २०२२ देखि लडाइँ जारी छ। राज्य सरकारले एसआईटी गठन गर्‍यो। तीन मुख्य अभियुक्त पुलकित आर्य, अङ्कित गुप्ता र सीरम भास्करलाई मई २०२५ मा दोषी ठहराइएको थियो र अहिले आजीवन कारावासको सजाय भोगिरहेका छन्। यद्यपि, यस मुद्दामा भाजपा नेता दुयन्त गौतमको नाम पनि बाहिर आएको थियो, जसलाई मोदी सरकारले अहिले सिक्किमको राज्यपाल नियुक्त गरेको छ।

अङ्किताको हत्यापछि तत्कालीन राष्ट्रिय महासचिव तथा उत्तराखण्डका प्रभारी दुयन्त कुमार गौतमले आफूमाथि लगाइएको आरोपलाई अस्वीकार गर्दै एफआईआर दायर गरेका थिए। दायर गरिएको उजुरी अनुसार, दुयन्त गौतमले हरिद्वारको ज्वालापुरका पूर्व विधायक सुशे्र राठौर र अभिनेत्री उर्मिला सनावरलगायत अन्य अज्ञात व्यक्तिहरूसँग मिलेर आफूविरुद्ध सुनियोजित अपराधिक षडयन्त्र रचेको आरोप लगाएका छन्। यद्यपि, सत्य के छ भने दुयन्त कुमार सत्य बोलिरहेका छन् वा उनका आरोप लगाउनेहरूले सत्य बोलिरहेका छन्। यसको लागि निष्पक्ष अनुसन्धान आवश्यक छ। तर अहिले भाजपाले दुयन्त गौतमलाई छानबिनबाट बचाउँदै राज्यपाल बनाउने प्रयास गरेको देखिन्छ। अब प्रश्न के छ भने केन्द्रको के बाध्यता थियो जसले गर्दा गम्भीर आरोप लागेका व्यक्तिलाई राज्यपाल नियुक्त गरिँदछ? के भाजपामा अरु कुनै नेता थिएनन् जसलाई सबैले समर्थन गर्न सक्थे? के यो निर्णय सत्तामा रहने अहङ्कारले प्रेरित छ वा सबै संस्थाहरू कब्जा गर्ने इच्छाले?

दुयन्त गौतमलाई राज्यपाल पदबाट हटाउन माग गर्दै अङ्किता भण्डारीका आमाबाबु बुधवार साँझ इण्डिया गेटमा धर्नामा बसेका थिए। रातिसम्ममा राहुल गान्धी, प्रियङ्का गान्धी, पवन खेरा, इमरान प्रतापगढ़ी, अल्का लाम्बा र सुप्रिया श्रीनाथलगायत धेरै कङ्ग्रेस नेताहरू त्यहाँ पुगेका थिए। राहुल र प्रियङ्का त्यो रात अबेर फर्किए, तर बाँकी नेताहरू रहे। यद्यपि, बिहान ३:३०-४:०० बजी दिल्ली पुलिसले अङ्किता भण्डारीका आमाबाबुसहित धेरै मानिसलाई इण्डिया गेटमा हिरासतमा लिएको थियो। छोटा हिरासतपछि उनीहरूलाई बिहान ५:०० बजी रिहा गरिएको थियो। दिल्ली पुलिसले बिहान ६:०० बजी अघि एक महिलालाई हिरासतमा लिएर फेरि कानूनको उल्लङ्घन गरेको छ र त्यस्ता कार्यहरूको सूची बढ्दै गइरहेको छ।

यद्यपि, पीडितहरूले अब यस्ता सरकारी अत्याचारहरूसिरुद्ध आवाज उठाइरहेका छन्। अङ्किता भण्डारीकी आमाले दुयन्त गौतमको नियुक्ति खारेज नभएसम्म विरोध जारी राख्ने बताइन्। उनले भनिन्, “हामी घरमै बसे पनि यसरी नै बसिरहनेछौँ। यदि उनीहरूले हामीलाई बस्न दिएनन् भने हामी घरमै भोक हडताल गर्नेछौँ।” अङ्किताका पिताले धेरै मागहरू राखेका छन्, जसमा अङ्किताको मुद्दाको पूर्ण सीबीआई अनुसन्धान सर्वोच्च न्यायालयका वर्तमान वा सेवानिवृत्त न्यायाधीशको प्रत्यक्ष निगरानीमा गराउनु समावेश छ। वनन्तरा रिसोर्ट भत्काउने आदेश कसले दिएको थियो भनेर पत्ता लगाउनुपर्छ र पुलकित आर्यको १८ र १९ सेप्टेम्बरमा भएको फोन कल विवरणको गहन जाँच गरी उनी कोसँग सम्पर्कमा थिए भनेर निर्धारण गर्नुपर्छ।

उत्तराखण्डका मुख्यमन्त्री पुष्कर धामीले राज्य सरकारको एसआईटी अनुसन्धानमार्फत न्याय प्राप्त भएको दाबी गरेका छन्। यद्यपि, यदि पीडितका आमाबाबुले अझै पनि यसलाई न्यायको रूपमा स्वीकार गर्दैनन् र निश्चित मागहरू गरिरहेका छन् भने सरकारलाई किन ती मागहरू पूरा गर्न कुनै समस्या हुनुपर्छ? यदि जनताको आक्रोश र अपेक्षालाई बेवास्ता गर्दै आफ्नो शक्ति प्रदर्शन गर्न जारी राख्ने भने यसले सम्पूर्ण भाजपालाई दीर्घकालीन क्षति पुऱ्याउनेछ।

सिर्जनधर्मीहरूसँग अनुरोध

विचार तपाईंको, तपाईंको विचारलाई सम्प्रेषण गर्ने जिम्मा हाम्रो। घटनाहरू अनेकथरी हुनसक्छन् तर घटनामाथि समीक्षात्मक दृष्टि राख्ने जिम्मेवारी तपाईँ-हाम्रो। प्रत्येक युगको इतिहासले यही प्रमाणित गरेको छ। समाज बौद्धिक जगत्को मार्गदर्शनमा अघि बढ्दै प्रगतिको फाँटमा पुगेको छ। यस्तै इतिहासलाई साक्षी राख्दै सिक्किमको बौद्धिक जगत् पनि जगोस् भन्ने हिमाली बेलाको चाहना हो। हिमाली बेलाको चाहनालाई हैसै तपाईंहरूले पनि दिनुहुनेछ भन्ने आशाका साथ हामी समस्त बौद्धिक जमातबाट विचारपूर्ण, प्रगतिशील एवं समयसापेक्ष रचनाहरूका निम्ति आह्वान गर्दछौँ। हिमाली बेला‍ले के ठानेको भने कारक जहिले पनि बौद्धिक झुण्ड हुन्छ अनि कारकको विचारलाई सम्प्रेषण दिने हामी निमित्त मात्र हौँ।

सिक्किम-दार्जीलिङ एकीकरणको मुद्दा : पुनः सतहमा एकपल्ट

गताङ्कको रहल...

भारतीय गोर्खा संयुक्त मोर्चाका संयोजक अजय एडवार्डले प्रेस विज्ञसिमार्फत भनेका छन्- “उक्त दस्तावेजमा कथित चौथो विकल्पका रूपमा सिक्किम विलयको कुरा उल्लेख भएको बताइएको छ।” म स्पष्ट र निर्विवाद रूपमा अभिलेखमा राख्न चाहन्छु कि सिक्किमलाई गोर्खाल्याण्डमा विलय गर्ने विषय कहिल्यै छलफलको टेबलमा आएको छैन। यो गोर्खाल्याण्ड सर्वोच्च समितिको प्रस्ताव पनि होइन। भविष्यमा कसैले यस्तो प्रस्ताव छलफलका लागि ल्याए पनि म व्यक्तिगत रूपमा त्यसको कडा र स्पष्ट विरोध गर्नेछु। विज्ञसिमा अझ अघि लेखिएको छ- “गोर्खाल्याण्ड सर्वोच्च समिति हाम्रो जनता, नेतृत्व र लोकतान्त्रिक आकाङ्क्षालाई एकताबद्ध गर्दै सार्थक स्वशासन तथा न्यायपूर्ण, संवैधानिक र दीर्घकालीन राजनीतिक समाधान खोज्ने उद्देश्यले गठन गरिएको हो। यसको उद्देश्य सिक्किमको पहिचान, भूभाग, संवैधानिक हैसियत वा हितमाथि कुनै प्रकारको खतरा उत्पन्न गर्नु होइन।”-*हाम्रो प्रजाशक्ति*, २१ सेप्टेम्बर २०२६

सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरणमा जनताको सहमति आवश्यक

दार्जीलिङ र सिक्किमको भौगोलिक अवस्था, भाषा, संस्कृति र संस्कार पकै पनि मिल्छन्। पारिवारिक साइनो–सम्बन्ध पनि छ। तर एकीकरणका लागि पहिलो प्राथमिकता सिक्किमका नागरिकको सहमति हुनुपर्छ। लोकतन्त्रमा नागरिकको विचारलाई उच्च प्राथमिकता र सम्मान दिनु लोकतान्त्रिक धर्म हो। तर एकीकरणको मुद्दालाई लिएर सिक्किमबाट एकजना पनि समर्थनमा छैनन् भन्ने मेरो बुझाइ छ। आम नागरिकदेखि सबै नेताहरू विरोधमा छन् भने दार्जीलिङ क्षेत्रबाट एक–दुईवटा संस्था र केही नेताहरू मात्र एकीकरणको पक्षमा देखिएका छन्। तीमध्ये गोर्खा राष्ट्रिय कांग्रेसका अध्यक्ष भरत दोङ, गोर्खा सेवा सेनाका विक्रम आदि राई तथा पूर्व विधायक डा. हर्कबहादुर छेत्री एकीकरणका प्रमुख समर्थकका रूपमा देखिन्छन्। डा. हर्कबहादुर छेत्रीले भनुभएको छ, “सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरण नै सबैभन्दा उत्तम हो।”-*हिल एक्सप्रेस*, २८ अगस्ट

अर्कोतर्फ, गोर्खा राष्ट्रिय कांग्रेसका अध्यक्ष भरत दोङले भनुभएको छ, “गोर्खा राष्ट्रिय कांग्रेस सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरणको एक्लो मुद्दा लिएर जन्मिएको

सम्पूर्ण मध्यपूर्वलाई चपेटामा लिन सक्छ यमन सङ्कटले

अमिन सैकल

मध्यपूर्वको बहुआयामिक सङ्कटको जड इरानविरुद्ध अमेरिकाले रोजेको युद्ध नै देखिन्छ, जबसम्म वाशिङटन र तेहरानले सम्झौता गर्दैनन् तबसम्म जोखिम कायमै रहनेछमध्यपूर्वले हालैका वर्षमा हिंसाका धेरै घटना देखेको छ। फरवरीबाट शुरु भएको अमेरिका र इरानबिचको द्वन्द्वले यसै पनि चर्चा पाएको छ। तर, कम्ै चर्चामा भए पनि हुथी विद्रोही तथा यमनको अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा मान्यता प्राप्त सरकार–साउदी अरबको गठबन्धनबिचको द्वन्द्व पनि यस क्षेत्रका उत्तिकै गम्भीर परिणाम निम्त्याउने खालको छ। शुरुमा यमनको गृहयुद्धमा सीमित यस द्वन्द्वको जटिलतालाई कम आँच मिल्दैन। यो हिसामा एकातर्फ मध्यपूर्वका दुई प्रमुख क्षेत्रीय शक्ति इरान र साउदी अरब प्रोक्सीका समर्थकका रूपमा जोडिएका छन्। साथै ‘स्ट्रेट अफ हर्मुज’लाई लिएर इरानसँग चलिरहेको अमेरिका–इजरायलको तनावसँग पनि यो तनाव जोडिन्छ।

इरानले हुथीहरू (जसको खास नाम ‘अन्सार अल्लाह’ हो, जसको अर्थ ‘ईश्वरका अनुयायी’ भन्ने हुन्छ) लाई समर्थन गर्छ भने साउदी अरबले यमनी सरकार (जसलाई आजकल ‘राष्ट्रपतीय नेतृत्व परिषद’ भन्ने गरिन्छ) लाई साथ दिन्छ। अमेरिका पनि आफ्नो वास्तविक सहयोगी साउदी अरबको पक्षमा उभिएको छ। उता रूस र चीन भने अप्रत्यक्ष रूपमा इरानको पक्षमा छन्। साथै, रियादका अन्य क्षेत्रीय सहयोगी टर्की र पाकिस्तानले भख्खै आफूहरूबिच भएको ‘पारस्परिक रक्षा सम्झौता’ कार्यान्वयन गर्न र साउदी अरबमाथि पुनः आक्रमण भएमा आफ्ना सेना त्यस भेगमा परिचालन गर्न सहमति जनाएका छन्। यस द्वन्द्वमा धेरै पक्ष संलग्न भएकाले यो छिट्टै नियन्त्रणबाहिर जान सक्छ। परिणामस्वरूप सम्पूर्ण मध्यपूर्व नै आफ्नो चपेटामा लिँदै विश्वव्यापी इन्धन आपूर्तिलाई थप अस्थिर बनाउन सक्छ।

हुथीको बढ्दो प्रभाव
पछिल्लो केही समयदेखि अमेरिका–इरान द्वन्द्व

हो।’ एकीकरण हुनै सक्दैन भन्ने होइन। दुई राज्यलाई मिलाएर अथवा सिमाना, भौगोलिक अवस्था, भाषा, संस्कृति आदिका आधारमा एकीकरण गर्न सकिन्छ। देशको संविधानमा यसका लागि प्रावधान नै राखिएको छ। तर त्यस्तो अवस्थामा सम्बन्धित राज्यको विधानसभालाई आफ्नो विचार व्यक्त गर्ने अवसर दिइन्छ।

संविधानको अनुच्छेद ३ मा के व्यवस्था छ ?

देशको संविधानको अनुच्छेद ३ मा यस्तो व्यवस्था गरिएको छ–

भारतको संविधानको भाग १ अर्थात् ‘सङ्घ र त्यसको राज्य क्षेत्र’ अन्तर्गत रहेको अनुच्छेद ३ ले संसदलाई कानुन बनाएर नयाँ राज्य गठन गर्ने तथा विद्यमान राज्यहरूको क्षेत्र, सिमाना वा नाम परिवर्तन गर्ने अधिकार दिन्छ। यसमा स्पष्ट रूपमा भनिएको छ कि संसदले कुनै राज्यबाट क्षेत्र छुट्याएर, दुई वा सोभन्दा बढी राज्यहरू वा तिनका भागहरूलाई एकीकृत गरेर अथवा कुनै क्षेत्रलाई कुनै राज्यको भागसँग जोडेर नयाँ राज्य गठन गर्न सक्छ। यो प्रावधानले दुई राज्यहरूको विलयलाई समेत समेट्छ। यस्तो विधेयक राष्ट्रपतिको सिफारिसमा मात्र संसदमा प्रस्तुत गर्न सकिन्छ र सम्बन्धित राज्यको विधानसभालाई आफ्नो विचार व्यक्त गर्ने अवसर दिइन्छ। यसअघि संविधानको अनुच्छेद ३ लाई व्यावहारिक रूपमा प्रयोग गर्दै सन् १९५३ मा आन्ध्र राज्य गठन भएको थियो। सन् १९५६ को राज्य पुनर्गठन ऐनअनुसार भाषिक आधारमा राज्यहरूको पुनर्गठन गरियो। त्यसपछि सन् १९६० मा महाराष्ट्र र गुजरात, सन् १९६६ मा हरियाणा तथा सन् २००० मा छत्तीसगढ, उत्तराखण्ड र झारखण्डजस्ता राज्य गठन भए। सन् २०१४ मा तेलङ्गाना राज्य पनि गठन भयो। त्यस्तो अवस्थामा एकीकरणका लागि सिक्किमका जनता राजी छन् कि छैनन् भन्ने विषयमा जम्मत सङ्ग्रह गर्नु आवश्यक हुन्छ भन्ने विचार छ। त्यसबेला के सिक्किमको विधानसभाले एकीकरणको पक्षमा प्रस्ताव पारित गर्ला? अवश्य पनि गर्दैन भन्ने बुझ्न जरुरी छ। एकीकरणको मुद्दा केवल त्यहाँका कतिपय नेताहरूको मथिङ्गल मन्थन र आफ्नो पक्षका जनतालाई भ्रममा राखिरहने प्रयास मात्र हो, अरु केही होइन भन्ने मेरो बुझाइ छ।

हाम्रो प्रजाशक्ति दैनिकले आफ्नो सम्पादकीयमा २३ सेप्टेम्बरमा ‘सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरणको आलाप–विलाप’ शीर्षकमा एकीकरणबारे लेखेको छ– “प्रश्न सीधा छ, के सिक्किमका जनताले यी चाहन्छन् त? लोकतन्त्रमा कुनै भूभागको भविष्य त्यहाँका जनताको इच्छाविपरीत थप हुँदैन। दार्जीलिङका केही नेताले एकीकरणको सपना देख्दैमा सिक्किम त्यो सपनाको हिस्सा बन्न बाध्य हुँदैन। सिक्किमको राजनीतिक अस्तित्व, संवैधानिक हैसियत र जनताको आकाङ्क्षालाई बेवास्ता गरेर बाहिरबाट बारम्बार एकीकरणको नारा उराल्नु लोकतान्त्रिक संवेदनशीलताको परिचायक हुन सक्दैन।”

सम्पादकीयमा अझ अघि लेखिएको छ– “एकीकरणको माग गर्नेहरूले सबैभन्दा पहिले सिक्किमवासीलाई स्पष्ट जवाफ दिनुपर्छ– यसबाट सिक्किमलाई के प्राप्त हुन्छ? विकास बजेटको बाँडफाँट

कसरी हुन्छ? राजनीतिक प्रतिनिधित्वको स्वरूप कस्तो हुन्छ? सरकारी सेवा, रोजगारी, प्राकृतिक स्रोत र स्थानीय अधिकारको स्थिति के हुन्छ? सिक्किमको विशिष्ट संवैधानिक तथा सामाजिक संरचनामाथि यसको प्रभाव के पर्छ?” यी प्रश्नको ठोस उत्तरबिना केवल ‘एकीकरण हुनुपर्छ’ भन्नु राजनीतिक नारा त हुन सक्छ, तर जिम्मेवार नीतिगत प्रस्ताव हुन सक्दैन।

सिक्किमका सम्माननीय मुख्यमन्त्री पी.एस. गोलेले सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरणको जोडदार विरोध गर्दै भनुभएको छ– “सिक्किम न त अरू राज्यसँग मिल्न सक्छ, न त हामी मिल्न नै दिन्छौँ। वर्तमान सरकारले हिमालजस्तै अटल भएर राज्यको सुरक्षा गर्नेछ। उहाँले स्पष्ट शब्दमा भनुभयो, ‘सिक्किमको अधिकार एक इन्च पनि घट्न दिनेछैनौँ। कुर्सि जान्छ भने जाओस्।’-*हाम्रो प्रजाशक्ति*, २६ सेप्टेम्बर २०२६

यसैगरी, सिक्किमका पूर्व मुख्यमन्त्री पवन चामलिङले पनि घुमाउरो पारामा विरोध जनाउँदै भनुभएको छ– “सिक्किम–दार्जीलिङ विलय वा एकीकरणको सन्दर्भमा दार्जीलिङका जनताको साथसाथै सिक्किमका जनताको पनि विचार र भावनाको कदर गर्नु आवश्यक छ।”-*हिमाली बेला*, २६ सेप्टेम्बर २०२६।

यसैगरी, गोर्खा राष्ट्रिय मुक्ति मोर्चाका नेता सन्दीप लिम्बूको भनाइ पनि यस सन्दर्भमा उल्लेखनीय छ। उहाँको भनाइमा सत्यता रहेको मेरो बुझाइ छ। यसै सन्दर्भमा खर्साङका पूर्व विधायक बी.पी. बजगाईले भनुभएको छ, “सिक्किमसँगको विलयले भारतीय गोर्खाहरूको राष्ट्रिय पहिचानको समस्या समाधान हुँदैन।”-*फेसबुकमा प्रकाशित सामग्री*

दार्जीलिङका नेताहरूका फरक धारणा

सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरणको मुद्दाको विरोध गर्ने दार्जीलिङका स्थापित नेताहरूमध्ये गोर्खा जनमुक्ति मोर्चाका अध्यक्ष विमल गुरुङ पनि एक हुन्। सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरणको विषयमा उहाँले भनुभएको छ– “सिक्किमका पूर्व मुख्यमन्त्री चामलिङज्यूले दिल्लीमा हामीलाई भनुभएको कुरा हो-‘सिक्किम एकीकरणका लागि तपाईंहरूले कुरा राख्नुहोस्, म छँदै छु नि’ तर हामीले राखेनौँ। अहिले पनि आमनेसामने गछौँ।” यसैगरी, खर्साङका निवर्तमान विधायक बी.पी. बजगाईको भाषणमा पनि सुन्न सकिन्छ। गोर्खा जनमुक्ति मोर्चाका अध्यक्ष विमल गुरुङको उक्त वक्तव्यलाई सिक्किम प्रजातान्त्रिक मोर्चाका वरिष्ठ उपाध्यक्ष (प्रशासनिक तथा कानुनी मामिला) देव गुरुङले खण्डन गरेका छन्। सिक्किमका पूर्व मुख्यमन्त्री पवन चामलिङमाथि लगाइएको आरोप र सिक्किम प्रजातान्त्रिक मोर्चाले गरेको खण्डनमध्ये कुन कुरामा कति सत्यता छ भन्ने कुरा अहिले नै भन्न सकिँदैन। तर कुनै दिन समय आउला र सत्यता के हो भन्ने कुरा पकै उजागर हुनेछ।

सिक्किम प्रजातान्त्रिक मोर्चाकी प्रवक्ता योजना खालिङले हिमालय नेटवर्कसँगको एक अन्तर्वार्तामा भनेकी छन्– “वर्तमान सरकारले सिक्किम विधानसभामा गोर्खाल्याण्डको पक्षमा र सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरणको विरुद्धमा प्रस्ताव पारित गर्नुपर्नेछ।” सिक्किमका पूर्व मुख्यमन्त्री पवन चाम्लिङले भनुभएको

छ, “सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरणको प्रस्ताव मलाई पनि दिइएको थियो, तर स्वीकार गरिनँ।”-*हिमाली बेला*, २६ सेप्टेम्बर २०२६

यसबाट के स्पष्ट बुझिन्छ भने सिक्किम प्रजातान्त्रिक मोर्चाको २५ वर्षे सत्ताकालमा केन्द्र सरकारबाट सिक्किम–दार्जीलिङ एकीकरणको प्रस्ताव पटकपटक आएको रहेछ। तर त्यस समयमा उक्त सरकारले यस विषयलाई किन सार्वजनिक गरेन? किन सिक्किमका जनतालाई जानकारी दिएन? त्यसको विरोधमा किन सिक्किम विधानसभामा प्रस्ताव पारित गरेन? अहिले आएर मात्र यो विषय किन उठाइँदै छ? यस्ता अनेक प्रश्न उठ्छन्। हो, सिक्किम प्रजातान्त्रिक मोर्चाको सत्ताकालमा गोर्खाल्याण्डको पक्षमा सिक्किम विधानसभामा प्रस्ताव पारित भएको पकै हो। तर खर्साङका निवर्तमान विधायक बी.पी. बजगाईले केन्द्रको गृह मन्त्रालयमा सूचनाको हकसम्बन्धी कानुनमार्फत जानकारी माग्दा “यस्तो कुनै पनि प्रस्ताव सिक्किम राज्यबाट आएको छैन” भन्ने जवाफ प्राप्त भएको कुरा केही वर्षअघि मात्र सार्वजनिक गरेका थिए। अब प्रश्न उठ्छ– तत्कालीन एसडीएफ सरकारले सिक्किम विधानसभामा गोर्खाल्याण्डको पक्षमा प्रस्ताव पारित गरेर पनि किन केन्द्रको गृह मन्त्रालयमा पठाएन? कि दार्जीलिङ, तराई र डुवर्सका नागरिक तथा नेताहरूलाई अन्धकारमा राख्नु मात्र उद्देश्य थियो? यस्ता प्रश्न सबैको मर्ममा उठिरहेका छन्।

गोर्खाल्याण्ड क्षेत्रीय प्रशासनका सभासद् विनय लामाले डा. लामाको दस्तावेजलाई व्यक्तिगत अध्ययन र अवधारणाका रूपमा लिनुपर्ने बताएका छन्। उक्त प्रस्ताव गोर्खाल्याण्ड आन्दोलनको आधिकारिक वा सर्वसम्मत निर्णय नभएको उल्लेख गर्दै उनले गोर्खाल्याम्डबारे हुने कुनै पनि निर्णय सामूहिक सहमतिका आधारमा मात्र हुनुपर्ने बताएका छन्।-*हाम्रो प्रजाशक्ति*, १९ सेप्टेम्बर २०२६

दार्जीलिङका सङ्घ–संस्था र राजनीतिक दलका माग

दार्जीलिङका विभिन्न सङ्घ–संस्था तथा राजनीतिक दलका नेताहरूले आ–आफ्ना माग प्रस्तुत गरिरहेका छन्। अनित थापाले वार्ताकारसँग भेटघाटपछि भनुभएको छ, “अब गोर्खाल्याण्ड दिनु भाजपाको ठूलो जिम्मेवारी बन्छ।” थापाले आफ्नो पार्टी गोर्खाल्याण्डको समर्थनमा रहेको स्पष्ट पादै यसको माग पूरा गर्ने जिम्मेवारी भाजपा र त्यसको गठबन्धनले निर्वाह गर्नुपर्ने बताएका छन्।-*हिमाली बेला*, १० अक्टोबर २०२६

यसैगरी, गोर्खाल्याण्ड सर्वोच्च समितिको भनाइ यस्तो रहेको छ– “दार्जीलिङ पहाड, तराई र डुवर्सको दीर्घकालीन समस्याको स्थायी समाधान छुट्टै राज्य गोर्खाल्याण्डको गठनबाट मात्र सम्भव हुन्छ। गोर्खाल्याण्ड सर्वोच्च समितिले बिहीवार दार्जीलिङ आइपुगेका केन्द्र र राज्य सरकारका प्रतिनिधिहरूसँगको भेटवार्तामा आफ्नो माग पुनः दोहोर्‍याउँदै छुट्टै राज्य गठन हुनुपर्ने अडान राखेको हो।-*हाम्रो प्रजाशक्ति*, १० अक्टोबर २०२६

यसैगरी, गोर्खा जनमुक्ति मोर्चाका अध्यक्ष विमल गुरुङको प्रतिनिधित्वमा वार्ताकार *रहल पृष्ठ ७ मा*

चर्चा

रियादले आफ्नो साझेदार शक्ति वाशिङटनलाई पनि हुथीहरूमाथि हवाई आक्रमण गर्न आग्रह गरेको थियो। तर, ट्रम्पले यमनयुद्धमा फेरि प्रत्यक्ष संलग्न हुने कुरालाई अस्वीकार गरिदिए। त्यसको सट्टा उनले अमेरिकी गुप्तचर निकाय र सैन्य विश्लेषकको सहयोग उपलब्ध गराउने प्रस्ताव राखे। इरानसँगको युद्ध पुनः शुरु हुने सम्भावना कायमै रहेको अवस्थामा ट्रम्प अमेरिका–इरान द्वन्द्वलाई विस्तार गर्न वा अमेरिकालाई अर्को द्वन्द्वमा फसाउन अनिच्छुक देखिएका छन्। ट्रम्पलाई अहिले मुख्य चिन्ता मध्यवधि निर्वाचन आउन एक महिना मात्र बाँकी रहेको अवस्थामा रिपब्लिकन पार्टीको संसदमा सिट सङ्ख्या घट्ला भन्नेमा छ।

अमेरिकाले युद्धमा प्रत्यक्ष संलग्न हुन अस्वीकार गरेको भए पनि रियादले आफ्ना नयाँ सुरक्षा साझेदारहरू पाकिस्तान र टर्कीबाट सहयोगको अपेक्षा गरेको छ। यसै साता साउदी अरबमा सैन्य बल तैनाथ गर्ने निर्णय गर्नुअघि यी दुवै देश युद्धमा संलग्न हुनेबारे विशेष सतर्क देखिएका थिए। उनीहरू साउदी अरबलाई सहयोग गर्नुपर्ने आवश्यकता र इरान तथा उसका रणनीतिक साझेदार रूस र चीनलाई नचिढ्याउन सन्तुलन कायम गर्न खोजिरहेका थिए। द्वन्द्व पुनः चर्किएपछि यमनी जनताले ठुलो क्षति व्यहोरिसकेका छन्, छोटा समयमै ८०० भन्दा बढीको मृत्यु भएको छ भने तीन हजार घाइते भएका छन्। एक लाख ५८ हजार मानिस विस्थापित भएका छन्। सन् २०१४–१५ मा गृहयुद्ध भड्किएदेखि र त्यसपछि साउदी नेतृत्वको सैन्य हस्तक्षेपका कारण चार लाखभन्दा बढी यमनी नागरिकले ज्यान गुमाइसकेको अवस्थामा अहिले पीडा थपिँदै छ। मर्नेहरू युद्धले मात्र नभई युद्धका कारण सिर्जित भोकमरी, रोगव्याधि तथा स्वास्थ्य सेवा र पूर्वाधारको अभावजस्ता अप्रत्यक्ष कारणले पनि मेरेका छन्।

कता जाँदै छ द्वन्द्व
यमनमा द्वन्द्व जति चर्किँदै जान्छ, विश्व अर्थतन्त्रमा त्यति नै ठुलो असर पर्छ। कम्ै चर्चा हुने गरे पनि केही समयदेखि ‘स्ट्रेट अफ हर्मुज’मा चल्ने केही ट्याङ्करले इरानको नयाँ ‘पर्सियन गल्फ स्ट्रेट अथोरिटी’सँग गुपचुप

सम्झौता गरेर वा अमेरिकी सैन्य एस्कॉर्टडमार्फत जहाज खाडीबाट बाहिर निकालिएका छन्। अमेरिकी ऊर्जामन्त्री क्रिस राइटकै भनाइअनुसार हर्मुज जलमार्गबाट दैनिक एक करोड ३० लाखभन्दा बढी ब्यारेल कच्चा तेल बाहिरिरहेको छ।

उता इरानले अझै पनि आफ्ना सबै माग पूरा नगरेएसम्म यो समुद्री मार्ग पूर्ण नखोल्ने अडान लिइरहेको छ। ४ अक्टोबरमा, इरानका सभामुख तथा कङ्ग्रेन्थी संस्थापननजिकका नेता मानिने मोहम्मद बागेर घालिबाफले आफ्ना माग अमेरिकाले पूरा नगरेसम्म स्ट्रेट अफ हर्मुज पूर्ण रूपमा नखोलिने बताए। इरानका मुख्य मागमा सबै मोर्चामा युद्धविराम गर्नुपर्ने, इरानी बन्दरगाहमाथि लगाइएको अमेरिकी नाकाबन्दी हटाउनुपर्ने र पश्चिमी ब्याङ्कमा रहेका गेटा गरिएका इरानी सम्पत्ति फुकुवा गर्नुपर्नेजस्ता विषय समावेश छन्। एकातिर स्ट्रेट अफ हर्मुजको अवरोध पूरै नहेरेको समयमा लाल सागर क्षेत्रमा अवरोध भएमा विश्वव्यापी तेल आपूर्तिमा थप अवरोध आउने अनुमान छ। जुलाईमा हुथी विद्रोहीले साउदी जहाजलाई आफ्नो तट नजिक प्रतिबन्ध लगाउनेदेखि साउदी बन्दरगाहतर्फको आवागमनमा समेत नाकाबन्दी घोषणा गरेर यसको प्रारम्भिक संकेत देखाइसकेको छ। त्यसपछि लाल सागर क्षेत्रमा विभिन्नपटक साउदीसम्बद्ध जहाजमाथि आक्रमण भइसक्यो।

मध्यपूर्वको बढ्दो र बहुआयामिक सङ्कटको जडमा इरानविरुद्ध अमेरिकाले रोजेको युद्ध नै देखिन्छ। यदि ट्रम्पले अझ घातक बल प्रयोग गरेर त्यो द्वन्द्वलाई चर्काए भने तेहरान जवाफी कारबाही गर्न तयार भएर बसेको छ। उसले खाडीका अमेरिकाका अरब सहयोगीमाथि पहिलेभन्दा गम्भीर आक्रमण हुने चेतावनी दिइसकेको छ। यस्तोमा समग्र अवस्था निकै विस्फोटक बनेको छ। जबसम्म वाशिङटन र तेहरान विनाशको सङ्घारबाट पछि हटेर सम्झौताका लागि वार्ताको टेबलमा फर्किँदैनन्, तबसम्म यो जोखिम कायमै रहनेछ। अहिले हेर्दा कठिन लागे पनि अमेरिका–इरानबिच सम्झौता अझै पनि सम्भव छ।●

हिमाली बेला, गान्तोक, शनिवार, १७ अक्टोबर, २०२६

कृषि / पर्यटन

सब्जी खेतीसम्बन्धी आधारभूत जानकारी

यो विशेष लेखमार्फत घरेलु रूपमा करेसाबारी सब्जी खेती, आय आर्जनका लागि गरिने व्यावसायिक सब्जी खेती, हिमाल, उच्च पहाड, मध्य पहाडी, बेंसी तथा तराई क्षेत्रमा गरिने सफल सब्जी खेतीको बारेमा बिस्तृत जानकारी उपलब्ध गराइएको छ। कुन भुगोला र हावापानीमा कस्ता प्रकारका सब्जीको खेती गर्दा सफल हुन्छ भन्ने विषयमा पनि पर्याप्त जानकारी यो लेखमार्फत उल्लेख गर्ने प्रयास गरिएको छ।

करेसाबारी:

करेसाबारी सब्जी खेतीलाई घरेलु स्तरमा गरिने सब्जी खेती भनिन्छ। आफ्नो घर वरिपरि रहेको थोरै जमीनलाई करेसाबारी भनिन्छ। करेसाबारी सब्जी खेतीमा परिवारका सबै व्यक्तिहरू लागेका हुन्छन्। थोरै ठाउँमा थोरै मात्रामा गरिने सब्जी खेती हो। यसको उत्पादन घरमै खपत गरिन्छ। लगानी पनि त्यति धेरै लाग्दैन। यो प्रविधि ग्रामीण तथा शहरी क्षेत्र दुवैमा गरिन्छ। फुर्सदको समय यसमा लगाइन्छ। शहरी क्षेत्रमा बस्ने मानिसहरूका लागि करेसाबारीमा काम गर्नु भनेको हरियाली बढाउनु र स्वच्छ हावामा शारीरिक व्यायाम गर्नु पनि हो। करेसाबारीमा उत्पादन भएको ताजा सब्जी सेवनले स्वास्थ्यमा सकारात्मक प्रभाव पर्छ। बजारबाट किनेको सब्जीभन्दा करेसाबारीमा उत्पादन गरेको सब्जी सस्तो हुन्छ। जुन बेला सब्जीको आवश्यकता पर्छ सोही समयमा करेसाबारीबाट सब्जी टिप्न सकिन्छ। यसबाट समयको बचत पनि हुन्छ। केही किसानहरूले विषादीको प्रयोग गरी समय नपुग्दै बजारमा सब्जी लैजाने गर्छन्। करेसाबारीमा सब्जी उत्पादन गर्नेहरू यस प्रकारको विष सेवनबाट बच्न सक्छन्।

व्यावसायिक :

आयआर्जनका लागि ठूलो लगानी लगाएर ठूलै क्षेत्रफलमा गरिने खेती व्यावसायिक सब्जी खेती हो। यसमा आफ्नो ज्ञान, सीप, अनुभव र क्षमता प्रयोग गरिन्छ नै, उत्पादन लागत कम पर्ने गरी गरी धेरै उत्पादन गर्ने कोशिश गरिन्छ।

व्यावसायिक ढङ्गले सब्जी खेती गर्दा उपलब्ध आफ्नो जमीन अथवा भाडामा लिएको जमीन, त्यहाँको हावापानी, सिंचाइ सुविधा, क्षेत्रफल, बजार तथा यातायातको सुविधा आदि कुराहरूलाई विचार गरेर कुन बाली कुन समयमा कति मात्रामा उत्पादन गर्ने भन्ने योजना बनाउनुपर्दछ। यसमा लगानी प्रसस्त लाग्दछ र समयमा विचार पुर्‍याएन भने ठूलो नोक्सान पनि हुनसक्छ। करेसाबारी सब्जी खेतीभन्दा व्यावसायिक सब्जी खेतीतर्फ विशेष ध्यान दिने गरी यहाँ व्याख्या गरिएको छ। आजको जमाना व्यावसायिक सब्जी खेतीको हो। यसमा निर्धक्क लगानी गर्नुपर्छ। उन्नत प्रविधिको प्रयोग गर्नुपर्दछ। उन्नत जातको बिउ प्रयोग गर्नुपर्छ। २-४ जना मानिसहरूलाई काम दिन सकिन्छ र राम्रो आमदानी गर्न सकिन्छ।

ठाउँ-ठाउँमा नयाँ बाटाघाटाहरू खुलेका छन्। गाउँबस्तीहरूमा समेत यातायातको ढुवानी पहुँच पुगेको छ। नयाँ-नयाँ हाट बजारहरू स्थापना भएका छन्। सब्जी संकलन केन्द्रहरू बनेका छन्। सब्जी खेती र यसको व्यापारको ठूलो सम्भावना छ। त्यसैले

अब धेरैभन्दा धेरै किसानहरू व्यावसायिक सब्जी खेती तर्फ लाग्नु पर्दछ।

विभिन्न स्थानका सब्जीहरू:

हिमाली क्षेत्र: तीन हजार मिटरभन्दा माथिको क्षेत्र हिमाली क्षेत्रमा पर्दछ। यस क्षेत्रको औसत तापक्रम गर्मीमा १० डि.से. र जाडोमा एकदेखि पाँच डिग्री सेल्सियसको बीच रहन्छ। जाडोको चार-पाँच महिना प्रायः हिउँले ढाकिने भएकोले प्रायः खेती हुँदैन। यद्यपि बर्खे याममा बन्दा, काउली, मूला र गाजरजस्ता सब्जीहरूको खेती गर्न सकिन्छ। बन्दाको बिउ तयार गर्न यस्तो क्षेत्रको आवश्यकता पर्दछ। हिमाली क्षेत्रमा व्यावसायिक रूपमा सब्जीको खेती गर्न चाहने किसानले ताजा सब्जी उत्पादन तर्फभन्दा बिउ उत्पादनतर्फ जोड दिनु राम्रो हुन्छ।

उच्च पहाड: समुद्र सतहबाट १५०० मिटरदेखि ३००० मिटरसम्मको उचाइमा यो भाग पर्दछ। यस क्षेत्रको तापक्रम १० डिग्री सेल्सियसदेखि २५ डिग्री से.सम्म रहन्छ। श्रावणदेखि कालिकसम्म र फागुनदेखि बैशाखसम्म शितोष्ण अवस्था रहन्छ। त्यसैले यस क्षेत्रमा यो मौसममा रायो, मूला, काउली, बन्दा, गाजर, सिमी, केराउ, स्कुस आदिको खेती राम्रो हुन्छ। यो क्षेत्रमा यी बालीहरू वसन्त र शरद दुबै मौसममा लिन सकिन्छ। यो क्षेत्र गर्मीमा बेमौसमको सब्जी उत्पादनका लागि अति नै उपयोगी छ। त्यसैले व्यवसायिक सब्जी खेती गर्ने किसानले यसबाट राम्रो फाइदा लिन सक्दछन्।

मध्यपहाडी: समुद्र सतहबाट ६०० मिटरदेखी १५०० मीटरसम्मको उचाइमा फैलिएको क्षेत्र जहाँ गर्मीको तापक्रम २० डिग्री से.देखि ३० डिग्री से. रहन्छ। हिउँदको औसत तापक्रम १० डि.से.देखि १५ डि.से.सम्म रहन्छ। कहिलेकाहीँ शून्य डिग्रीको नजिक पनि पुग्दछ। यहाँ गर्मीमा उपोष्ण र जाडोमा शीतोष्ण अवस्था रहन्छ।

मध्यपहाडी क्षेत्रमा काउली, मूला, गाजर, बन्दा गोलभेडा, भेडेरुसार्नी, स्कास, काँक्रो अदुवा, लसुन आदि धेरै सब्जी र मसला बालीहरू लगाउन सकिन्छ। यस क्षेत्रमा व्यापक मौसमी विविधता रहने भएकोले व्यवसायिक सब्जी खेतीको लागि ज्यादै उपयुक्त स्थान हो। यस क्षेत्रमा समय मिलाएर सबै प्रकारको सब्जी खेती गर्न सकिन्छ। बेमौसमी सब्जी खेतीका लागि पनि यो क्षेत्र सबैभन्दा उपयुक्त छ।

बेंसी तथा तराई :

समुद्र सतहबाट ५८ मि.देखि ६०० मि.सम्म फैलिएको यो क्षेत्रमा गर्मीमा ३० डि.से.देखि ३५ डि.से.सम्म तापक्रम पुग्दछ। यहाँ जाडोको औसत तापक्रम ५ डि.से.देखि १५ डि.से.सम्म हुन्छ। यो क्षेत्रमा जाडोमा न्यानो शितोष्ण, शरद तथा बसन्तमा उपोष्ण र गर्मीमा उष्ण हावापानी पाइन्छ। ताजा सब्जी उत्पादनका दृष्टिले यो क्षेत्र अति महत्त्वपूर्ण छ। यो क्षेत्रको हलुका माटो र राम्रो निकास व्यवस्था भएको भूभाग व्यवसायिक सब्जी खेतीका लागि सर्वोत्तम स्थल हो। यहाँ सबै प्रकारका सब्जी बालीहरू लगाउन सकिन्छ। प्लाष्टिक टनेल बनाएर बाह्रै महिना सबै प्रकारका सब्जीहरू उत्पादन गर्न सकिन्छ। बजार संभाव्यता पनि यसै क्षेत्रमा सबभन्दा बढी छ।

कृषिक्षेत्रमा सुधार किन र कसरी ?

कृषि सबै उद्योगको जननी मात्र होइन, आर्थिक विकासको कुञ्जी र मानव जीवनको पोषक पनि हो। औद्योगीकरण मूलतः कृषिक्षेत्रकै देन हो। बेलायत, जर्मनी, रूस, जापानलागतका विकसित देशहरूमा इतिहासबाट उक्त तथ्य पुष्टि भइसकेको छ; अर्थात् आजका विकसित राष्ट्र कृषिक्षेत्रको विकास गरी औद्योगिक देशमा स्तरोन्नति भएका हुन्। खाद्यान्नको घरेलु माग आपूर्ति, आत्मनिर्भरता निर्माण, औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादन, आयात प्रतिस्थापना, निर्यात प्रवर्द्धन, विदेशी विनिमय आर्जन, भुकानी सन्तुलन, मुद्रास्फीति नियन्त्रण, पूँजी निर्माण, समष्टिगत आर्थिक वृद्धि तथा रोजगारी सिर्जनाको मूल आधार नै कृषि हो। कृषिक्षेत्र असफल हुँदा सम्पूर्ण विकास प्रक्रिया प्रभावित नभइरहन सक्दैन। दक्षिण एशियाली देशहरू उक्त कथनको ज्वलन्त उदाहरण हुन्।

अल्पविकसित राष्ट्रमा स्रोतसाधनको सीमितता स्वभाविकै रूपमा हुन्छ। यस हिसाबले औद्योगिक वा कृषि कुन चाहिँ क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिने भन्नेमा मतान्तर पाइन्छ। कतिपय अर्थशास्त्रीले कृषि क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने तर्क अगाडि सारेका छन् भने कतिपय औद्योगिक विकासको पक्षमा उभिएका छन्। अर्को तप्काका अर्थशास्त्रीहरू कृषि र औद्योगिक क्षेत्रबीच सामञ्जस्यता हुनुपर्ने बताउँछन्, अर्थात् कृषि र औद्योगिक विकास विपरीत कुरा नभई परिपूरक र प्रेरक शक्तिहरू हुन्।

कुनै पनि देशको आर्थिक मुहार परिवर्तन गर्ने क्षेत्र भनेको कृषि नै हो। विद्यमान हावापानी, भूभोट, माटोको अवस्थामा अन्नबाली, फलफूल, तरकारी, नगदे बाली, औद्योगिक बाली, पशुपालन, कुखुरापालन, मोरीपालन, मत्स्यपालन जस्ता विभिन्न सम्भावना हुन्छन्। विकासोन्मुख राष्ट्रको दाँजोमा पुग्ने सपना देखेका देशहरूका लागि कृषिक्षेत्र महत्त्वपूर्ण आधार नभइ रहन सक्दैन, जसका निमित्त कृषिक्षेत्रमा गढेका समस्याहरूको निदान आवश्यक छ। यस्तो समस्या मूलतः सिँचाइ, बीउबिजन, यान्त्रीकरण र भूमिको उपयोगसँग सम्बन्धित छन्। सिँचाइबिना कृषिक्षेत्रमा रक्तसञ्चार हुनसक्दैन। सिकटा, कुलरिया, जमुनिया, भेरी-बबई डाभभर्सनजस्ता ठूला आयोजनाहरू निर्माण गर्न विलम्ब गर्नु हुँदैन। ठूला सिँचाइ परियोजना सरकारले मात्र निर्माण गर्नुपर्छ भन्ने गलत मान्यता छ। सरकारले सिँचाइमा निजी क्षेत्रको साथ खोज्नुपर्छ भने निजी क्षेत्र साझेदार बनु जरुरी छ। उन्नत जातको बीउको अभावमा उत्पादन वृद्धि गर्न सकिँदैन। किनकि हाइब्रिड बीउको प्रयोगले उत्पादन तीन गुनासम्म वृद्धि हुनसक्छ। यसर्थ, ग्रामीण क्षेत्रमा प्रयोग भइरहेको रैथाने बीउलाई उन्नत बीउबिजनले प्रतिस्थापन गर्नुपर्छ। कुनै पनि चीज लामो समयसम्म लगाउँदा उत्पादन क्षमतामा बिस्तारै ह्रास आउने

शहरका उत्कृष्ट पर्यटन गन्तव्य मन जित्ने चण्डीगढको सुन्दरता

शहरहरूको सर-सफाईको कुरा गर्नु हो भने पञ्जाब र हरियाणाको राजधानी चण्डीगढको नाम सबैभन्दा पहिला आउँछ। चण्डीगढ निकै नै व्यवस्थित छ। त्यहाँका गली र सडकलाई निकै नै सुव्यवस्थित र आकर्षक तरिकामा बनाइएका छन्। चण्डीगढलाई स्वतन्त्रतापछि पहिलो प्लाण्ड सिटीको दर्ता प्राप्त भएको छ। यो त थियो सुन्दर शहरको बनावटको कुरा, अब गरौं चण्डीगढको पर्यटनबारेका कुरा। सबैभन्दा पहिला यस शहरको शान्तिले घुम्न आउने मानिसहरूलाई आफूतिर आकर्षित गर्छ भने अर्को यहाँको खाना। यदि तपाईं पञ्जाबी खानाको शौक राख्नुहुन्छ भने तपाईंलाई चण्डीगढको खाना निकै स्वादिलो लाग्नेछ।

देवीको नाममा बस्यो चण्डीगढको नाम

यो शहर हिन्दू धर्ममा पूजा गरिने देवी चण्डीको नाममा राखिएको छ। तपाईंले यसो पनि भन्न सक्नुहुन्छ कि यो शहर देवी चण्डीलाई समर्पित छ। चण्डीगढमा उनको नामको एउटा प्राचीन मन्दिर पनि छ। जुन मन्दिरको धेरै नै मान्यता रहिआएको छ। चण्डीगढ भारत र एशियाको सुव्यवस्थित शहरहरूमध्ये एक हो यसकारण यसलाई ‘द सिटी अफ ब्यूटीफुल’ पनि भन्ने गरिन्छ।

रक गार्डन

चण्डीगढको सेक्टर १-मा निर्मित रक गार्डन निकै नै सुन्दर गार्डन छ। यो एक व्यक्तिको एकल प्रयासको असाधारण नमूना हो, जो धेरै ठूलो र आकर्षक छ। रक गार्डनका निर्माता नेकचन्द्र एक साधारण कर्मचारी थिए, उनी दिनभरि साइकलमा टुटे फूटेका काँचका सामग्री भेला पार्थे, जस्तै चुरा, प्लेट, बल्ब आदि। उनी कुनै पनि बिकामे वस्तु दिनभरि खोज्थे अनि सेक्टर १ मा ल्याएर भेला पार्थे। ती नै फ्याँकिएका वस्तुहरूबाट नेकचन्द्रले प्रभावित पार्ने आकृति बनाए। आज यी आकृतिहरू देश-विदेशमा प्रख्यात बनेका छन्।

पिञ्जौर गार्डन

पिञ्जौरको कुरा गर्नसाथ हाम्रो आँखाअधि एउटा स्थलको नक्सा आउँछ जहाँ प्रकृति नाचिरहेको छ, गाईरहेको छ, खुशीसाथ उफ्रिरहेको छ। दिल्ली-शिमला राजमार्गमा चण्डीगढदेखि २२ किलोमीटर टाढामा स्थित शिवालिक पर्वतमालाद्वारा घेरिएको ‘पिञ्जौर’ मुगल बादशाहहरूले पनि मन पराएको स्थल रहेको छ अनि कतिपय धार्मिक तथा ऐतिहासिक मान्यताहरू पनि यस स्थलसित जोडिएका छन्। यहाँ एकपल्ट आएपछि घरि-घरि आउन मन लाग्छ।

सरकारी सङ्ग्रहालय र आर्ट ग्यालेरी

सरकारी सङ्ग्रहालय र र आर्ट ग्यालेरी देशको सबैभन्दा प्रसिद्ध सङ्ग्रहालयहरूमध्ये एक हो। यसको

विशेषता के छ भने यहाँ रहेका कलाकृतिहरू, पेन्टिङ्स र मूर्तिहरूको सङ्कलन। यहाँ पहाडी, राजस्थान र गान्धार्का मूर्तिहरूमा बनिएका मिनिएचर पेन्टिङ पाइन्छ। यो सङ्ग्रहालयले १९४८-मा भएको देशको विभाजनसित सम्बन्धित कतिपय वस्तुहरूलाई पेश गर्दछ। ४० प्रतिशत वस्तुहरू लाहौरको सङ्ग्रहालयबाट ल्याइएको छ। १९६८ मा यस सङ्ग्रहालयको उद्घाटन गरिएको थियो। चण्डीगढको मुटुमा स्थित एक व्यापक क्षेत्रमा फैलिएको परिसरमा यो सङ्ग्रहालय अवस्थित छ। सङ्ग्रहालयका चार प्रमुख शाखाहरू छन्- आर्ट ग्यालेरी, राष्ट्रीय इतिहास सङ्ग्रहालय, पोर्ट्रेट्सको नेश्नल ग्यालेरी अनि चण्डीगढ आर्किटेक्चर म्युजियम।

सुखना झील

सुखना झील पनि चण्डीगढको सेक्टर १ मा स्थित छ। यो झील शिवालिक पहाडको तलहटीमा अप्राकृतिक रूपले बनाइएको छ। यस झीलमा धेरै प्रकारका माछाहरू छन् जसलाई पक्रिनअधि पर्यटन विभागबाट अनुमति लिनुपर्ने हुन्छ। यस झीलमा पर्यटक नौका विहारको आनन्द पनि उठाउन सकिन्छ। वाटर स्पोर्ट्स तथा अन्य जल क्रीडाहरूका लागि पनि यो उत्तम स्थल हो।

चण्डीगढको उत्तरमा रहेको विशाल जङ्गलले वन्यजीव प्रेमीहरूलाई लोभ्याउँछ। कांसल र नेपली जङ्गल जीव-जन्तु र रुख-बिरुवाले भरिएका छन्। चण्डीगढका अन्य पर्यटन स्थलहरूमा रोज गार्डन र गुरुद्वारा कूहनी साहिब पनि महत्त्वपूर्ण छन्।

जैविक खेती विकल्प होइन अनिवार्यता

वास्तवमा प्राकृतिक रूपमा उत्पादित ती सम्पूर्ण जैव पदार्थ जो प्रायः वनस्पतिहरू तथा जीव-जन्तुहरूको अवशेष सङ्गै-गलेको फलस्वरूप प्राप्त हुन्छन् र जसलाई खेत-बारीमा प्रयोग गरिनाले उब्जाउ शक्तिमा वृद्धि हुन्छ। जसलाई भनिन्छ जैविक मल। यस अन्तर्गत गोबरको मल, कम्पोस्ट हरियो खाद, भर्मी कम्पोस्ट खाद इत्यादि पर्छन्। यस्ता मलको विशेषता के छ भने यसको प्रयोगले माटो र फसललाई कुनै प्रकारको नोक्सानी पुर्‍याउँदैन। यस प्रकारको मलमा फसलको वृद्धिका लागि आवश्यक सम्पूर्ण मुख्य, गौण एवं सूक्ष्म पोषक तत्व रहनका साथै माटो एन्जाइम, एण्टीबायोटिक जस्ता पदार्थ पनि पाइन्छ जसले माटोको उर्वरता एवं उत्पादकतालाई टिकाउ राख्नमा सहयोग पुर्‍याउँछ।

हरित क्रान्तिअधि हाम्रो खेती योग्य भूमिमा चार-पाँच प्रतिशत कार्बन पाइन्थ्यो जो आज घटेर ०.४-०.५ प्रतिशत रहेको छ, जो भविष्यमा खेतीका लागि घातक सिद्ध हुनसक्छ। जैविक खादहरूको सीमित प्रयोगले माटोको स्वास्थ्य लगातार बिग्रदै गइरहेको छजसले त्यसको उर्वरता एवं उत्पादकतामा कमी आइरहेको छ। यो टिकाउ खेतीका लागि शुभ लक्षण होइन। जैविक खादद्वारा माटोको भौतिक एवं रासायनिक दशामा सुधारका अतिरिक्त माटोमा पाइने सबै प्रकारका कीरा तथा सूक्ष्म जीवका लागि भोजनको पनि काम गर्छ जसले क्रियाशीलतामा वृद्धि हुने भएका कारण माटोमा जैव पदार्थहरूको विघटनको दर बढ्दछ। माटोमा सूक्ष्म जीवहरूको सङ्ख्या एवं क्रियाशीलतामा वृद्धि हुनाले जैविक नाइट्रोजन स्थिरीकरण एवं फास्फोरसको उपलब्धतामा पनि वृद्धि हुन्छ जसले गर्दा फसलको उत्पादकता एवं माटोको स्वास्थ्यमा टिकाउपन बढ्दछ। कतिपय समस्याग्रस्त माटो, जस्तै उसर, क्षारीय, ढुङ्गे एवं बलौटी भूमिमा लगातार जैविक खादको प्रयोगले त्यहाँको उर्वरता एवं उत्पादकतामा वृद्धि गर्न सकिन्छ।

जैविक खाद आफ्नो उपयोगी गुणहरूका कारण सर्वै प्रयोग हुँदै आइरहेको छ र हिजोआज नयाँ-नयाँ खादहरू र उर्वरकको विकास भइरहेका छन्। यसमा मुख्यतः वानस्पतिक सामग्री र पशुहरूको गोबर नै प्रयोग हुन्छ। यसमा ती नै चीजहरू हुन्छन् जो बिरुवामा हुन्छ। पशुको गोबर, मूत्र सोझै खादको रूपमा प्रयोग गर्नाथ्यो हुँदैन किनभने त्यसको अधिकांश खाद तत्व यस्तो रूपमा हुन्छ कि त्यसलाई कुहाउनु नै पर्छ। यस सामग्रीमा रहेका जीवाणु (फन्जाई, ब्याक्टेरिया, एक्टिनो – माइसिटीज), पानी, हवा, तापमान, भोजन आदि सम्बन्धी अनुकूल परिस्थितिहरू मिलेपछि त्यसलाई कुहाइन्छ। विघटनका केही क्रिया वातजीवी जीवाणुले गर्छन् र केही अवातजीवी जीवाणुले। खाद सामग्रीको सफल विघटनका लागि दुवै प्रकारका जीवाणुको सहयोग र दुवै प्रकारका क्रियाहरू ठीक तरिकामा हुनुपर्छ। विघटनको फलस्वरूप यसको रूप र रचना फेरिन्छ। सम्पूर्ण खाद सामग्री खाद माटोमा बदलिएपछि खुकुलो र फुरफुर हुन्छ अनि त्यसमा कुनै प्रकारको दुर्गन्ध पनि रहँदैन। जैविक खादको गुण त्यसको सामग्रीमाथि निर्भर रहन्छ। यस खादको प्रयोगद्वारा माटोको रचनामा सुधार हुनाले त्यसको अन्य गुणधर्ममा पनि सुधार हुन्छ, यसले माटोको तापमानलाई नियमित बनाइदिन्छ। यसले माटो अत्यधिक तातो र अत्यधिक चिसो हुन दिँदैन। माटोको जलधारण क्षमता पनि बढ्दछ। माटोको प्रतिरोध क्षमता बढ्छ, यस खादको प्रभाव खेत-बारीमा धेरै वर्षसम्म रहन्छ।

जैविक खेतीको अर्थ कीरा, व्याधिहरूको विनाश गर्नु नभई तीमाथि नियन्त्रण गर्नु हो। यसका लागि वर्खाको जोताई, स्वस्थ एवं रोगरोधी प्रकारको प्रयोग, फसल चक्र, बीज शोधन, बिरुवाबाट बिरुवा र लाइनबाट लाइनको वाञ्छित दूरी, सन्तुलित खादको प्रयोग, सिँचाईको समुचित प्रबन्ध, कटाईपछि फसल अवशेषलाई नष्ट गर्नु आदि हो जसलाई भाष्य क्रिया भनिन्छ।

१२ वर्षपछि खुल्‍यो चीन–उत्तर कोरिया जोड्ने पुल

डान्दोङ, १६ अक्टोबर: चीन र उत्तर कोरियालाई जोड्ने तीन किलोमिटर लामो नयाँ यालु नदी पुल १२ वर्षको ढिलाइपछि बिहीवार सञ्चालनमा आएको छ। यसबाट दुई देशबिच व्यापार, यातायात र आर्थिक सहकार्य विस्तार हुने अपेक्षा गरिएको छ। चीनको डान्दोङ शहरलाई उत्तर कोरियाको सिनुङजुसँग जोड्ने चार लेनको पुलको उद्घाटन समारोहमा दुवै देशका प्रधानमन्त्रीले भिडियो सन्देश दिएका थिए।

चिनियाँ प्रधानमन्त्री ली छ्याङले पुललाई दुई देशको परम्परागत मित्रताको प्रतीक बताउँदै सीमावर्ती क्षेत्रमा सहकार्य बढ्ने विश्वास व्यक्त गरे। सन् २०१४ मै सञ्चालनमा ल्याउने लक्ष्य राखिएको पुल उत्तर कोरियातर्फको निर्माण अधुरो रहेकाले लामो समय रोकिएको थियो। चीनमाथिको आर्थिक निर्भरता, उत्तर कोरियाको आणविक कार्यक्रमसम्बन्धी

प्रतिबन्धमा चीनको भूमिकालगायत विषयले ढिलाइ भएको हुन सक्ने अनुमान गरिएको थियो।

नयाँ पुलले दुई देशबिचको ७० प्रतिशतभन्दा बढी आधिकारिक व्यापार सम्हाल्दै आएको पुरानो पुलको चाप कम गर्ने अपेक्षा छ। दशकौँ पुरानो पुलमा सडक यातायात एकपटकमा एकतर्फ मात्र सञ्चालन गर्न सकिन्छ। रूस र उत्तर कोरियाले सडक पुल सञ्चालनमा ल्याएको करिब एक महिनापछि चीनसँगको नयाँ पुल खुलेको हो। चीन लामो समयदेखि उत्तर

कोरियाको प्रमुख व्यापारिक साझेदार रहे पनि पछिल्ला वर्षमा नेता किम जोङ उनले रूससँगको सम्बन्ध विस्तार गरेका छन्।

युक्ले न युद्धमा रूसलाई सैनिक र हतियार सहयोग गरेको उत्तर कोरियाले त्यसको बदलामा सैन्य तथा आर्थिक सहयोग पाएको हुन सक्ने विश्लेषकहरूको भनाइ छ। चीनले उत्तर कोरियामा आफ्नो प्रभाव बलियो बनाउन चाहेको विश्लेषण भइरहेका बेला गत वर्ष उत्तर कोरियाको कुल व्यापारको ९८ प्रतिशत हिस्सा चीनसँग रहेको थियो।

सन् २०२३ यता इजरायलद्वारा दुई हजार अधिक प्यालेस्टिनी बालकबालिका पक्राउ

तेल अभिभ, १६ अक्टोबर: इजरायली सेनाले सन् २०२३ को अक्टोबरयता २ हजारभन्दा बढी प्यालेस्टिनी बालबालिकालाई पक्राउ गरेको प्यालेस्टिनी प्रिजनर्स सोसाइटीले जनाएको छ। संस्थाले बुधवार सार्वजनिक गरेको प्रतिवेदनअनुसार, हाल कम्तीमा ३५० प्यालेस्टिनी बालबालिका इजरायलका जेलमा कठोर परिस्थितिमा बस्न बाध्य छन्। प्यालेस्टिनी मानवअधिकारसम्बन्धी उक्त संस्थाले इजरायली अधिकारीहरूले प्यालेस्टिनी बालबालिकालाई लक्षित गर्ने गतिविधि बढाउँदै लगेको आरोप लगाएको छ। प्रतिवेदनअनुसार, इजरायली सेनाले मङ्गलवार पनि कब्जामा रहेको पश्चिम किनारको हेब्रोनबाट कम्तीमा ६ जना बालबालिकालाई पक्राउ गरेको थियो। गाजा क्षेत्रमा कति बालबालिका पक्राउ परेका छन् भन्ने यकिन विवरण भने उपलब्ध छैन। घेराबन्दीमा रहेको गाजामा बालबालिकासहित हजारौँ मानिस बेपत्ता रहेको र उनीहरूलाई जबर्जस्ती बेपत्ता पार्ने क्रम जारी रहेको भन्दै संस्थाले तथ्याङ्क सङ्कलनमा कठिनाइ भएको जनाएको छ। प्रतिवेदनमा अभियोग नलगाई वा रिहाइको मिति नतोकी बालबालिकालाई हिरासतमा राख्ने इजरायली नीतिले उनीहरूको अधिकार उल्लङ्घन गरेको उल्लेख छ। यस्तो अवस्थाले बालबालिकालाई अनिश्चिततामा राख्नुका साथै पारिवारिक सम्बन्ध र शैक्षिक निरन्तरतामा समेत असर पुर्‍याएको संस्थाको भनाइ छ।

प्यालेस्टिनी प्रिजनर्स सोसाइटीले बालबालिकामाथि गरिने व्यवहार पक्राउ गर्नुअघिको धम्की र डर देखाउने कार्यदेखि जेलभित्रको यातना, भोकमरी तथा स्वास्थ्य उपचारबाट वञ्चित गर्नेसम्म फैलिएको आरोप लगाएको छ। प्रतिवेदनमा १५ वर्षीय मोहम्मद हमिदको घटना उल्लेख गरिएको छ। इजरायलको ओफर जेलमा हिरासतमा रहेका बेला उनलाई सन् छालासम्बन्धी रोग स्केबीज भएको थियो। त्यसपछि उनलाई गम्भीर सङ्क्रमण भयो। उनको मुटुको शल्यक्रिया गर्नुपरेको थियो र अवस्था गम्भीर भएपछि सघन उपचार कक्षमा भर्ना गरिएको थियो। पछि उनको एउटा खुट्टा काट्नुपरेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

त्यस्तै, १७ वर्षीय वालिद अहमदको घटनालाई पनि प्रतिवेदनले उठाएको छ। उनी मेगिदो जेलमा छ महिना हिरासतमा बसेपछि सन् २०२५ मार्चमा मृत्यु भएको थियो। प्रतिवेदनअनुसार, इजरायली न्यायाधीशले गत दिसम्बरमा उनको मृत्युबारे भइरहेको अनुसन्धान रोक्ने निर्णय गरेका थिए। उनको मृत्यु हुनुअघि भोकमरीको अवस्था रहेको प्रमाण भेटिए पनि मृत्युको निश्चित कारण

स्थापित नभएको भन्दै अनुसन्धान रोकिएको थियो।

प्रतिवेदनमा इजरायली जेलमा राखिएका अमेरिकी नागरिक बालबालिकाका घटनासमेत समेटिएका छन्। मेगिदो जेलमा अहमदसँगै अमेरिकाको फ्लोरिडाका किशोर मोहम्मद इब्राहिम पनि थिए। अमेरिकी संस्थाहरूको अभियान र उच्चपदस्थ सांसदहरूको दबाबपछि उनलाई महिनाौँको हिरासतबाट रिहा गरिएको थियो।

त्यस्तै, जुन महिनामा इजरायली सेनाले पश्चिम किनारस्थित घरबाट अब्दलकरीम इस्सा अहमद सफीलाई राति छापामारे पक्राउ गरेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। हिरासतमा रहेकै बेला उनी १८ वर्ष पुगेपछि उनलाई ओफर जेलको किशोरहरू राखिने खण्डबाट वयस्क कैदी राखिने खण्डमा सारिएको थियो। अर्का १६ वर्षीय अमेरिकी नागरिक आदम वाजेह अब्देलफताह कराराहलाई पनि जुलाईमा पक्राउ गरिएको थियो। उनको परिवारले धरीटीको व्यवस्था गरेपछि अगस्टमा रिहा गर्ने तयारी भए पनि इजरायली अधिकारीहरूले अन्तिम समयमा रिहाइको निर्णय उल्ट्याएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

जर्मनीमा आगलागीबाट तीन भारतीय विद्यार्थीको मृत्यु

बर्लिन, १६ अक्टोबर: जर्मनीको बोचममा अपार्टमेन्ट भवनमा भएको आगलागीमा दुई महिला र एक पुरुष गरी तीन भारतीय विद्यार्थीको मृत्यु भएको छ। घटनाको अनुसन्धानका क्रममा पुलिसले भवनमा बस्ने ४१ वर्षीय एक व्यक्तिलाई पक्राउ गरेको छ। बर्लिनस्थित भारतीय दूतावासले बुधवार सामाजिक सञ्जाल एक्समार्फत उत्तरी राइन–वेस्टफालिया राज्यको बोचममा भएको आगलागीमा तीन भारतीय नागरिकको मृत्यु भएको पुष्टि गरेको छ। मृतक तीनै जना जर्मनीमा अध्ययनरत थिए। दूतावासका अनुसार, बर्लिनस्थित भारतीय दूतावास र फ्रान्कफर्टस्थित भारतीय महावाणिज्य दूतावास स्थानीय अधिकारी तथा मृतकका परिवारसँग सम्पर्क मा छन्। उनीहरूले परिवारलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइरहेका छन्। दूतावासले शोकसन्तप्त परिवारप्रति समवेदना पनि व्यक्त गरेको छ।

मृतकहरू २५ र २७ वर्षका दुई महिला तथा २६ वर्षीय एक पुरुष रहेको पुलिसले जनाएको छ।

जर्मनी र बेलायतका विदेशमन्त्रीद्वारा रूसमाथि थप प्रतिबन्ध लगाउन माग

न्यूयोर्क, १६ अक्टोबर: अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले रूसी डिजेलमाथिको अमेरिकी प्रतिबन्ध खुकुलो पार्ने घोषणा गरेपछि जर्मनी र बेलायतका विदेशमन्त्रीले यु्केनमाथि रूसको आक्रमणको जवाफमा मस्कोमाथि थप प्रतिबन्ध लगाउनुपर्नेमा जोड दिएका छन्।

जर्मन विदेशमन्त्री जोहान वाडेकुलले वार्सा सुरक्षा मन्त्र (डब्लुएसएफ)मा आयोजित कार्यक्रममा प्रतिबन्ध खुकुलो पार्ने नभई थप कडा बनाउनुपर्ने बताएका छन्। अमेरिकालाई आपूर्ति गर्ने सम्झौता अन्तर्गत रूसी डिजेलमाथिको प्रतिबन्ध खुकुलो पार्ने ट्रम्पको गत साताको निर्णयले यु्के न र उसका युरोपेली समर्थकलाई निराश बनाएको छ। यसैबीच, रूसमाथि दबाब कायम राख्ने उद्देश्यले युरोपेली सङ्घ (ईयू) ले सोमवार करिब एक हजार ६०० रूसी व्यक्ति तथा संस्थालाई आफ्नो प्रतिबन्ध सूचीमा थपेको छ।

हामी आफ्नो अडानमा कायम छौँ, वाडेकुलले भने। उनले युरोपले अमेरिकालाई पनि रूसमाथि दबाब बढाउन आग्रह गरिरहेको बताए। ट्रम्पको निर्णयले रूसलाई विश्व बजारमा ठूलो परिमाणमा डिजेल आपूर्ति गर्ने अवसर दिनेछ। बेलायतका विदेशमन्त्री एड मिलिबान्डले ईयूको पछिल्लो

जर्मन पुलिस र अभियोजनकर्ताका अनुसार, आगलागीको कारण पत्ता लगाउन गरिएको विस्तृत अनुसन्धानले प्राविधिक त्रुटिको सम्भावना अस्वीकार गरेपछि ४१ वर्षीय बासिन्दामाथि शङ्का बढेको हो।

सन्दिग्ध व्यक्तिसँग हत्या अनुसन्धान गर्ने पुलिस अधिकारीहरूले सोधपूछ गरेका छन्। बोचम अभियोजन कार्यालयको निर्देशनमा थप अनुसन्धान भइरहेको छ। एनाडोलु समाचार एजेन्सीले जर्मनीको सार्वजनिक प्रसारक एनडिआरलाई उद्धृत गर्दै आगलागी हुनुभन्दा एक दिनअघि भवनमा विवाद भएपछि पुलिस बोलाइएको जनाएको छ। उक्त भवनमा यसअघि पनि पटकपटक घटना भएपछि पुलिस पुगेको समाचारमा उल्लेख छ। यद्यपि, पुलिसले यसअघिका घटनाको आगलागीसँग सम्बन्ध नरहेको जनाएको छ। आगलागीको वास्तविक कारण र घटनासँग सम्बन्धित अन्य परिस्थितिबारे जर्मन अधिकारीहरूले अनुसन्धान जारी राखेका छन्।

प्रकृतिमाथिको हस्तक्षेप नियन्त्रण प्रयास अझै विफल

न्यूयोर्क, १६ अक्टोबर: प्रकृति संरक्षणका लागि विश्वले दिएका प्रतिबद्धता पूरा गर्न असफल भइरहेको संयुक्त राष्ट्र सङ्घका महासचिव एन्टोनियो गुटेर्रेसले बिहीवार बताएका छन्। उनले अझै सकिएको छैन। सन् २०३० सम्म प्रकृति विनाश रोक्न र उल्टाउन चार वर्षअघि ऐतिहासिक सम्झौता गरेपछि झण्डै २०० राष्ट्रहरू सोमवार

हुन्। प्रगतिको धेरै महत्त्वपूर्ण तत्वहरू अझै पनि कार्यान्वयनमा गएका छैनन् भने प्रतिवेदनले देखाउँछ, गुटेर्रेसले आर्मेनियाको येरेभानमा गरिएको पत्रकार सम्मेलनमा भने, प्रकृतिमाथि युद्ध अझै सकिएको छैन। सन् २०३० सम्म प्रकृति विनाश रोक्न र उल्टाउन चार वर्षअघि ऐतिहासिक सम्झौता गरेपछि झण्डै २०० राष्ट्रहरू सोमवार

येरेभानमा संयुक्त राष्ट्र सङ्घको जैविक विविधतासम्बन्धी वार्ताका लागि भेला हुँदैछन्।

‘प्रकृति संरक्षणका लागि पेरिस सम्झौता’ ले प्रदूषण घटाउने, लोपोन्मुख प्रजातिहरूको संरक्षण गर्ने र विश्वको ३० प्रतिशत जमिन तथा समुद्र संरक्षण गर्नेलगायत २३ वटा लक्ष्य तोके को थियो। ‘महत्त्वाकाङ्क्षी योजना र कार्यान्वयनबीच खाडल’ रहेको छ र सदस्य राष्ट्रहरूले लक्ष्यहरूलाई सही बाटोमा ल्याउन प्रयास दोब्बर गर्न आवश्यक छ, गुटेर्रेसले भने। उनले भने, प्रगति भएको छ तर विशेष गरी संरक्षणका लागि चित्त चल्ने सम्मेलनमा भने, प्रकृतिलाई हानि पुर्‍याउने सार्वजनिक खर्चलाई रूपान्तरण गर्ने काममा अझै धेरै गर्न बाँकी छ। राम्रो नियत राष्ट्रमा मात्र प्रकृति फस्टाउँदैन, गुटेरसले भने।

चर्कियो फ्रान्सको विद्यार्थी आन्दोलन ग्रेटा थनबर्ग पनि आन्दोलनमा सहभागी

पेरिस, १६ अक्टोबर: फ्रान्समा विद्यालयमा शैक्षिक अवस्था सुधारको माग गर्दै विद्यार्थीहरूले देशव्यापी प्रदर्शन तीव्र बनाएका छन्। मङ्गलवार भएको पछिल्लो ठूलो प्रदर्शनमा ७० हजारभन्दा बढी मानिस सडकमा उत्रिएका थिए। सरकारले आन्दोलन मन्थर हुँदै जाने अपेक्षा गरे पनि प्रदर्शनका क्रममा हिंसा बढिरहेको जनाएको छ। फ्रान्सको शिक्षा मन्त्रालयका अनुसार सोमवार देशका ३ हजार ७ सय माध्यमिक विद्यालयमध्ये १३० वटा बन्द भएका थिए। आन्दोलनका क्रममा सोमवार मात्रै आठ जना शिक्षक तथा कर्मचारी घाइते भएको मन्त्रालयले जनाएको छ। प्रदर्शनका क्रममा पुलिसको बल प्रयोगलाई लिएर पनि विवाद चर्किएको छ। केही प्रदर्शनकारी विद्यार्थी गम्भीर घाइते भएका छन्।

एक विद्यार्थीको पुलिसको स्टन ग्रेनेडका कारण हात गुमेको, अर्काको अनुहारमा नजिकबाट प्रहार गरिएको अश्रुग्यासको क्यानिस्टरका कारण धेरै दाँत

सहभागीहरूले विद्यालयमा शिक्षकको अभाव, जर्ण भवन, अत्यधिक विद्यार्थी चाप र कक्षाको तालिका व्यवस्थापनमा समस्या रहेको भन्दै सरकारसँग सुधारको माग गरेका छन्। मङ्गलवार पेरिससहित फ्रान्सका अन्य शहरमा पनि न्याली आयोजना गरिएको थियो। राजधानी क्षेत्रका विद्यार्थीले बिहानैदेखि केही विद्यालयका प्रवेशद्वार अवरुद्ध गरेका थिए।

दक्षिणी शहर मार्सेइमा विद्यार्थीले विद्यालयअगाडि फोहोर राख्ने डस्टबिन तेस्र्याएर प्रदर्शन गरेका थिए। गत बिहीवार फ्रान्सभर भएको पछिल्लो ठूलो प्रदर्शनमा ७० हजारभन्दा बढी मानिस सडकमा उत्रिएका थिए। सरकारले आन्दोलन मन्थर हुँदै जाने अपेक्षा गरे पनि प्रदर्शनका क्रममा हिंसा बढिरहेको जनाएको छ।

फ्रान्सको शिक्षा मन्त्रालयका अनुसार सोमवार देशका ३ हजार ७ सय माध्यमिक विद्यालयमध्ये १३० वटा बन्द भएका थिए। आन्दोलनका क्रममा सोमवार मात्रै आठ जना शिक्षक तथा कर्मचारी घाइते भएको मन्त्रालयले जनाएको छ। प्रदर्शनका क्रममा पुलिसको बल प्रयोगलाई लिएर पनि विवाद चर्किएको छ। केही प्रदर्शनकारी विद्यार्थी गम्भीर घाइते भएका छन्।

एक विद्यार्थीको पुलिसको स्टन ग्रेनेडका कारण हात गुमेको, अर्काको अनुहारमा नजिकबाट प्रहार गरिएको अश्रुग्यासको क्यानिस्टरका कारण धेरै दाँत

झरेको र अर्का एकले एउटा आँखा गुमाएको विवरण सार्वजनिक भएका छन्। अधिकारवादी संस्था र विद्यार्थीले पुलिसले आवश्यकताभन्दा बढी बल प्रयोग गरेको आरोप लगाएका छन्। आन्दोलनका क्रममा अहिलेसम्म ६ हजार ८ सयभन्दा बढीलाई पुलिसले नियन्त्रणमा लिएको फ्रान्सको न्याय मन्त्रालयले जनाएको छ। नियन्त्रणमा लिइएकामध्ये अधिकांश नाबालिग छन्। प्रदर्शनकारीमाथि पुलिस दुर्व्यवहार भएको आरोपबारे पुलिसले २४ वटा आन्तरिक अनुसन्धान अधि बढाएको छ।

राष्ट्रपति इम्यानुएल म्याक्रोँले विद्यार्थीका माग सम्बोधन गर्न समय, परामर्श र छलफल आवश्यक पर्ने बताएका छन्। उनले प्रदर्शनकारीलाई संयम अपनाउन आग्रह गरेका छन्। सरकारले शिक्षकको अभावबाट बढी प्रभावित ११४ विद्यालयमा अध्यापन गराउन आगामी दिनमा ३ हजार अस्थायी शिक्षक परिचालन गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको छ। शिक्षा मन्त्रालयका अनुसार मङ्गलवारसम्म ३५ प्रतिशत शिक्षक नियुक्त भइसकेका छन्। तर, विद्यार्थी सङ्गठनले यो कदम अपर्याप्त भएको भन्दै माध्यमिक शिक्षाका लागि थप १० अरब युरो लगानी गर्न माग गरेका छन्। विद्यार्थीको आन्दोलनपछि शनिवार बढ्दो महँगीविरुद्ध व्यापक जनप्रदर्शन गर्ने तयारीसमेत गरिएको छ।

ब्राजिलमा धर्मको राजनीतिकरणप्रति इभाञ्जेलिकल समुदायमा असन्तुष्टि

ब्राजीलिया, १६ अक्टोबर: ब्राजिलमा आगामी राष्ट्रपतीय निर्वाचन नजिकिँदै गर्दा इभाञ्जेलिकल इसाई समुदायभित्र धर्मको राजनीतिकरणप्रति असन्तुष्टि बढ्दै गएको छ। दक्षिणपन्थी उम्मेदवार फ्लाभियो बोल्सोनारोले यस समुदायको ठूलो हिस्साको समर्थन पाइरहे पनि धेरै विश्वासीले धार्मिक सभा वा चर्चका कार्यक्रममा राजनीतिक विषय उठाउनु नहुने बताएका छन्।

अक्टोबर ८ मा सार्वजनिक डाटाफोल्हा सर्वेक्षणअनुसार, इभाञ्जेलिकल मतदातामध्ये ६९ प्रतिशतले फ्लाभियो बोल्सोनारोलाई मतदान गर्ने बताएका थिए। वामपन्थी राष्ट्रपति लुइज इनासियो लुला मब सिल्भालाई समर्थन गर्ने इभाञ्जेलिकल मतदाता २५ प्रतिशत थिए। तर, राजनीतिक

समर्थन र धार्मिक गतिविधिमा राजनीतिक हस्तक्षेपप्रतिको दृष्टिकोण भने फरक देखिएको छ। धार्मिक अध्ययन संस्था आईएसईआर र सर्वेक्षण संस्था केस्टले गरेको अध्ययनअनुसार, ८१ प्रतिशत इभाञ्जेलिकलले निर्वाचन अभियानका क्रममा धार्मिक सभा वा चर्चका कार्यक्रममा राजनीतिक विषय उठाउनु नहुने बताएका छन्।

धर्मका नाममा मत मागिएको भन्दै असन्तुष्टि

रियो दि जेनेरियोको बाहिरी क्षेत्रमा रहेको निलोपोलिसमा ‘रेडेम्पसन बाइजादा’ नामक स्वतन्त्र इभाञ्जेलिकल समूहले धार्मिक गतिविधि सञ्चालन गर्दै आएको छ। सन् २०१४ देखि सक्रिय यस समूहले परम्परागत चर्चमा हुने वातावरण बनाएको बताएका छन्। ३१ वर्षीया अफ्रो–ब्राजिलियन पुस्तकालयकर्मि डेबोरा मार्केसका अनुसार, उनले पहिले जाने गरेको

चर्चमा राजनीतिक विचारका कारण असहज वातावरण बनेको थियो। त्यहाँका पादरीले ईश्वरले चुनेको प्रतिनिधिलाई मतदान गर्नुपर्ने बताउने गरेको उनको भनाइ छ।

चर्चका सदस्यबीच हुने कुराकानी र सामाजिक सञ्जालका समूहमा पनि कसलाई मतदान गर्ने भन्ने दबाब महसुस हुने गरेको उनले बताइन्। त्यस्तै, ५५ वर्षीय धर्मशास्त्री क्लेइटन भास्कोन्सेलोस सौजाले राष्ट्रपति लुलाको समर्थन गरेका कारण आफूलाई पहिले जाने गरेको चर्चबाट निष्कासित गरिएको बताए। उनका अनुसार, पादरीले लुलाले

वर्कर्स पार्टीले कम्युनिज्म ल्याउन खोजेको भन्दै त्यसविरुद्ध चर्चले सङ्घर्ष गर्नुपर्ने बताएका थिए। ‘चरम दक्षिणपन्थीहरूले मानिसहरूलाई आफूले ईश्वरको नाममा मतदान गरिरहेको विश्वास दिलाउन धर्म प्रयोग गरेको देख्दा दुःख लाग्छ,’ उनी भन्छन्। धार्मिक विषयमा अनुसन्धान गर्ने मानवशास्त्री लिभिया रेसका अनुसार, सन् २०१८ र २०२२ का राष्ट्रपतीय निर्वाचनका क्रममा राजनीतिक विभाजन बढेपछि धेरै मानिस, विशेषगरी महिलाले चर्च छाडेका थिए।

‘आध्यात्मिक युद्ध’ का

रूपमा निर्वाचन फ्लाभियो बोल्सोनारोले अक्टोबर १० मा रियो दि जेनेरियोमा आयोजित ठूलो धार्मिक भेलामा राष्ट्र पतीय निर्वाचनलाई ‘आध्यात्मिक युद्ध’ का रूपमा व्याख्या गरेका थिए। करिब १८ हजार विश्वासी सहभागी उक्त कार्यक्रममा उनले आफ्नो परिवार येशूको रगतबाट सुरक्षित र आशीर्वादित रहेको बताएका थिए। उनका पिता तथा पूर्वराष्ट्रपति जर्जर बोल्सोनारोले पनि आफ्नो राजनीतिक कार्यकालमा प्रभावशाली पादरीहरूको समर्थनमा भर पर्दै

❖ **ब्राजिलमा आगामी राष्ट्रपतीय निर्वाचन नजिकिँदै गर्दा इभाञ्जेलिकल इसाई समुदायभित्र धर्मको राजनीतिकरणप्रति असन्तुष्टि बढेको छ।**

❖ **धेरै विश्वासीले धार्मिक सभा र चर्चलाई राजनीतिक प्रचारको माध्यम बनाइएको भन्दै असन्तुष्टि जनाएका छन्**

❖ **धार्मिक राजनीतिकरणप्रति असन्तुष्टि भए पनि परम्परागत चर्च छाड्ने विश्वासीको सङ्ख्या कम छ किनकि चर्चले धार्मिक सेवाका साथै सामाजिक सम्बन्ध र सहयोगको सञ्जाल पनि प्रदान गर्दछ।**

आएका थिए। फ्लाभियोले पनि इभाञ्जेलिकल समुदायको समर्थन कायम राख्न धार्मिक नेताहरूसँगको सम्बन्धलाई महत्त्व दिइरहेका छन्। फ्लाभियोकी पत्नी मिसेल बोल्सोनारोले पनि धर्मको माध्यमबाट महिलालाई राजनीतिमा सहभागी हुन प्रेरित गर्दै आएकी छन्। उनले सन् २०२५ जूनदेखि देशभर करिब ४०० महिला छलफल समूह गठन गरेको

रिपोर्टमा उल्लेख छ। ती समूहले ‘ईश्वर’ र ‘परम्परागत परिवार’ को रक्षा गर्ने उद्देश्यले महिलालाई राजनीतिक सहभागिताका लागि प्रोत्साहित गर्छन्। तर, अक्टोबर ९ मा सार्वजनिक एटलस इन्स्टिच्युटको सर्वेक्षणअनुसार, दोस्रो चरणको निर्वाचनमा लुलालाई समर्थन गर्ने महिलाको सङ्ख्या ५३.६ प्रतिशत र फ्लाभियोलाई समर्थन गर्ने महिलाको सङ्ख्या ४५.२ प्रतिशत थियो।

चर्च छाड्न सहज छैन धार्मिक राजनीतिकरणप्रति असन्तुष्टि भए पनि परम्परागत चर्च छाड्ने विश्वासीको सङ्ख्या कम छ। आईएसईआर र केस्टको अध्ययनअनुसार, केवल १० प्रतिशत इभाञ्जेलिकलले आफू कुनै चर्चसँग आबद्ध नरहेको बताएका थिए। इतिहासका शिक्षक ४२ वर्षीय तियागो डे सौजाका अनुसार, परम्परागत इभाञ्जेलिकल परिवारमा हुकिएका व्यक्तिका लागि चर्च छाड्नु भावनात्मक रूपमा कठिन हुन्छ। चर्चले धार्मिक सेवा मात्र प्रदान गर्दैन, यसले मानिसको दैनिक जीवन, सामाजिक सम्बन्ध र आपसी सहयोगको सञ्जाललाई पनि व्यवस्थित गर्छ। त्यसैले

पादरीका विचारसँग असहमत भए पनि धेरै मानिस परिचित सामाजिक वातावरण गुमाउने डरले लामो समयसम्म चुप लागेर बस्ने गरेको उनको भनाइ छ।

रेडेम्पसन बाइजादाजस्ता स्वतन्त्र धार्मिक समूह भने अझै सीमित स्रोतसाधनमा निर्भर छन्। पादरी सौजाका अनुसार, चन्दा र सहयोगबाट सञ्चालन हुने यस्ता समूहलाई आर्थिक तथा व्यवस्थापकीय कठिनाइ छन्। रियो दि जेनेरियोमा उनीहरूजस्तै तीन समूह यसै वर्ष बन्द भइसकेका छन्। उनले आफ्नो समूहले अन्य चर्चबाट शत्रुतापूर्ण व्यवहारसमेत सामना गर्नुपरेको बताए।

समूहको इन्स्टाग्राम खाता ह्याक भएको र अनलाइन बैठकमा अनधिकृत प्रवेश गरेर अनुपयुक्त सामग्री प्रसारण गरिएको उनको भनाइ छ। ठूला चर्चमा धार्मिक कार्यक्रम भव्य सङ्गीत र प्रदर्शनसहित आयोजना हुने गरे पनि रेडेम्पसन बाइजादाले सादगीलाई प्राथमिकता दिएको छ। पादरी सौजाका अनुसार, उनीहरूका लागि मुख्य कुरा भव्य कार्यक्रमभन्दा स्वतन्त्र रूपमा भेला भएर धार्मिक अभ्यास गर्न पाउनु हो।

नाम्ची कन्या विद्यालयमा टक, टेस्ट एण्ड ट्रिट अभियानअन्तर्गत रक्तअल्पता जाँच शिविर सम्पन्न

नाम्ची, १६ अक्टोबर (आईपीआर): महिला, बाल, ज्येष्ठ नागरिक तथा दिव्याङ्गजन कल्याण विभाग अन्तर्गतको पोषण एकाइले शुक्रवार नाम्चीस्थित पीएम श्री सरकारी उच्च माध्यमिक विद्यालयमा ‘टक, टेस्ट एण्ड ट्रिट’ अभियान अन्तर्गत रक्तअल्पता जाँच शिविर आयोजन गरेको छ। यो अभियान कुपोषणमुक्त सिक्किम बनाउने उद्देश्यका साथ सञ्चालन गरिएको हो।

कार्यक्रममा पीएम श्री सरकारी उच्च माध्यमिक विद्यालय, नाम्चीकी प्राचार्या वन्दना राई, सीडीपीओ नाम्ची लक्ष्मण तामाङ, डीएनओ तथा पोषण सहायक निर्देशक सोफिया लेप्चा, एएनएम प्रियङ्का लामा, जिल्ला अस्पताल नाम्चीका प्रयोगशाला प्राविधिक आशिष छेत्री, पोषण निरीक्षक सम्झना तामाङ, विद्यालयका शिक्षक-शिक्षिका तथा कर्मचारी र पोषण एकाइका अधिकारीहरूको उपस्थिति थियो। यस पहलको स्वागत गर्दै प्रधानाध्यापक वन्दना राईले शिविर

आयोजन गरेकोमा विभागप्रति आभार व्यक्त गरिन्। उनले विद्यार्थीहरूको स्वास्थ्य र कल्याण प्रवर्द्धन गर्नमा यस्ता कार्यक्रमहरूको महत्त्वमाथि प्रकाश पारिन्। जाँच शुरू हुनुअघि, विद्यार्थीहरूलाई रक्तअल्पता, यसका कारण, रोकथामका उपाय र शरीरमा पर्याप्त पोषणको स्तर कायम राख्नुको महत्त्वबारे जानकारी दिन एक सचेतना सत्र सञ्चालन गरिएको थियो। विद्यार्थीहरूलाई सन्तुलित आहार-विशेष गरी हरियो सागपात

र आइरनयुक्त अन्य खाद्यपदार्थ समावेश गर्दा रक्तअल्पता रोकन र दीर्घकालीन स्वास्थ्यमा कसरी मद्दत पुग्छ भन्नेबारे सचेत गराइएको थियो। यस रक्तअल्पता जाँच शिविरमा कक्षा ८ देखि ११ सम्मका कुल १५० जना विद्यार्थीहरू सहभागी भए। तीमध्ये १० जना विद्यार्थीमा रक्तअल्पताको सम्भावना देखिएपछि विभागले उनीहरूलाई भिटामिन सी गोली, आयुर्वेदिक आइरन र फोलिक एसिडका गोली, चुक्न्दरको धुलो तथा बहु-अन्नबाट बनेको सत्तु उपलब्ध गरायो। साथै, उनीहरूलाई यी पोषण पूरकहरू कति मात्रामा र कहिले सेवन गर्ने भन्नेबारे पनि आवश्यक निर्देशन दिइयो। यस अभियानको मुख्य उद्देश्य विद्यालयका विद्यार्थीहरूमा रक्त अल्पता रोकथामसम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गर्नु, समयमै जाँच गराउन प्रोत्साहित गर्नु र स्वस्थ खानपानको बानी बसाल्नु थियो। जिल्लाका बालकबालिकाहरूको पोषणसम्बन्धी चेतना बढाउन र उनीहरूको स्वास्थ्य तथा कल्याणमा सहयोग पुर्‍याउन विभाग प्रतिबद्ध रहेको कुरा पुष्टि गर्दै यो कार्यक्रम सफलतापूर्वक सम्पन्न भयो।

बाङ्ग्लादेशमा पत्रकारको गोली हानी हत्या

ढाका, १६ अक्टोबर (हिस):बाङ्ग्लादेशमा नेत्रकोनाको दुर्गापुर उपजिल्लामा अज्ञात आक्रमणकारीहरूले पत्रकारको गोली हानी हत्या गरेका छन्। बिहीवार राति ८:१५ बजी कोलमाकन्डा नगरपालिकाको श्यामगञ्ज-बिरिसिरी रोडको जैवल बजारमा उनको गोली हानी हत्या गरिएको थियो। पुलिसले यो कुरा पुष्टि गरेको छ। आईपीटीभी मिडियाको समाचार च्यानल रुपोशी बाङ्लाका नेत्रकोना संवाददाता लुत्तोज्जमान अलिफ फकिरको हत्याको अनुसन्धान गरिरहेको पुलिसले ढाका ट्रिब्यूनलाई जनाएको छ। उनको फेसबुक पेज ‘डिट्विटिभ आर्टिकल’ लोकप्रिय थियो। उनले यस पृष्ठमा अनियमितता र अपराधका बारेमा लेख्ने गर्थे।

प्रत्यक्षदर्शी र पुलिसका अनुसार, अलिफ एटा दोकानमा बसिरहेका थिए जब मोटरसाइकलमा आएका दुई जना मानिसहरू त्यहाँ आए र उनलाई गोली हाने। त्यसपछि आक्रमणकारीहरू भागे। स्थानीय जनताले तत्कालै उनलाई उपमण्डल स्वास्थ्य कम्पलेक्समा लगे। त्यहाँ ड्युटीमा रहेका डाक्टरले उनलाई मृत घोषणा गरे। अलिफको टाउको, घाँटी र छातीमा पाँचवटा गोलीको घाउ फेला परेको दुर्गापुर पुलिस स्टेशन अफिसर-इनचार्ज खान्डकर अहमद खानले बताए।

डेनमार्क ओपन: त्रिसाह गायत्रीको जोडी क्वार्टरफाइनलमा

ओडेन्स, १६ अक्टोबर (हिस): भारतका त्रिसा जोली र गायत्री गोपीचन्द डेनमार्क खुल्ला ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता २०२६ को महिला युगल क्वार्टरफाइनलमा प्रवेश गरेका छन्। बिहीवार भएको अन्तिम १६ को खेलमा भारतीय जोडीले इन्डोनेसियाका पञ्ची वरीयाप्राप्त रेचल अलेक्स्या रोज र फेबी सेटियानिङ्गरमलाई लगातार दुई खेलमा २१-१६, २१-१७ ले पराजित गरे। पहिलो खेलमा कडा प्रतिस्पर्धापछि भारतीय जोडीले नियन्त्रण कायम गर्दै २१-१६ ले जित हासिल गरे।

दोस्रो खेलमा इन्डोनेसियाली खेलाडीहरूले पुनरागमनको प्रयास गरे पनि त्रिसा र गायत्रीले संयमित प्रदर्शन गर्दै २१-१७ ले खेल आफ्नो पक्षमा पारे। त्रिसाले पछाडिको भागबाट आक्रामक खेल प्रस्तुत गरिन् भने गायत्रीले नेटमा बलियो प्रदर्शन गरिन्। भारतीय जोडीले आफ्नो रक्षात्मक खेल सुधार गर्दै गल्तीहरू कम गरेका थिए। यसअघि पहिलो चरणमा पनि त्रिसा र गायत्रीले चिनिर्वा ताइपेईका चेन यान फेई र स्लिसएफ पेई शानलाई २२-२०, २१-१४ ले हराउँदै अन्तिम १६ मा स्थान बनाएका थिए। अब क्वार्टरफाइनलमा भारतीय जोडीले मलेसियाका एसियाली खेलकुदकी काँस्य पदक विजेता पेल्ली ट्यान र थिनाह मुरलीधरन तथा हङकङका न्गा टिङ युङ र पुई लाम युङबीचको खेलको विजेतासँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ।

याङ्गाडमा ५० परिवारले दर्शौंमा पाए...

खुशी ल्याउनु, उनीहरूको आशा पूरा गर्नु र अझ राम्रो भविष्यका लागि अवसर सिर्जना गर्नुपर्ने कुरालाई सम्झना गर्र्छन्। यस दर्शौंमा घरको यो उपहारले आश्रय मात्र होइन, बरु आशा, सम्मान, खुशी र उज्ज्वल भोलिको वाचा पनि लिएर आउनेछ। यसबाहेक, सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजना (आमा योजना) अन्तर्गत यसअघि सहयोग प्राप्त गर्न नसकेका १४ जना लाभार्थीलाई पनि आज उनीहरूको लाभ प्रदान गरियो। यस वितरण प्रक्रियाले बाँकी लाभार्थीहरूले आफूले पाउनुपर्ने सहयोग प्राप्त गरेको सुनिश्चित गर्‍यो, जसले दर्शौंको यस चाडपर्वको बेलामा उनीहरूका परिवारमा राहत र खुशी ल्याएको छ।

सिक्किम-दार्जीलिङ एकीकरणको मुद्दा...

पङ्कज कुमार सिंह तथा केन्द्र र राज्यका उच्च अधिकारीहरूसँग भेटवार्ता गरिएको छ। महासचिव रोशन गिरीका अनुसार प्रस्तावित संवैधानिक स्थायी समाधानमा तराई-डुवर्सका ३९६ मौजा समावेश हुनुपर्ने मोर्चाको स्पष्ट अडान छ। गोर्खा समुदायका ११ जातिगोष्ठीलाई जनजातिमा समावेश गर्नुपर्ने तथा प्रस्तावित स्थायी समाधानमा कानुन बनाउने अधिकार, कार्यपालिका अधिकार, प्रशासनिक अधिकार र वित्तीय अधिकारसमेत सुनिश्चित हुनुपर्ने मोर्चाको माग छ। मोर्चाले आफूहरूले प्रस्तुत गरेका प्रस्ताव सरकारले स्वीकार गर्नेमा आशावादी रहेको महासचिव गिरीले बताएका छन्। तर मागहरूमा सरकारले आनाकानी गरेमा आफूहरू पछि हट्न बाध्य हुने उनले स्पष्ट पारेका छन्। –*हाप्पो प्रजाशक्ति, ९ अक्टोबर २०२६*

अबको बाटो के हुनुपर्छ ?
यस घडीमा केन्द्र सरकारले दार्जीलिङ पहाड, तराई र डुवर्सका सम्पूर्ण राजनीतिक दलका नेता तथा बुद्धिजीवीहरूको नाडी छामिरहेको छ। फलाम ताँतिको छ र समय पनि आएको छ। अब नयाँ पाउज सकिने आशा गर्न सकिन्छ। तर यस समयमा सम्पूर्ण राजनीतिक दल र सङ्घ-संस्थाहरूको संयुक्त साझा मञ्च बनाएर केवल ‘गोर्खाल्याण्ड’ राज्यको माग अघि सारिनुपर्छ। केन्द्र सरकारसमक्ष थुप्रै विकल्प प्रस्तुत गर्दा सायद गल्ती पनि हुन सक्छ। महाजालमा ठूलो कल्ले माछा पर्ने आशा गर्दा सानो बुदुना माछा पर्न सक्छ। त्यसैले यस विषयमा होस पुर्‍याउनु नै असल र बुद्धिमानपूर्ण कार्य हुनेछ। हाप्पो प्रजाशक्ति दैनिकले आफ्नो सम्पादकीयमा लेखेको छ– “त्यसैले अब सिक्किम-दार्जीलिङ एकीकरणको भावनात्मक रोडलो र आलाप-विलाप होइन, तथ्य, जनमत र व्यावहारिकताको बहस हुनुपर्छ। कसैको राजनीतिक स्वार्थ पूरा गर्न सिक्किमको भविष्यलाई प्रयोगशाला बनाउन मिल्दैन। सिक्किम कुनै राजनीतिक नाराको विषय होइन, यो त्यहाँका जनताको घर, पहिचान र भविष्य हो। सिक्किमको भूगोल, राजनीतिक अस्तित्व र भविष्यबारे अन्तिम निर्णय सिक्किमवासीले नै गर्नेछन्, दार्जीलिङका नेताहरूको भाषणले होइन।–२३ सेप्टेम्बर २०२६

भाजपा केन्द्रको सत्तामा आउनुभन्दा पाँच वर्षअघिदेखि नै, अर्थात् सन् २००९ देखि, दार्जीलिङका जनताले भाजपालाई लगातार जिताउँदै आएका छन्। यसरी उनीहरूले भाजपालाई ठूलो ऋण लगाएका छन्। तर ममतको पुरानो नारा ‘बङ्गाल विभाजन हुनेछैन’ मा भाजपाले पनि त्यसैमा सहमति जनाउनु न्यायसङ्गत पक्ष होइन। सिक्किम सधैं दार्जीलिङको न्यायोचित मागको पक्षमा छ। तर सिक्किमको शान्ति र सद्भावको शुद्ध ला भङ्न गर्ने अधिकार कसैलाई पनि दिइनेछैन। सिक्किममा शान्ति कायम राख्नु नै देशका लागि हितकर र बुद्धिमान्पूर्ण कार्य हुनेछ।

खोरीबारीमा धुमधामका साथ दुर्गापूजा शुरु

खोरीबारी, १६ अक्टोबर: प्रतिमा स्थापना गरी दुर्गात्सवको सर्वस्वरूपे सर्वश्रेष्ठ संवर्णशक्तिरामन्विते। भयेभ्यस्वाहि नो देवि दुर्गे देवि नमोऽस्तु ते॥ श्लोकको भक्तिमय उच्चारणका साथ खोरीबारीको महावीर स्थानमा बडादशैं तथा दुर्गापूजा उत्सवको भव्य रूपमा प्रारम्भ भएको छ। खोरीबारी सबुज वेलफेयर सङ्घको आयोजनामा निर्मित पूजा पण्डालमा माता दुर्गाको

प्रतिमा स्थापना गरी दुर्गात्सवको विधिवत् उद्घाटन गरिएको हो। उद्घाटन समारोहलाई सम्बोधन गर्दै मुख्य अतिथि दार्जीलिङ लोकसभाका सांसद राजू बिष्टले माता दुर्गा सम्पूर्ण प्राणिहरूमा विद्यमान दिव्य शक्तिको प्रतीक भएको र देवी दुर्गाको असीम कृपाले सबै परिवारमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा शक्ति प्रवाह हुने विश्वास व्यक्त

गरे। समारोहमा यस्तो भव्य र सांस्कृतिक उत्सव आयोजना गरेकोमा खरीबारी सबुज वेलफेयर सङ्घका समस्त सदस्यहरूलाई हार्दिक धन्यवाद तथा शुभकामना व्यक्त गरियो। स्थानीय श्रद्धालुहरूको उत्साहजनक सहभागिता रहेको उक्त उद्घाटन कार्यक्रममा ‘जय माँ दुर्गा’ को जयजयकारले सम्पूर्ण वातावरण भक्तिमय बनेको थियो।

नवनियुक्त राज्यपालको विरोधमा...

व्यक्तिलाई सिक्किमका राज्यपाल नियुक्त गरेर भाजपाले भ्रष्ट, कलङ्कित व्यक्ति र दुष्कर्मका आरोपीहरूलाई पार्टीमा सामेल गर्ने र एउटा वाशिङ मेशिनमा हालेर उनीहरूलाई चोख्याउने गरेको छेत्रीले बताए। “आज, सम्पूर्ण सिक्किमले राज्यपालको रूपमा दुष्यन्त गौतमको नियुक्तिको विरोध गरिरहेको छ। यदि भाजपाले सच्चै सिक्किमको सम्मान गर्छ भने उनलाई तुरुन्तै सिक्किमबाट हटाउनुपर्छ” – छेत्रीले भने। छेत्रीले भाजपा सरकारमाथि गौतमलाई सम्भावित कानुनी कारबाहीबाट बचाउन नियुक्त गरेको आरोप पनि लगाए। “दुष्यन्त कुमार फर्ने सम्भावना देखेपछि उनलाई बचाउन भाजपा सरकारले सोझै राज्यपाल नियुक्त गर्‍यो। धारा ३६१ अन्तर्गत राज्यपालले आफ्नो कार्यकालमा कानुनी कारबाहीबाट संवैधानिक उन्मुक्ति पाउँछन्। पाँच वर्षमा जनताले सबै कुरा बिर्सिन्छन्। यो त ठ्याकै त्यस्तै हो जस्तो उनीहरूले सन् २०२३ मा ज्ञानेश कुमारलाई बचाउन कानून ल्याएका थिए” –छेत्रीले आरोप लगाए। एसपीसीसीले राष्ट्रपति मुर्मूसमक्ष सीबीआईको अनुसन्धान पूरा नभएसम्म दुष्यन्त गौतमलाई फिर्ता बोलाउन (पदमुक्त गर्न) अपील गरेको छ। “हामी राज्य सरकारको अष्ठ्चारो अवस्था बुझौँ। सरकारभित्र असहजता भए तापनि, शिष्टाचार (प्रोटोकल) अनुसार सिक्किममा दुष्यन्तको स्वागत गरियो। तर, सबै राजनीतिक दलले साहसका साथ अघि आएर यस नियुक्तिको विरोध गर्नुपर्छ र सामूहिक रूपमा आवाज उठाउनुपर्छ” –छेत्रीले भने।

सोरेडमा जनगणनाको दोस्रो चरणका...

र प्रक्रियाहरूबारे पूर्ण रूपमा परिचित गराउन विस्तृत तालिम प्रदान गरिनेछ। जनगणनाको तथ्याङ्कको महत्त्वबारे प्रकाश पार्दै उनले भने, “यो सामाजिक-आर्थिक अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्न, धरातलीय यथार्थ बुझ्न तथा प्रभावकारी योजना र नीति निर्माणमा महत्त्वपूर्ण आधार बन्ने गर्दछ।” उनले सङ्कलन गरिने जानकारी संवेदनशील प्रकृतिको हुने भएकाले सम्पूर्ण प्रक्रियामा कडा गोपनीयता र तथ्याङ्कको सुरक्षा कायम राख्नुपर्ने कुरामा विशेष जोड दिए।

बैठकमा जनगणनाकर्ताहरूको उपयुक्त छनोट सुनिश्चित गर्न र जनगणना कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न प्रभारीहरूको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहने विषय पनि औँल्याइयो। बन्योले अधिकारीहरूलाई जनगणनाकर्ता छनोट प्रक्रियामा विशेष सावधानी अपनाउन आग्रह गरे साथै गणना कार्यमा संलग्न हुने व्यक्तिहरूले आफूलाई सुम्पिएको जिम्मेवारीप्रति उत्तरदायित्व, प्रतिबद्धता र गम्भीरता देखाउनुपर्ने तथा तथ्याङ्क सङ्कलनमा शुद्धता र पूर्णता कायम गर्नुपर्ने विषयमा जोड दिए।

सबै हितधारकबीच समन्वयको महत्त्वमाथि जोड दिँदै बैठकले जिल्ला अधिकारी, प्रभारी अधिकारी, मुख्य प्रशिक्षक र जनगणनाकर्ताबीच सक्रिय सहकार्य तथा प्रभावकारी सञ्चार हुनुपर्ने आवश्यकता औँल्यायो। जनगणना २०२७ को विश्वसनीयता र उपयोगिता धरातलीय यथार्थलाई सही रूपमा प्रतिबिम्बित गर्ने प्रामाणिक तथा भएपदौं तथ्याङ्क सङ्कलनमा निर्भर रहने कुरा औँल्याइयो।

सहभागीहरूलाई जनगणना कार्य शुरू हुनुअघि प्रशिक्षकहरूद्वारा सञ्चालन गरिने आगामी प्रशिक्षण सत्रहरूबारे जानकारी गराइयो। यी सत्रहरूमा जनगणना २०२७ को दोस्रो चरणको कार्यान्वयनमा एकरूपता कायम होस् भनेर सम्बन्धित कर्मचारीहरूलाई तोकिएको कार्यविधि, सञ्चालन प्रक्रिया र उनीहरूको जिम्मेवारीहरूबारे परिचित गराइनेछ।

बैठकले विस्तृत प्रशिक्षण, जिम्मेवारपूर्ण कार्यसम्पादन, सही तथ्याङ्क सङ्कलन र गोपनीयतासम्बन्धी नियमहरू कडाइका साथ पालना गर्नुपर्ने विषयमा जोड दिँदै समापन भयो। जनगणना कार्यलाई सफल र विश्वसनीय बनाउन जिल्ला तथा प्रभारी (एकाइ) स्तरका अधिकारीगण, मुख्य प्रशिक्षक र गणनाकर्ताहरूको समन्वयात्मक प्रयास अपरिहार्य रहेको कुरा पनि औँल्याइयो।

बैठकमा सोरेङका जिल्लापाल (डीसी) तथा मुख्य जनगणना अधिकारी धीरज सुवेदी, अतिरिक्त जिल्लापाल डीआर विष्ट, एसडीएम (मुख्यालय) प्रेम के सुब्बा, सोरेङकी एसडीएम साकचुम लेप्चासहित अन्यको उपस्थिति रहेको थियो।

नयाँ राज्यपालको रूपमा गौतमको...

सिक्किमका राज्यपालको नियुक्तिबारे पुनर्विचार गर्न आग्रह गरे। उनले भने, “केन्द्रमा रहेको भारतीय जनता पार्टी (भाजपा)–ले नै राष्ट्रपतिको सिफारिशका लागि गौतमको नाम अघि सारेको थियो। यदि उनले पद तथा गोपनीयताको शपथ लिए भने उनले संवैधानिक उन्मुक्ति प्राप्त गर्नेछन्, जसले गर्दा उनीमाथि सीबीआईद्वारा भइरहेको अनुसन्धानमा बाधा पुग्न सक्छ।”

उनले राज्य भाजपाका नेता तथा सदस्यहरूलाई पनि यस विषयमा बोल्न आग्रह गरेका छन्। “सिक्किम भाजपाका नेता तथा सदस्यहरू सिक्किमका बासिन्दा हुन्, तर केन्द्रिय नेतृत्वले यस्तो व्यक्तिलाई राज्यपाल नियुक्त गरेको छ, जो अनुसन्धानको दायरामा रहेको एक मुद्दामा आरोपित छन्। यो विरोध प्रदर्शन राज्यको गरिमा जोगाउनुका साथै महान् राष्ट्रको संविधानको रक्षाका लागि हो। हामीले राष्ट्रको संविधानलाई कुनै पनि रूपमा कमजोर हुन दिनु हुँदैन र संवैधानिक पदको दुरुपयोग गरेर कुनै आरोपित व्यक्तिलाई अपराधबाट बचाउने काम गरिनु हुँदैन।” उनले नवनियुक्त राज्यपाललाई नैतिक आधारमा यो संवैधानिक पदबाट राजीनामा दिन पनि आग्रह गरेका छन्। उनले भने, “यदि उनले अनुसन्धान भइरहेको मुद्दाबाट निर्दोष साबित भएर सफाई पाए भने उनले राज्यपाल मात्र होइन, राष्ट्रपतिसम्मको पद पनि पाउन सक्छन्” –बस्नेतले भने।

नवनियुक्त राज्यपालको शपथ ग्रहण समारोह १९ अक्टोबरका लागि तय गरिएको छ। बस्नेतले राज्यका जनतालाई राजनीतिक आस्थाभन्दा माथि उठेर त्यस दिन कडा विरोध प्रदर्शनमा उत्रिन आह्वान गरेका छन्। उनले सम्भव भएसम्म त्यस दिन राज्यभरि पूर्ण बन्द गर्नुपर्नेमा जोड दिए। त्यसैगरी, उनले राज्य विधायनसभाका सदस्यहरूलाई राजनीतिभन्दा माथि उठ्न र सिक्किम, सिक्किमेली जनता तथा १९ वर्षको कलिलो उमेरमै आफ्नो ज्यान गुमाएकी युवतीको पक्षमा आवाज उठाउन आग्रह गरे।

गेजिङमा जिल्ला कार्यदल खोप तथा...

गर्न, उपचार सफलता दर, क्षययोग सूचना, सम्पर्क चिन्हित, सामुदायिक जागरूकता पहल र राष्ट्रिय क्षयरोग उन्मूलन लक्ष्य प्राप्त गर्ने उद्देश्यले जारी हस्तक्षेपसहित प्रमुख कार्यसम्पादन सूचकहरू समेटिएका थिए। डा. गुरुङले प्रारम्भिक पहिचान र सफल उपचार परिणाम सुनिश्चित गर्न बलियो अन्तरविभागीय समन्वय र बृहत् समुदाय सहभागिताको आवश्यकतामाथि जोड दिए। उनले क्षयरोग उन्मूलनका लागि चिकित्सा हस्तक्षेप, सामाजिक सहयोग, जागरूकता उत्पादन र सबै तहमा समन्वित कार्य सामेल गर्ने बहुक्षेत्रीय दृष्टिकोण आवश्यक पर्ने कुरामा जोड दिए। उनले सम्बन्धित विभागहरूलाई जागरूकता अभियानहरू तीव्र पार्न, शङ्कास्पद मामिलाहरूको समयमै पहिचान गर्न सहज बनाउन र उपचार गराइरहेका बिरामीहरूलाई आवश्यक सहयोग प्रदान गर्न आग्रह गरे।

जिल्ला राष्ट्रिय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम (आरबीएसके) संयोजक डा. शिवानी तामाङले आरबीएसकेअन्तर्गत बैठकलाई सम्बोधन गर्दै बाल स्वास्थ्य पहलहरू कार्यान्वयनमा समन्वित प्रयासहरूको महत्त्वमा प्रकाश पारिन्। सिक्किम स्टेट एक्स कण्ट्रोल सोसाइटी (एसएससीएस)–का उपनिर्देशक पासाङ तामाङले सहभागीहरूलाई एचआईवीसम्बन्धी तीव्र आईईसी अभियानबारे जानकारी गराए, जसमा जागरूकता उत्पादन, समुदाय परिचालन र आईईसी गतिविधिहरूमा ध्यान केन्द्रित गरिएको छ।

जिल्ला गुणस्तर आश्वासन संयोजक (डीक्यूएससी) पद्मा छेत्रीले पावरपोजिट प्रस्तुतिमार्फत राष्ट्रिय गुणस्तर आश्वासन मानक (एनक्यूएसएस)–को समीक्षा र अद्यावधिक प्रस्तुत गरिन्।

बैठकलाई सम्बोधन गर्दै जिल्लापाल डेञ्जोङ्पाले क्षयरोग उन्मूलनको राष्ट्रिय लक्ष्य प्राप्त गर्न सबै लाइन विभाग र हितधारकहरूद्वारा सामूहिक प्रयासहरूको महत्त्वलाई जोड दिए। उनले जिल्लामा क्षयरोगको बोझ कम गर्न सरकारी विभाग, गैरसरकारी संस्था र सामुदायिक संस्थाबीच समन्वयात्मक कार्य आवश्यक रहेकोमा जोड दिए।

क्षयरोगहरूका लागि पोषण सहयोगलाई सुदृढ पार्न जिल्लापालले उपस्थित अधिकारीहरूलाई निश्चय मित्र पहलअन्तर्गत स्वेच्छिक मासिक योगदान गर्न प्रोत्साहित गरे। प्रतिक्रियामा अधिकारीहरूले पहलप्रति मासिक सहयोग विस्तार गर्न आफ्नो इच्छा व्यक्त गरे।

हालसम्म हासिल भएको प्रगतिलाई प्रकाश पार्दै आश्रय फाउण्डेशनकी परियोजना संयोजक पेमा छोडेन भोटियाले भनिन्, “यस पहलले २२४ स्क्रिनिङ, ३९ थुक परीक्षण र ९७ सीवाई–टीबी परीक्षणहरू गरेको छ, जसमध्ये सीवाई–टीबी परीक्षणहरूमध्ये एउटा सकारात्मक परिणाम रिपोर्ट गरिएको छ।”

उनले थप भनिन्, “परियोजनाले उच्च जोडिम भएका गाउँहरूलाई प्राथमिकता दिनेछ, जुन खुल्ला छैनन् र पहुँच गर्न गाह्रो छन्।” टोलीले परियोजनाको अन्त्यसम्ममा प्रत्येक महिना गरिने सीवाई–टीबी परीक्षणहरूको सङ्ख्या अधिकतम बनाउने लक्ष्य पनि राखेको छ।

एक अन्तरक्रियात्मक सत्र पनि आयोजन गरिएको थियो, जसको क्रममा विभिन्न विभागका अधिकारीहरूले सुझाव साझा गरे, प्रश्नहरू उठाए र कार्यान्वयनकर्ताहरूसँग सम्बन्धित चुनौतीमाथि चर्चा गरे।

मङ्गन, १६ अक्टोबर: बेटी बचाओ, बेटी पढाओ (बीबीबीपी) अभियानअन्तर्गत शुक्रवार लोअर मङ्गन बजारस्थित आँगनवाडी केन्द्रमा बेटी जन्मोत्सव पालन गरेको छ। कार्यक्रमको क्रममा मङ्गनकी

सीडीपीओ सोनाम लाङेन लाचुङपाले बेटी बचाओ, बेटी पढाओ (बीबीबीपी) योजनाका उद्देश्य र मुख्य पक्षहरूबारे प्रकाश पारिन्। उनले शिशुलाई पूर्ण रूपमा आमाको दूध मात्र खुवाउनुको

महत्त्व, समयमै पूरक आहार शुरू गर्नुको आवश्यकता तथा प्रसवको समयमा र त्यसपछिको अवस्थामा तनाउ व्यवस्थापनबारे चर्चा गरिन् साथै उनले सुत्केरी अवस्थामा आमाहरूको उचित हेरचाह र सहयोगको आवश्यकतामाथि जोड दिइन्। पोषण निरीक्षक सोनाम नामग्यालले सहभागीहरूलाई स्तनपान गराइरहेका आमाहरूका लागि सन्तुलित आहार र उपयुक्त पोषणको महत्त्वबारे जानकारी गराइन्। उनले बालकबालिकाको स्वस्थ वृद्धि र विकासका लागि आवश्यक पर्ने पूरक आहारको महत्त्व, त्यो शुरू गर्ने सही समय, त्यसमा समावेश हुनुपर्ने तत्त्व र त्यसलाई तयार पार्ने तरिकाबारे पनि विस्तृत रूपमा बताइन्।

डेनमार्क ओपन: तन्वी शर्मा क्वार्टरफाइनलमा

ओडेन्स, १६ अक्टोबर (हिस): भारतकी १७ वर्षीया ब्याडमिन्टन खेलाडी तन्वी शर्माले डेनमार्क ओपन २०२६ को महिला एकल क्वार्टरफाइनलमा स्थान बनाएकी छन्। उनले बिहीवार राति भएको अन्तिम १६ को खेलमा जर्मनीकी यभोन लीलाई २१-१७, २१-१९ ले पराजित गरिन्। अब क्वार्टरफाइनलमा

उनको भिडन्त पहिलोपटक विश्व नम्बर एक दक्षिण कोरियाकी आन से यङसँग हुनेछ। तन्वीले यभोन लीविरुद्ध केवल ३९ मिनेटमा जित हासिल गरिन्। दोस्रो खेलमा कडा चुनौतीको सामना गर्नुपरे पनि भारतीय खेलाडीले धैर्य कायम राख्दै लगातार दुई खेलमा जित दर्ता गरिन्। तन्वीले पहिलो खेलको शुुरुदेखि

नै आक्रामक खेल प्रदर्शन गरिन्। लगातार पछाडि परेपछि यभोन लीले पुनरागमनको प्रयास गरिरहिन्, तर भारतीय खेलाडीले २१-१७ ले पहिलो खेल जितिन्। दोस्रो खेलमा जर्मनीकी खेलाडीले अझ कडा चुनौती प्रस्तुत गरिन्। खेलमा प्रत्येक अङ्कका लागि प्रतिस्पर्धा भयो र यभोनले केही अवसरमा अग्रता पनि हासिल गरिन्। यद्यपि, १६-१६ को बराबरीपछि तन्वीले लगातार चार अङ्क जोड्दै निर्णायक अग्रता बनाइन्। यभोनले फेरि सङ्घर्ष गर्दै सकेर १९ सम्म पुर्‍याइन्, तर तन्वीले लगातार दुई अङ्क हासिल गर्दै २१-१९ ले खेल जितिन्। यसअघि महिला युगलमा भारतका त्रिसा जोली र गायत्री गोपीचन्दको जोडीले पनि क्वार्टरफाइनलमा प्रतिस्पर्धा गर्नेछ। भारतीय जोडीको सामना दोस्रो वरीयताप्राप्त मलेसियाली जोडी पेल्ली तान र थिनाह मुरलीधरनसँग हुनेछ।

शिलङ लाजोङले हत्यायो ४२औं...

शिलङ लाजोङकै गोलकिपर रनितले गोल्डन ग्लोब पुरस्कार जितेका छन्। फाइनल खेलमा राज्यपाल तथा प्रतियोगिताका मुख्य संरक्षक ओम प्रकाश माथुर मुख्य अतिथिका रूपमा उपस्थित रहेका थिए। मुख्यमन्त्री पीएस गोले विशिष्ट अतिथिका रूपमा उपस्थित रहेका थिए। यस अवसरमा सिक्किम उच्च न्यायालयका मुख्य न्यायाधीश, मन्त्रीगण, विधायकगण, सम्बन्धित अधिकारीगण तथा ठूलो सङ्ख्यामा खेलप्रेमी दर्शक उपस्थित रहेका थिए। मुख्यमन्त्री पीएस गोलेले आफ्नो सामाजिक सञ्जालमा लेखेका छन्, “सिक्किमको पाल्जोर स्टेडियममा सिक्किम आक्रमण एससी र शिलङ लाजोङ एफसीबीच सम्पन्न ४२औं अखिल भारतीय गर्भर्नर्स गोल्ड कप फुटबल प्रतियोगिताको फाइनल खेल प्रत्यक्ष हेर्न पाएकोमा खुशी लागेको छ। यस अवसरमा सिक्किमका राज्यपाल ओम प्रकाश माथुर तथा सिक्किम उच्च न्यायालयका मुख्य न्यायाधीश मोहम्मद मुस्ताक अयुमान्तकाथको गरिमामय उपस्थिति रहेको थियो।”

“आफ्नो उत्कृष्ट प्रदर्शनका साथ जीत हासिल गरेकोमा शिलङ लाजोङ एफसीलाई हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दछु साथै सिक्किम आक्रमण एससीको उच्च मनोबलसहितको प्रदर्शन र खेल भावनाको पनि प्रशंसा गर्दछु, जसले यस फाइनल खेललाई अविस्मरणीय बनायो।”

यस प्रतिष्ठित प्रतियोगितालाई भव्य रूपमा सफल बनाउन आफ्नो लगनशीलता र कडा परिश्रमद्वारा योगदान पुर्‍याउने आयोजक, पदाधिकारीगण, खेलाडी तथा अन्य सम्पूर्ण महानुभावप्रति म हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु। यस प्रतियोगिताले सिक्किमको समृद्ध खेलकुद संस्कृतिलाई अझ सुदृढ बनाउन मद्दत पुर्‍याएको छ। प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरूको उपस्थिति र दर्शकहरूको उत्साहपूर्ण सहभागिताले फाइनल खेलको महत्त्व थप बढाएको थियो। खेल अवधिभर दर्शकहरूले द्वैवे टोलीलाई उत्साहपूर्वक समर्थन गरेका थिए। गर्भर्नर्स गोल्ड कप उत्तरपूर्वी भारतको प्रतिष्ठित फुटबल प्रतियोगिताहरूमध्ये एक हो। यस प्रतियोगिताले विभिन्न राज्यका फुटबल क्लबहरूलाई आफ्नो प्रतिभा प्रदर्शन गर्ने अवसर प्रदान गर्नुका साथै क्षेत्रीय फुटबलको विकासमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुर्‍याउँदै आएको छ।

सिक्किममा आई-राइज क्यास्केड कार्यशाला शुरु

गान्तोक, १६ अक्टोबर: सिक्किममा विज्ञान तथा गणित विषयका शिक्षकहरूका लागि तीनदिने शिक्षक विकास कार्यक्रम राज्यभरिका आठ स्थानमा शुरु भएको छ।

स्टेट काउन्सिल अफ एजुकेशनल रिसर्च एण्ड ट्रेनिङ (एससीई आरटी)-द्वारा आईआईएसईआर पुणे को सहकार्यमा आयोजित यी कार्यशालाहरू इन्स्पाइरिङ इण्डिया इन रिसर्च इनोभेसन एण्ड साइन्स एजुकेशन’ (आई-राइज) नामक पहलको एक हिस्सा हुन्। यस कार्यक्रमको उद्देश्य माध्यमिक र निम्न माध्यमिक तहमा विज्ञान तथा गणित पढाउने शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नु हो।

यी कार्यशालाहरू १५ देखि १७ अक्टोबरसम्म राज्यका आठ स्थानमा सञ्चालन भइरहेका छन्, जसमा कक्षा ६ देखि १० सम्म पढाउने ४५३ जना विज्ञान तथा गणित शिक्षकहरू सहभागी छन्। यस पहलको मुख्य लक्ष्य शिक्षकहरूलाई व्यावहारिक, प्रयोगात्मक र क्रियाकलापमा आधारित शिक्षण विधिहरू प्रदान गरी सिक्किमका विद्यालयहरूमा विज्ञान तथा गणित शिक्षालाई सुदृढ पार्नु हो।

सिलगढीमा

यहोवाका

साक्षीहरूको तीन

दिवसीय

अधिवेशन

गान्तोक, १६ अक्टोबर: आध्यात्मिक भलाई र जीवनका सकारात्मक सिद्धान्तहरूलाई प्रवर्द्धन गर्ने प्रयासस्वरूप, यहोवाका साक्षीहरूले पश्चिम बङ्गालको सिलगढीमा ‘अनन्त आनन्द’ नामक एक बहुत्ती तीन दिवसीय अधिवेशन आयोजन गरिरहेका छन्। यो ठूलो जमघट २३ देखि २५ अक्टोबरसम्म कम्पेन्शन हल, आउम बाई आरजे रिसोर्ट, उत्तारा टाउनशिप नजिक, बाई जेन, एशियन हाईवे, सिलगढी, बिराटिसलमा आयोजन हुनेछ।

आयोजकहरूले ५०० भन्दा अधिक मानिस यस कार्यक्रममा उपस्थित हुने अपेक्षा गरेका छन्, जसले गर्दा स्थानीय स्तरमा राम्रो सहभागिता हुने अनुमान गरिएको छ। यस अधिवेशनले समुदायलाई स्थायी आनन्दको खोजी, गहिरो आध्यात्मिकता र दैनिक जीवनमा व्यावहारिक बाइबलका सिद्धान्तहरूको प्रयोगमा केन्द्रित एक विस्तृत कार्यक्रम प्रदान गर्ने लक्ष्य राखेको छ।

परम्परागत भाषणहरू भन्दा बाहिर गएर यस तीनदिने कार्यक्रममा बाइबलमा आधारित वार्ता, प्रत्यक्ष अन्तर्वार्ता र आधुनिक भिडियो प्रस्तुतीकरणहरू समावेश गरिने आकर्षक ढाँचा हुनेछ। यसको मुख्य पाठ्यक्रमले विशिष्ट विषयगत प्रस्तुतीकरणहरूमार्धत वैश्विक रूपमा सान्दर्भिक प्रश्नहरूलाई सम्बोधन गर्नेछ, जसमा- के सधैंभरि आनन्दित रहन सम्भव छ?, हामीलाई आनन्दित हुनेदेखि कुन कुराले रोक्न सक्छ? के तपाईंले यम भेटाउनु भएको छ – जस्ता बिन्दुहरू रहेका छन्।

यस अधिवेशनको एउटा प्रमुख आकर्षण भनेको चलिरहेको भिडियो शृङ्खला येशूको जीवन र सेवाको कथाको एपिसोड ४, ५ र ६ को प्रदर्शन हुनेछ, जसलाई सप्ताहान्तको तालिकातामा समावेश गरिनेछ। अधिवेशनले उपस्थित हुनेहरूलाई तीनै दिन सहज होस् भन्ने उद्देश्यले एउटा व्यवस्थित दैनिक तालिकाको प्रबन्धन गरेको छ। शुक्रवार बिहान ९:२० देखि अपराह्न ३:३० बजीसम्म, शनिवार बिहान ९:२० देखि अपराह्न ४:३० बजीसम्म र आइश्वरार बिहान ९:२० देखि अपराह्न ३:४५ बजीसम्म हुनेछ।

आफ्नो संस्थागत मापदण्ड अनुरूप यहोवाका साक्षीहरूले सर्वसाधारण सबैलाई यस कार्यक्रममा पूर्णरूपमा नि:शुल्क उपस्थित हुन आमन्त्रित गरेका छन्। आयोजकहरूले अधिवेशनको कुनै पनि समयमा चन्दा सङ्कलन वा आर्थिक सहयोगको लागि अनुरोध नगर्ने कुरा पनि स्पष्ट पारेका छन्

विभिन्न व्यक्तित्वद्वारा राज्यपालसँग शिष्टाचार भेट

गान्तोक, १६ अक्टोबर:

मुख्यमन्त्रीका प्रधान सचिव रिगजिङ छेवाङ भोटियाले शुक्रवार लोकभवनमा राज्यपाल ओम प्रकाश माथुरसँग शिष्टाचार भेट गरेका छन्। यस भेटको क्रममा प्रधान सचिवले राज्य सरकारको तर्फबाट राज्यपालको सम्मानमा भोलि साँझ आयोजित हुने राज्य भोज (स्टेट ब्याङ्केट)-का लागि आधिकारिक निमन्त्रण-पत्र दिए। राज्यपालले निमन्त्रणका लागि राज्य सरकारप्रति आभार व्यक्त गरे र आमन्त्रण स्वीकार गरे।

अर्कोतिर, पटना उच्च न्यायालयकी पूर्व मुख्य न्यायाधीश तथा सिक्किम राज्य मानवाधिकार आयोगकी अध्यक्ष न्यायमूर्ति मीनाक्षी मदन राईले आज लोकभवनमा राज्यपाल ओम प्रकाश माथुरसँग शिष्टाचार भेट गरेकी छन्। यस भेटको क्रममा न्यायमूर्ति मीनाक्षी मदन राईले राज्यपाललाई केरल प्रदेशका नयाँ राज्यपाल नियुक्त भएकोमा हार्दिक बधाई तथा शुभकामना दिइन्।

नाम्ची अस्पतालमा १५ वर्षीय किशोरीको क्लबफुटको सफल उपचार

नाम्ची, १६ अक्टोबर (आईपीआर): विशेष स्वास्थ्य सेवाको क्षेत्रमा एक महत्त्वपूर्ण उपलब्धि हासिल गर्दै जिल्ला अस्पताल नाम्चीको अर्थोपेडिक (हाडजोर्नी तथा नसा रोग) विभागले जन्मजात खुट्टा बाङ्गो हुने समस्या –सीटीईभी (जसलाई सामान्य भाषामा क्लबफुट भनिन्छ)–बाट पीडित १५ वर्षीय किशोरीको सफल उपचार गरेको छ। यस उपचारले ती किशोरीलाई उज्ज्वल भविष्यका लागि नयाँ आशा प्रदान गरेको छ।

याङ्गाङ निर्वाचन क्षेत्रअन्तर्गत पर्ने लोअर श्रीपदमकी ती किशोरीलाई सम्बन्धित पञ्चायत सदस्यको सहयोगमा उपचारका लागि जिल्ला अस्पताल नाम्ची ल्याइएको थियो। यो पहल राङ्गाङ-याङ्गाङ निर्वाचन क्षेत्रकी उपाध्यक्ष तथा क्षेत्र विधायक राजकुमारी थापाको रेखदेख र मार्गदर्शनमा अघि बढाइएको थियो, जसले खाँचोमा परेका मानिसहरूका लागि अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच सुनिश्चित गर्ने निरन्तर प्रतिबद्धता झल्काउँछ।

समस्याको जटिलतालाई ध्यानमा राख्दै अर्थोपेडिक विभागले लामो समयदेखि रहँदै आएको यस शारीरिक विकृतिलाई सुधार्ने एक योजनाबद्ध र बहुविषयक शल्यक्रिया विधि अपनायो। उपचार प्रक्रियामा शृङ्खलाबद्ध ‘पोन्सेटी कास्टिङ’, ‘टेन्डो-एकिल्स जेड-प्लास्टी’, ट्रिपल आर्थ्रोडोसिस’ (जसमा टालो क्याल्के नियल, क्याल्केनियोव्युबोइड र टालोनोभिकुलर जोर्नीहरू समावेश थिए) तथा ‘स्टिन्डलर प्रोसिजर’ जस्ता विधिहरू अपनाइएका थिए। यो चुनौतीपूर्ण मामिलाको सफल प्रबन्धन जिल्ला अस्पताल नाम्चीको अर्थोपेडिक टोलीका लागि एक महत्त्वपूर्ण कोसेढुङ्गा प्रमाणित भएको छ साथै यसले समुदायकै नजिक विशेष चिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने अस्पतालको प्रतिबद्धतालाई पनि उजागर गरेको छ।

यस मामिलाबारे चर्चाका क्रममा डा. कञ्चन गुरुङ र डा. डी. देवकोटाले शारीरिक विकृतिहरू (जुन उपचारद्वारा सुधार्न सकिन्छ) भएका व्यक्ति र परिवारहरूसम्म पुग्न सामाजिक सञ्जालमार्फत जनचेतना जगाउनुको महत्त्वमा

जोड दिए। उनीहरूले मानिसहरूलाई निराश नहुन वा चिकित्सकको सल्लाह लिन हिचकिचाउन नहुने आग्रह गरे। समयमै परामर्श र उचित उपचारले जीवनमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन सक्ने कुरामा उनीहरूले जोड दिए।

यो घटनाले के सम्झाउँछ भने चिकित्सा परामर्श र विशेष उपचारको पहुँचले मानिसहरूको जीवनमा अर्थपूर्ण परिवर्तन ल्याउन सक्छ। यसले स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्न आइपर्ने अवरोध हटाउन र आवश्यक उपचार पाउनका लागि समुदायको सहयोग कति महत्त्वपूर्ण हुन्छ भन्ने कुरालाई पनि प्रस्ट पार्छ।

पाकिम ब्लकमा जल सुरक्षासम्बन्धी पहिलो जिल्लास्तरीय तालिम सम्पन्न

पाकिम, १६ अक्टोबर:

जिल्लाभरि जलस्रोत प्रबन्धनलाई सुदृढ पार्न र व्यवस्थित तथाङ्क सङ्कलन सुनिश्चित गर्ने दिशामा एक महत्त्वपूर्ण कदमका रूपमा १२ अक्टोबरमा पाकिम ब्लकमा जल सुरक्षासम्बन्धी पहिलो जिल्लास्तरीय तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरियो। बेटवा सोलुसनका संस्थापक आशिष विक्रम जैनद्वारा सञ्चालित यस तालिममा तीन मुख्य पक्ष-मूल/स्रोतहरूको सूचीकरण, घरधुरी सर्वेक्षण र तथाङ्क सङ्कलनका लागि ‘एम-वाटर’ एप्लिकेशनको प्रयोगमा केन्द्रित रहेर प्रशिक्षण दिइयो। तालिमको उद्देश्य सहभागीहरूलाई मूल वा पानीका स्रोतहरूको सूचीकरण गर्ने प्रक्रिया, घरधुरी सर्वेक्षण सञ्चालन गर्ने विधि र प्रभावकारी तथा व्यवस्थित तथाङ्क सङ्कलनका लागि ‘एम-वाटर’ एप्लिकेशनको प्रयोगबारे जानकारी गराउनु रहेको थियो। यी गतिविधिहरूले जलस्रोतको अझ राम्रो योजना तयोजना, मूल्याङ्कन र प्रबन्धनका लागि भरपर्दो स्थलस्तरीय जानकारी सङ्कलन गर्न मद्दत पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ।

पाकिमका २० जना बीएफई र

४१ जना डीडीएमएस कर्मचारीहरूको उपस्थिति रहेको यस कार्यक्रममा सहभागीहरूले जल सुरक्षा पहलअन्तर्गत तथाङ्क सङ्कलन प्रक्रियाबारे आफ्नो बुझाइ र व्यावहारिक ज्ञान अभिवृद्धि गरे। यो कार्यक्रम पाकिम ब्लकमा सञ्चालित जल सुरक्षा तालिमको पहिलो चरण हो। यस पहललाई विस्तार गर्न र जिल्लाभरि यसको

कार्यान्वयनमा संलग्न जनशक्तिको क्षमता सुदृढ पार्न आगामी दिनहरूमा थप तालिम सत्रहरू सञ्चालन गरिनेछन्। यस पहलले जिल्लामा दिगो जलस्रोत प्रबन्धन र दीर्घकालीन जल सुरक्षालाई टेवा पुऱ्याउन सही तथाङ्क, समुदायस्तरीय सर्वेक्षण र व्यवस्थित अभिलेखीकरणको महत्त्वलाई उजागर गर्दछ।

१५ प्रतिशत कमिशन मागेको अफवाहको सांसद विष्टद्वारा खण्डन

दार्जीलिङ, १६ अक्टोबर:

दार्जीलिङका सांसद राजु विष्टले विभिन्न विकास निर्माणका कामहरूका लागि १५ प्रतिशत कमिशन मागेको भन्ने आरोपलाई कडा शब्दमा खारेज गरेका छन्। उनले आफ्नो बदनाम गर्नेविरुद्ध कानुनी कारबाही गरिने चेताउनी दिएका छन्।

सामाजिक सञ्जालमा एउटा अडियो क्लिप भाइरल भएपछि उनको यो प्रतिक्रिया आएको हो। उक्त अडियोमा दुई व्यक्तिबीचको कुराकानी सुनिन्छ, जसमध्ये एकको नाम ‘सन्तोष’ बताइएको छ। उनले पीएचई, सिँचाइ वा आपदा प्रबन्धन विभागअन्तर्गत कुनै पनि कार्यादेश पाउन १५ प्रतिशत कमिशन दिनुपर्ने र त्यो रकम राजु विलाई बुझाउनुपर्ने

दाबी गरेका छन्।

यस विषयमा प्रतिक्रिया दिँदै विष्टले भने, “मैले पनि भाइरल भएको त्यो अडियो सुनेँ। रेकर्ड गरिएको आवाजको स्पष्टता र गुणस्तर हेर्दा यो नियोजित र बनावटी जस्तो देखिन्छ। मैले एसपीसमक्ष उजुरी दिइसकेको छु। यसको पछाडि रहेका व्यक्तिको पहिचान भइसकेको छ र उनीविरुद्ध कानुनी कारबाही हुनेछ। यदि उनी साँचो बोलिरहेका छन् भने उनले प्रमाण देखाउनुपर्छ।”

विष्टअनुसार यसमा पानीछट्टा वा मिरकका सन्तोष सुब्बा नामक व्यक्तिको नाम आइरहेको छ। विष्टले आफूले त्यस्तो कुनै व्यक्तिलाई नभेटेको र उनी आफ्नो दलसँग पनि सम्बन्धित नभएको बताए।

“यदि कसैले मेरो नाम प्रयोग

गरेर मलाई बदनाम गर्ने प्रयास गर्छ भने म उनलाई छोड्ने छुइनेँ। यदि यसमा कुनै दल संलग्न छ र भाजपाको नाम बदनाम गर्ने प्रयास गरिरहेको छ भने म त्यो सङ्गठनविरुद्ध पनि कारबाही गर्नेछु”-उनले भने। उनले आरोप-

प्रत्यारोप जोकोहीले पनि लगाउन सक्ने भए तापनि त्यसो गर्दा हातमा प्रमाण हुनुपर्ने कुरामा जोड दिए।

“यद्यपि, यदि यस्ता आधारहीन आरोपहरू लगाइन्छन् भने म कडा कानुनी कारबाही गर्नेछु। मैले एसपीसमक्ष मौखिक उजुरी दिइसकेको छु र लिखित उजुरी पनि दिनेछु। कानूनअनुसार जे कारबाही हुनुपर्ने हो, त्यो हुनेछ”- उनले थपे।

दार्जीलिङका सांसदले आफ्नो नाम निकै चर्चित भएको उल्लेख गर्दै आफ्नै दलका नेताहरूलाई आफ्नो नाम दुरुपयोग गरेर यस्ता घोटालाहरू नगर्न चेताउनी दिए। उनले सर्वसाधारणलाई पनि आफ्नो नाममा सङ्कलन गरिने रकम कसैलाई नदिन आग्रह गरे।

बर्मक बागवानी कलेजमा २५ दिने कौशल विकास तालिम शुरु

नाम्ची, १६ अक्टोबर: केन्द्रिय कृषि विश्वविद्यालयको बागवानी कलेज बर्मकको सहकार्यमा आत्मा नाम्ची जिल्लाले ग्रामीण युवाहरूका लागि बागवानी उद्यममार्फत कौशल विकास शीर्षकको २५ दिने कौशल तालिम (एसटीआरवाई) कार्यक्रम सफलतापूर्वक शुरु गरेको छ। कार्यक्रममा भाग लिने प्रगतिशील किसानहरू नाम्ची जिल्लाको राभाङ्ला र तिमी ब्लकका हुन्।

ग्रामीण युवाहरूका लागि कौशल तालिम कृषि तथा किसान कल्याण मन्त्रालयको छोटो अवधिको कौशलमा आधारित तालिम कार्यक्रम हो। यो समेटीको सहयोगमा प्यानेजद्वारा लागू गरिएको छ र आत्माद्वारा विश्वविद्यालय, आईसीएआर र केभीकेसँग जिल्ला स्तरमा समन्वय गरिएको छ।

कार्यक्रमको उद्देश्य किसान र किसान महिलासङ्गठन ग्रामीण युवाहरूलाई ज्वालादारी रोजगार स्वरोजगार र ग्रामीण उद्यमको लागि कृषि र सम्बद्ध क्षेत्रहरूमा व्यावहारिक कौशल प्रदान गर्नु हो। यो कार्यक्रम कृषि र गैर-कृषि कामका लागि दक्ष ग्रामीण जनशक्तिको पुल निर्माण गर्ने उद्देश्यले गरिएको हो। यसले ग्रामीण रोजगारी र उद्यमशीलतालाई पनि प्रवर्द्धन गर्ने लक्ष्य राखेको छ। तालिमले सहभागीहरूलाई व्यावहारिक र स्थानीय रूपमा सान्दर्भिक व्यावसायिक कौशल प्रदान गर्दछ। यसले कृषि र सम्बद्ध गतिविधिमार्फत आय आर्जनलाई थप समर्थन गर्दछ।

उद्घाटन सत्रमा कलेज अफ हर्टिकल्चर बर्मकका डीन डा. शेखर बन्दोपाध्याय; बिरुवा प्रजनन तथा अनुवैशिकीका सहायक प्राध्यापक डा. डायना सगोलसेम र बिरुवा रोग विज्ञानकी सहायक प्राध्यापक डा. रूपर्ट आनन्द युमलेम्बम उपस्थित थिए।

कार्यक्रमका पाठ्यक्रम संयोजकहरू डा. रूपर्ट आनन्द युमलेम्बम र डा. नेशन राई, उप-परियोजना निर्देशक एटीएमए हुन्।

कञ्चनजङ्घा राज्य विश्वविद्यालयमा लागुऔषधविरुद्ध जनचेतनामूलक कार्यक्रम

गान्तोक, १६ अक्टोबर:

नशामुक्त भारत अभियान (एनएमबीए)-को छैटौँ वार्षिकोत्सवका अवसरमा १६ अक्टोबरमा कञ्चनजङ्घा राज्य विश्वविद्यालयमा लागुऔषध दुरुपयोगविरुद्ध जनचेतनामूलक कार्यक्रम तथा सामूहिक शपथ ग्रहण समारोह आयोजन गरियो। समाज कल्याण विभागअन्तर्गत नशामुक्त सिक्किम अभियानद्वारा आयोजित कार्यक्रममा विद्यार्थीहरूलाई लागुऔषध दुरुपयोग, मानसिक स्वास्थ्य तथा लागुऔषधमुक्त समाज निर्माणमा सामूहिक प्रयासको महत्त्वबारे जानकारी प्रदान गरियो।

कार्यक्रममा विश्वविद्यालयका शैक्षिक प्रमुख पीएल खाम्दाङले लागुऔषधको लतले पर्ने हानिकारक

परम पूज्य क्याबोन साक्य गोडमा चेन्यो र परम पूज्य साक्य त्रिजिन रिम्पोछे आइपुगे सिक्किम

रम्फू, १६ अक्टोबर: परम पूज्य क्याबोन साक्य गोडमा चेन्यो र परम पूज्य साक्य त्रिजिन रिम्पोछे शनिवार सिक्किम आइपुगेका छन्। उनीहरूलाई रम्फूमा भव्य र औपचारिक स्वागत जनाइयो।

यी श्रद्धेय आध्यात्मिक व्यक्तित्वहरूलाई धार्मिक मामिला, जनस्वास्थ्य अभियान्त्रिकी तथा जलस्रोत विभागका मन्त्री सोनाम तामा, धार्मिक मामिला विभागका सल्लाहकार छेवाङ भोटिया, विशेष कर्तव्य अधिकारी, धर्म मामिला विभागका सचिव तथा

पदाधिकारीगण, तिब्बती बसोबास कार्यालयका प्रतिनिधिगण, भिक्षु र उपासक-उपासिकाहरूले स्वागत जनाए।

यी दुई विशिष्ट आध्यात्मिक

बोनसको मागमा चिया श्रमिकद्वारा राष्ट्रिय राजमार्ग ३१-एमा चक्काजाम

बाग्राकोट, १६ अक्टोबर:

चाडपर्वको मुखमा बोनस नपाएको भन्दै बाग्राकोट चिया बगानका श्रमिकहरूले आक्रोश व्यक्त गर्दै राष्ट्रिय राजमार्ग ३१ए मा चक्काजाम गरेका छन्। बोनस नपाउँदा चाडपर्व मनाउन कठिनाई भएको भन्दै श्रमिकहरूले आफ्नो मागप्रति सम्बन्धित पक्षको ध्यानाकर्षण गराएका छन्। यसैक्रममा आज जयगाउँ जाने क्रममा गोर्खा जनमुक्ति मोर्चा अध्यक्ष विमल गुरुङले बाग्राकोट चिया बगानका श्रमिकहरूलाई भेट गरी उनीहरूको समस्या र गुनासो सुने।

श्रमिकहरूसँगको भेटको क्रममा अध्यक्ष गुरुङले चाडपर्वको समयमा समेत बोनस उपलब्ध नगराइनु श्रमिकहरूका लागि अन्यायपूर्ण अवस्था भएको बताए। वर्षभरि मेहनत गरेर चिया उत्पादनमा योगदान पुर्याउने श्रमिकहरूले आफ्नो हकअनुसारको बोनस समयमै पाउनुपर्छ।

यस विषयमा राज्य सरकार र मुख्यमन्त्री शुभेन्नु अधिकारीले शीघ्र हस्तक्षेप गरी श्रमिकहरूको समस्याको समाधान गर्नुपर्ने माग गरे। चाडपर्वको समयमा श्रमिकहरूका परिवारलाई आर्थिक कठिनाइमा पार्नु उचित नभएको उल्लेख गर्दै उनले सम्बन्धित पक्षले तत्काल पहल गरी श्रमिकहरूलाई न्याय दिलाउनुपर्नेमा जोड दिए।

बाग्राकोट चिया बगानका श्रमिकहरूको बोनससम्बन्धी समस्याले

चिया उद्योगमा कार्यरत श्रमिकहरूको हकहित, आर्थिक सुरक्षा र चाडपर्वका समयमा उनीहरूले भोग्नुपरेका कठिनाइलाई पुनः चर्चामा ल्याएको छ। अब सम्बन्धित बगान मालिक पक्ष र राज्य सरकारले यस विषयमा कस्तो कदम चाल्ने प्रतीक्षामा श्रमिकहरू रहेका छन्।

अर्कोतिर, पश्चिम बङ्गाल सरकारद्वारा चियाबारी श्रमिकहरूका लागि २० प्रतिशत पूजा बोनसको एड्भाइजरी सेप्टेम्बर महिनामै जारी गरिए तापनि जलपाइगढी जिल्लाअन्तर्गत बाग्राकोट चियाबारीका श्रमिकहरूले फूलपातीको अधिल्लो दिनसम्म पनि बोनस प्राप्त गर्न सकेका थिएनन्। आफ्नो हक र अधिकारबाट वञ्चित भएको भन्दै आक्रोशित श्रमिकहरू टटरलापुर घाममा सङ्क्रमा उत्रिएर विरोध प्रदर्शन गर्न बाध्य भएका छन्।

यस्तो परिस्थितिमा आन्दोलनरत श्रमिकहरूबाट कुनै अप्रिय घटना नहोस् र शान्ति-सुरक्षा कायम रहोस् भन्ने उद्देश्यले मालबजारका आईसी पाल्जर भोटियाको नेतृत्वमा पुलिस बल तथा एसएसबीका जवानहरू घटनास्थलमा तैनाथ थिए। एकातिर आफ्नो विभागीय जिम्मेवारी निर्वाह गर्नुपर्ने दायित्व, अर्कोतिर चर्को घाममा आफ्नो हक र अधिकारका लागि सङ्घर्ष गरिरहेका भोका-प्यासा श्रमिकहरूको अवस्था। यही परिस्थितिबीच आईसी पाल्जर

भोटियाले देखाएको मानवीय संवेदनाले उपस्थित सबैको ध्यान आकर्षित गरेको छ। उनले आन्दोलनरत श्रमिकहरूको तिर्खा मेटाउन मिनल वाटरको व्यवस्था गरी उनीहरूमाझ वितरण गरे।

पुलिसको जिम्मेवारी शान्ति-सुरक्षा कायम गर्नु मात्र नभई मानवीय संवेदना र सहानुभूतिका साथ जनताको पीडा बुझ्नु पनि हो भन्ने सन्देश उनको यस कदमले दिएको छ। श्रमिकहरू आफ्नो जायज मागका लागि सङ्क्रमा उत्रिएका बेला उनीहरूको कठिनाइलाई महसुस गर्दै गरिएको यो सानो तर अर्थपूर्ण सहयोगले मानवता अझै जीवित छ भन्ने अनुभूति गराएको छ। आईसी पाल्जर भोटियाको यस उदार तथा मानवीय व्यवहारबाट प्रभावित श्रमिकहरूले भावुक हुँदै भने, “हाम्रो आशीर्वाद तपाईंलाई लागोस्।”

वास्तवमा पद र जिम्मेवारीभन्दा माथि उठेर दुःखमा पर्ने मानिसहरूको पीडा बुझ्नु नै साँचो मानवता हो। बाग्राकोट चियाबारीमा देखिएको यो घटनाले एउटा महत्त्वपूर्ण सन्देश दिएको छ। कर्तव्य निर्वाह गर्ने क्रममा आफ्नो मानवीय संवेदनालाई जीवित राख्न सकिन्छ। श्रमिकहरूको आन्दोलन र उनीहरूको माग आफ्नै ठाउँमा छन्, तर चर्को घाममा तिर्खाएका मानिसहरूलाई पानी उपलब्ध गराउने अनिमित्त पाल्जर भोटियाको यस कदमले मानवीयता र सहानुभूतिको सुन्दर उदाहरण प्रस्तुत गरेको छ।